

การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล
ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์
โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี

ปริญญานิพนธ์

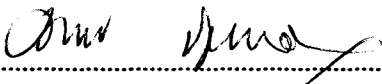
ของ

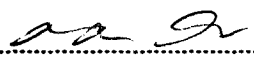
นันทนา ขาวละออ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2542
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

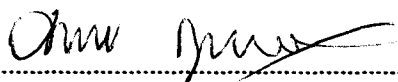
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

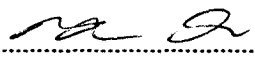
คณะกรรมการควบคุม

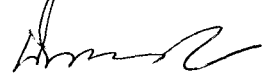

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัครสุกุล)

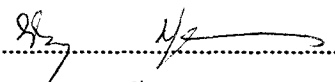

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

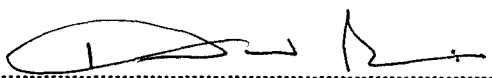

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัครสุกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.นันทา สุรักษา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 13 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร นัตรศุกกุล ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ ดร.นันทา ผู้รักษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสกา ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบปรับปรุง และแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่เป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ธยการ ศิริรัตน์ อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ที่กรุณาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออนุธรรม คุณแม่ถีนจี วงษ์สุรินทร์ และขอขอบคุณ คุณจิตร เด็กหญิงแสงสุขพร เด็กชายชาวลา เด็กชายชัชวาล ขาวละออ ที่กรุณาคอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธัญญารักษ์ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้ป่วยทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีส่วนร่วมทุก ๆ ท่าน

นันทนา ขาวละออ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	11
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	11
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
ความหมายของการพยาบาล.....	17
จรรยาบรรณของวิชาชีพการพยาบาล.....	20
บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ.....	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพยาบาลที่ให้การพยาบาล ผู้ป่วย.....	32
ลักษณะของผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และการให้การพยาบาลผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์.....	47
3 วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	51
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
ประชากร.....	51
กลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	52
วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	52
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	52
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	58
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	58
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	100
บทย่อ.....	100
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	100
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	100
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	101
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	101
อภิปรายผล.....	104
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้.....	115
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	116
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก	129
ภาคผนวก ข.....	141
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	147

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มผู้บริหาร.....	59
2	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มพยาบาล.....	60
3	แสดงจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มผู้ป่วย.....	61
4	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร.....	63
5	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็นของพยาบาล.....	64
6	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย.....	65
7	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อและช่วงคะแนนการ เปรียบเทียบ ด้านบุคลิกภาพ ตามความเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย	66
8	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพ การพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร.....	69
9	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพ การพยาบาล ตามความคิดเห็นของพยาบาล.....	70
10	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพ การพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย	71

11	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อและช่วงคะแนนการเปรียบเทียบ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย	72
12	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการ พยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร	75
13	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการ พยาบาล ตามความคิดเห็นของพยาบาล	78
14	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการ พยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย	81
15	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อและช่วงคะแนนการ เปรียบเทียบ ด้านการให้บริการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย	83
16	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการ และวิจัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร	88
17	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการ และวิจัย ตามความคิดเห็นของพยาบาล	89
18	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการ และวิจัย ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย	90
19	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อและช่วงคะแนนการ เปรียบเทียบ ด้านวิชาการและวิจัย ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย	91

ตาราง	หน้า
20 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร.....	94
21 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของพยาบาล.....	95
22 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย.....	96
23 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อและช่วงคะแนนการ เปรียบเทียบ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย	97
24 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ.....	142
25 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการ พยาบาล.....	143
26 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล	144
27 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย.....	145
28 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ.....	146

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	16
2 กราฟเส้นแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย.....	67
3 กราฟเส้นแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย.....	73
4 กราฟเส้นแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย.....	86
5 กราฟเส้นแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย.....	92
6 กราฟเส้นแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย.....	98

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ในยุคปัจจุบันบรรดาโรคติดต่อต่าง ๆ ยังสร้างปัญหาให้กับมวลมนุษยชาติอยู่เสมอ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา มักจะมีการระบาดของโรคติดต่อเป็นบางครั้งบางคราวอยู่เนื่อง ๆ กระนั้นก็ตามด้วยวิวัฒนาการทางการแพทย์ ก็สามารถเอาชนะต่อโรคร้ายต่าง ๆ เหล่านั้นได้ด้วยการศึกษาค้นคว้า จนพบวัคซีนที่ใช้ป้องกัน และยารักษาที่มีประสิทธิภาพ แต่ในระยะ 8 – 9 ปี ผ่านมาโรคที่เกิดขึ้นใหม่ตามวิวัฒนาการของโลกที่นับว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายร้ายแรงอย่างยิ่ง คือ โรคเอดส์ โรคนี้ได้คุกคามต่อขวัญและชีวิตของประชากรทั่วโลก นอกจากนี้ยังเป็นโรคที่มีอัตราการตายสูง กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าป่วยเป็นเอดส์ จะมีอัตราการตายถึงร้อยละ 50 ภายใน 9-12 เดือน ร้อยละ 90 ภายใน เวลา 3 ปี และจะมีอัตราเกือบร้อยละ 100 ภายในระยะเวลา 5 ปี (อำนวย ไตรสุภา และ ทหาร พันธุ์. 2529 : 26 - 29) ส่วนผู้ที่ติดเชื้อโรคเอดส์ แม้ว่าจะยังไม่มีอาการแสดงของโรค ก็สามารถแพร่เชื้อให้แก่ผู้อื่นได้ การป้องกันการติดต่อจึงทำได้ยาก ผู้ที่เป็นพาหะมักจะปกปิดไม่แสดงตน เพราะเกรงว่าจะเป็นที่รังเกียจของญาติมิตรและสังคม ทำให้โรคนี้แพร่กระจายได้มากยิ่งขึ้น นับว่าเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญปัญหาหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิต สังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศชาติ

โรคเอดส์ (Acquired Immune Deficiency Syndrome หรือ AIDS) เป็นโรคติดต่อร้ายแรงซึ่งก่อให้เกิดความหวาดกลัวแก่ประชาชนโดยทั่วไป จนได้รับการขนานนามว่า "มหันตภัยแห่งศตวรรษที่ 20" ถูกค้นพบครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. 2524 ในกลุ่มชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ (homosexual) ปัจจุบันนี้ผู้ที่ป่วยเป็นโรคเอดส์มิได้มีเฉพาะ ในกลุ่มรักร่วมเพศเท่านั้น หากแต่สามารถพบได้กลุ่มรักต่างเพศ (heterosexual) กลุ่มรักสองเพศ (bisexual) กลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีด กลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาโดยการถ่ายเลือด และกลุ่มทารกที่เกิดจากมารดาที่เป็นโรคเอดส์ (คุษฎีวรรณ เรืองรุจิระ . 2532 : 1)

องค์การอนามัยโลกรายงานว่าจนถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2537 พบว่ามีผู้ป่วยโรคเอดส์ 985,119 รายใน 184 ประเทศทั่วโลก ในจำนวนนี้เป็นรายงานจากทวีปอเมริกา 523,777 ราย ทวีปแอฟริกา 331,376 ราย ทวีปยุโรป 115,668 ราย ภูมิภาคโอเชียเนียหรือประเทศในหมู่เกาะต่าง ๆ

ในมหาสมุทรแปซิฟิกรวมถึงออสเตรเลีย 5,330 ราย และทวีปเอเชีย 8,968 ราย (ข่าวสารโรคเอดส์ . 2537 : 6)

สำหรับประเทศไทยมีรายงานผู้ป่วยโรคเอดส์ครั้งแรก เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2527 ผู้ป่วยรายนี้เป็นชายอายุ 28 ปี ซึ่งเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาและมีพฤติกรรมรักร่วมเพศเริ่มมีอาการในปี พ.ศ. 2526 ได้รับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าปอดอักเสบจากเชื้อนิวโมซิสติส คารินิโอ (*Pneumocystis carinii*) แพทย์ลงความเห็นว่าเป็นโรคเอดส์ จึงกลับมารักษาตัวที่ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2527 และเสียชีวิตในเวลาต่อมา (บรรลุ สิริพานิช และ ประยูร กุณาสล . 2533 : 94) นับตั้งแต่พบผู้ป่วยรายแรกจนถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541 ปรากฏว่ามีผู้ป่วยโรคเอดส์ทั้งสิ้น 81,178 ราย จำแนกเป็นเพศชาย 66,120 ราย เพศหญิง 15,076 ราย ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-39 ปี หรือร้อยละ 28.8 ของผู้ป่วยโรคเอดส์ทั้งหมด เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคส่วนใหญ่พบว่าเกิดจากการติดต่อทางเพศสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 82.3 ของผู้ป่วยโรคเอดส์ทั้งหมด รองลงมายาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น ร้อยละ 5.6 ติดเชื้อจากมารดาร้อยละ 5.2 และรับเลือดร้อยละ 0.06 (ข่าวสารโรคเอดส์.2541 : 4) องค์การอนามัยโลกคาดว่าจะยังมีกลุ่มผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ยังไม่ปรากฏอาการแต่สามารถแพร่เชื้อไปสู่บุคคลอื่นอีกเป็นจำนวนมาก และหากมาตรการป้องกันยังไม่ได้ผล ก็คาดว่าจะมีผู้ป่วยด้วยโรคนี้ทั่วโลกไม่น้อยกว่า 200 ล้านคนในปี ค.ศ. 2000 หรือปี พ.ศ. 2543 (นิตยาวิ พรหมอยู่ . 2530 : 3) สำหรับประเทศไทยมีผู้ประมาณจากอัตราการติดเชื้อในกลุ่มต่าง ๆ ว่าขณะนี้คนไทยติดเชื้อเอชไอวี (Human Immunodeficiency Virus หรือ HIV) แล้วประมาณ 2 - 4 แสนคนและคาดว่าจะในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยจะมีผู้ติดเชื้อมากถึง 2-4 ล้านคน (มัทนา หาญวิชัย . 2535 : 22)

จะเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในประเทศไทยได้เปลี่ยนรูปแบบการแพร่ระบาดไปจากเดิมมาก มีการตรวจพบโรคเอดส์เพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัดในกลุ่มหญิงและชายรักต่างเพศ ทำให้เชื่อว่า ประชาชนโดยทั่วไปมีโอกาสเสี่ยงที่จะติดเชื้อเอดส์ได้ เพราะสังคมไทยในปัจจุบันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์มิได้ถูกจำกัดอยู่แต่เฉพาะกลุ่มพวกชายรักร่วมเพศ ผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น หรือผู้ที่เคยได้รับเลือดเท่านั้น จากรายงานของกองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2535 : ประจำวันที่ 31 ตุลาคม) พบว่ามีเด็กอายุ 0-4 ปี เป็นโรคเอดส์จำนวน 99 คน และมีอาการสัมพันธ์กับเอดส์จำนวน 51 คน ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ที่ครบวงจรเข้าสู่ระบบครอบครัว

จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้ที่มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์มีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์ในระยะ 5 ปีข้างหน้า จะต้องเพิ่มขึ้นอีกอย่างแน่นอน ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงขั้นต่อไปที่จะเกิดขึ้นในระยะ 5 ปีข้างหน้า

ผู้ติดเชื้อเอดส์โดยไม่มีอาการอยู่ในขณะนี้ จะกลายเป็นผู้ป่วยโรคเอดส์เต็มขั้นร้อยละ 10 - 30 อีก ร้อยละ 25 - 50 จะกลายเป็นผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์และในระยะนี้ร้อยละ 20 จะกลายเป็นผู้ป่วย โรคเอดส์เต็มขั้นต่อไป (ชีระ รามสูต . 2532 : 3) ปัญหานี้ย่อมมีผลกระทบต่อระบบบริการ สาธารณสุขของประเทศอย่างแน่นอน และจำเป็นต้องมีการวางแผนเพื่อให้บริการทางด้านสุขภาพ อนามัยแก่ผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์เหล่านี้ ปัจจุบันเริ่มมีผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์เข้ามารับการรักษาใน โรงพยาบาลทั่วไป ซึ่งบุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรทางการพยาบาลมีหน้าที่ให้บริการรักษา พยาบาล ฉะนั้นบุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรทางการพยาบาลจะต้องมีความพร้อมในการให้ บริการแก่ผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์ด้วย

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้มีการประชุมพิจารณาปัญหา โรคเอดส์และกำหนดให้โรคเอดส์เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องริบวางแผนดำเนินการป้องกัน และควบคุมอย่างจริงจัง โดยกระทรวงสาธารณสุขเป็นตัวกลางสำคัญในการดำเนินงาน ได้มีการ จัดตั้งศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ขึ้นเพื่อหามาตรการที่รัดกุมเหมาะสมและมีประสิทธิภาพใน การป้องกันมิให้โรคเอดส์แพร่ระบาดมากขึ้นกว่าเดิม โดยมุ่งดำเนินการให้เกิดผลทั้งในด้านลดอัตรา การแพร่กระจายเชื้อในผู้ป่วยโรคเอดส์หรือผู้ติดเชื้อเอดส์ผู้อื่น ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โรคเอดส์แก่ประชาชนทุกกลุ่ม เสริมสร้างความเข้าใจของ แพทย์ พยาบาล และผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง การแพร่กระจายและการติดต่อของโรคเอดส์ วางแนวทางในการป้องกันตนเองที่เหมาะสม รวมทั้ง กำหนดบทบาทหน้าที่ของแพทย์ พยาบาลให้มีความรู้ ความสามารถที่จะปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างมี ประสิทธิภาพ และให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ให้กว้างขวางมากขึ้น (กองฝึกอบรม กระทรวงสาธารณสุข . 2532 : 64 - 70)

โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว ผู้ป่วยนอกจากจะมี ความทุกข์ทรมานจากอาการของโรคแล้ว ยังมีผลทำให้ครอบครัว เพื่อน เสียต่อการถูกสังคม แบ่งแยกตัดขาด ไม่คบหาสมาคมและถูกปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ บุคลากรทางการแพทย์ และ บุคลากรทางพยาบาลที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยหรือผู้ติดเชื้อเอดส์ต้องเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เกิดความไม่ สบายใจในการปฏิบัติงานเนื่องจากกลัวว่าจะติดเชื้อเอดส์ ถึงแม้จะมีระบบการป้องกันการติดเชื้อที่ดี และรัดกุมแล้วก็ตาม ยังมีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับแพทย์และพยาบาลที่กลัว และปฏิเสธการรักษา ดูแลผู้ป่วยเหล่านี้เสมอ (สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี. 2532 : 17; หมอนักข่าว . 2532 ก : 13) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กมลเนตร โอฆานุรักษ์ และคนอื่น ๆ (2532 : 56) ที่พบว่ากลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลต่าง ๆ ในเขต กรุงเทพมหานครเกือบทุกรายไม่พร้อมที่จะให้บริการแก่ผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์และมากกว่า ร้อยละ 80 เชื่อว่าบุคลากรอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ต้องการให้การดูแลรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยหรือผู้ติดเชื้อเอดส์

เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ สุรเทพ นพพรพันธ์ และ จันทิมา นพพรพันธ์ (2532 : 54) ยังได้ทำการศึกษาในเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลยะลา พบว่า ร้อยละ 82.5 ของเจ้าหน้าที่ทั้งหมดมีความหวาดกลัวต่อโรคเอดส์ ร้อยละ 82.9 ไม่สมัครใจที่จะทำงานเกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ เบรนแนน และคนอื่น ๆ (BRENNAN AND OTHERS. 1988 : 60 - 64) ได้ทำการศึกษา ในเจ้าหน้าที่พยาบาลที่ให้การดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ ร้อยละ 73 รู้สึกกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของตนเอง มีความคับข้องใจ ตื่นกลัวและไม่พอใจที่จะต้องให้การพยาบาล แก่ผู้ป่วยเหล่านั้น และร้อยละ 47 คิดว่าพวกเขามีสิทธิที่จะปฏิเสธไม่ให้การดูแลแก่ผู้ป่วยโรคเอดส์ได้

หน้าที่สำคัญข้อหนึ่งของกระทรวงสาธารณสุข คือ ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนชาวไทย มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและจิต ตลอดจนอยู่ในสังคมได้ด้วยความสุข (อรุณ บุญมาก, ยุพา สุวรรณสาร. 2540 : 1) กรมการแพทย์เป็นส่วนราชการหนึ่งของกระทรวงสาธารณสุข ข้างต้น รวมทั้งมีหน้าที่ป้องกัน บำบัด รักษาผู้ติดยาและสารเสพติด (ธารง ทศนาญชลี . 2540 : 5) หน้าที่เกี่ยวกับยาและสารเสพติดดังกล่าว กรมการแพทย์ได้มอบหมายให้โรงพยาบาลธัญญารักษ์เป็นหน่วยงานหลัก รับผิดชอบทางด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาและสารเสพติดโดยเฉพาะ

โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ตั้งอยู่เลขที่ 504/1 หมู่ 1 ถนนวิภาวดีรังสิต ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นสถานบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติดให้โทษ มีบทบาทหน้าที่ที่สรุปได้ดังนี้ (กัลยา ธรรมคุณ , ปราณี ภาณุภาส . 2540 : 7)

1. ให้บริการตรวจวินิจฉัย บำบัดรักษาการติดยาและสารเสพติดให้โทษ โรคพิษสุราเรื้อรัง ให้แก่ประชาชนทั่วไปแบบทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก
2. เป็นศูนย์ตรวจพิสูจน์ผู้ต้องสงสัยเสพยาและสารเสพติดของกระทรวงสาธารณสุข
3. ให้บริการตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อโรคเอดส์ ในผู้ป่วยยาเสพติดที่มาขอบำบัดรักษาทุกราย รวมทั้งประชาชนทั่วไปและผู้ป่วยที่ส่งต่อมาจากสถานพยาบาลอื่น ๆ ด้วย
4. เผยแพร่ความรู้และให้สุศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับยาและสารเสพติดให้โทษและเรื่องโรคเอดส์ โดยดำเนินการในโครงการสาธารณสุขป้องกันยาเสพติดให้โทษและโครงการป้องกันยาเสพติดให้กับเยาวชนร่วมกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานปฏิบัติการด้านยาเสพติดทั่วประเทศ ทั้งภาครัฐ เอกชน ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศในด้านการบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การศึกษาอบรม การค้นคว้าวิจัย การเผยแพร่ความรู้ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามด้านยาเสพติดให้โทษ รวมทั้งเรื่องการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ด้วย

ผู้ศึกษาแพทย์คิดที่สมัครเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จากการตรวจเลือดหาผู้ติดเชื้อเอดส์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 พบ 4 % และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในปัจจุบันพบผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ 20 % (รายงานประจำปีของโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ . 2540 : 2)

จากบทบาทหน้าที่ของโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ดังกล่าวข้างต้นจึงต้องมีการปฏิบัติงานโดยบุคลากรหลายฝ่ายรวมกันเป็นทีม ซึ่งประกอบด้วย จิตแพทย์ แพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ บุคลากรทางพยาบาล ในบรรดาบุคลากรดังกล่าว บุคลากรทางพยาบาลเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้ศึกษาแพทย์คิดซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์มากที่สุด บุคลากรทางการพยาบาลจะต้องให้การดูแลผู้ศึกษาแพทย์คิดซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์โดยตรง บุคลากรทางการพยาบาลอาจจะเกิดความรู้สึกกลัวที่จะติดเชื้อโรคเอดส์จากอุบัติเหตุจากการทำงาน และเกิดความไม่มั่นคงต่อสวัสดิภาพของตัวเอง (Emanuel . 1988 : 318) และตามนโยบายของโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จะไม่แจ้งผลการติดเชื้อโรคเอดส์ให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับในโรงพยาบาลและผู้ป่วยทราบ ซึ่งจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคลากรทางการพยาบาลมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ศึกษาแพทย์คิดซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์มากที่สุด ซึ่งผลร้ายที่ตามมาคือ ผู้ศึกษาแพทย์คิดซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์มากที่สุด ก็จะได้รับ การดูแลที่ไม่เท่าเทียมกับผู้ป่วยโรคอื่น ๆ หรือถูกปล่อยปละละเลยทำให้รู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มีคนเข้าใจ ขาดที่พึ่ง อีกทั้งจะไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล และที่สำคัญคือไม่เห็นความสำคัญในการช่วยป้องกันไม่ให้โรคแพร่กระจายต่อไป แต่เนื่องจากพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตมนุษย์ มีหลักการและจรรยาบรรณของวิชาชีพที่พึงให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เจ็บป่วยหรือบุคคลอื่นอย่างเต็มความสามารถ ด้วยหลักของมนุษยธรรมปราศจากอคติไม่จำกัดด้วยอาการของโรค และชนิดของโรค (สิทธิ ศิริไธ และ คณะ . 2530 : 195) เมื่อเป็นเช่นนี้ พยาบาลจึงเกิดความรู้สึกขัดแย้งในตนเองระหว่างความรู้สึกกับรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความรู้สึกกลัวต่อการปฏิบัติต่อผู้ป่วยโรคเอดส์ ปฏิบัติหน้าที่ที่พยาบาลแสดงออกนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ป่วยสามารถรับรู้ได้เสมอ ถ้าพยาบาลมีความรู้สึกกังวลและหวาดกลัวต่อผู้ป่วยโรคเอดส์แล้ว ย่อมจะมีผลกระทบต่อสภาพร่างกาย และจิตใจของผู้ป่วย เพราะนอกจากผู้ป่วยจะได้รับความทุกข์ทรมานจากโรคที่เป็นอยู่ แล้วยังถูกปฏิเสธการดูแลจากพยาบาลอีกซึ่งจะทำให้ผู้ป่วยเกิดความทุกข์ทรมานใจมากยิ่งขึ้น

อีชฮอร์น (Eichhorn 1981 : 25 – 30) กล่าวว่า เจตคติที่ไม่ดีต่อผู้ป่วยและต่อการปฏิบัติทางการพยาบาลจะก่อให้เกิดปัญหาทางการพยาบาล โดยจะขัดขวางการตัดสินใจที่ดีของพยาบาล เช่นเดียวกับ โรเจอร์แรช (ประภาเพ็ญ สุวรรณ . 2526 : 3; อ้างอิงมาจาก Rokerarch.1970) ที่กล่าวถึงความรู้สึก ความเชื่อหรือเจตคติว่ามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานหรือพฤติกรรมที่แสดงออก

ฉะนั้นคุณภาพของการพยาบาลจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับเจตคติของพยาบาลที่ดีต่อผู้ป่วยและต่อการพยาบาลด้วยเช่นกัน

จากคำกล่าวที่ว่าคุณภาพของงานต้องอาศัยความมีคุณภาพของทำงานนั้นใดคุณภาพการพยาบาลต้องอาศัยความมีคุณภาพของบุคคลผู้ปฏิบัติการพยาบาลนั้น ดังนั้นการที่พยาบาลวิชาชีพจะต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพ มีคุณค่าแก่ผู้รับบริการ และพิสูจน์ให้สังคมมองเห็นความสำคัญของพยาบาลได้นั้น ย่อมต้องอาศัยความมีคุณภาพของตัวพยาบาลวิชาชีพเอง (ฟาริดา อิบราฮิม . 2524 : 58) ซึ่งคุณภาพของพยาบาลวิชาชีพเกิดได้จากความเจริญในคุณสมบัติสำคัญ 3 ด้าน คือ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้และสติปัญญาและบุคลิกภาพที่ฝึกแล้ว (ลอ อ หุตางกูร . 2535 : 2) ซึ่งในด้านคุณธรรมจริยธรรม พยาบาลวิชาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มีเมตตาจิตเอื้อเฟื้อและเสียสละ มีน้ำใจ มีความรับผิดชอบสูง ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพพร้อมทั้งสามารถสร้างสรรค์จริยธรรมและวินัยในตนเอง ในด้านความรู้และสติปัญญา พยาบาลวิชาชีพจะต้องมีความรู้และทักษะที่แม่นยำในการประกอบวิชาชีพ มีโลกทัศน์กว้าง แสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสติมั่นคง รอบคอบ มีปัญญาในการพิจารณาสถานการณ์ การวิเคราะห์แก้ปัญหา การพัฒนาตนเองและพัฒนาการพยาบาล และในด้านบุคลิกภาพที่ฝึกแล้ว พยาบาลวิชาชีพจะต้องเป็นผู้มีสุขภาพดี คล่องแคล่ว สุขุม มีสมาธิ มั่นใจในตนเอง สุภาพอ่อนโยน มีกิจวิจจาและอุปนิสัยที่ดี มีการวางแผนและการแต่งกายที่เหมาะสมสอดคล้องมีความประพฤติส่วนตัวดี และเนื่องจากลักษณะการทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพเป็นงานที่กระทำต่อมนุษย์ ต้องให้การดูแลรับผิดชอบชีวิตของผู้รับบริการตลอด 24 ชั่วโมง พยาบาลวิชาชีพจึงต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ มีความอดทนสูงและจำเป็นต้องมีคุณลักษณะเฉพาะด้านอื่น ๆ ซึ่งแตกต่างจากผู้ที่มิได้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ซึ่ง ชอร์เทล (เพ็ญศรี ชุนใช้ . 2534 : 19 - 20 ; อ้างอิงมาจาก SHORTLL.N.D.) ได้กำหนดลักษณะพิเศษของผู้ที่จะปฏิบัติงานให้มีคุณภาพสูงในองค์การด้านสุขภาพไว้ 10 ประการ คือ

1. ต้องมีความเข้มแข็ง มีข้อผูกพันที่จะทำงานให้ดีที่สุด
2. เรียนรู้ที่จะทำงานให้ได้ผลสูงสุด เน้นประสิทธิผลเหนือประสิทธิภาพ จะไม่หยุดที่จะค้นคว้าและเรียนรู้
3. มีความกล้าที่จะเสี่ยง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นผู้ที่ต้องการก้าวไปข้างหน้าในสิ่งที่ไม่คุ้นเคย ความล้มเหลวจะถูกมองว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้
4. แสดงความเป็นผู้นำ ต้องมีวิธีการที่จะทำให้วัตถุประสงค์ของแต่ละคนและองค์การรวมเข้าด้วยกัน

5. ปฏิบัติงานอย่างมีใจโอนเอียงที่จะสร้างโอกาสในการบริการ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

6. สร้างองค์ประกอบในภาพรวมทั้งหมดยิ่งกว่าผลสรุปของแต่ละส่วน แต่ละคน ในองค์กร โดยทำให้สมบูรณ์แบบมากกว่าการแข่งขันกัน

7. จัดการกับความเคลือบคลุมและความไม่แน่นอน

8. แสดงการประติดประต่ออย่างหลวม ๆ ตามวัฒนธรรมของวิชาชีพและองค์กร

9. กำหนดวัฒนธรรมที่ดี มีบุคลิกภาพของตัวเอง

10. การสะท้อนให้เห็นพื้นฐานทางด้านจิตใจ มีความรู้สึกเป็นขององค์กรทั้งหมด

จึงกล่าวได้ว่าคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของพยาบาลวิชาชีพ และมีส่วนสำคัญต่อความประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ดังการศึกษาของอัลฟาโน (ALFANO . 1970 : 273 – 380) ซึ่งแบ่งลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ ออกเป็น 2 ประเภท คือ พยาบาลที่มุ่งความสำเร็จของงาน (TASK – ORIENTED PRACTICE) พยาบาลในลักษณะนี้พอใจที่จะมอบหมายหน้าที่การพยาบาลที่แท้จริงให้แก่ผู้ช่วยพยาบาล และไม่ทำหน้าที่นิเทศงาน กลับไปทำงานส่วนใหญ่ที่เป็นการรักษา การให้ยา การช่วยแพทย์ ปฏิบัติงานโดยใช้เวลาเป็นเครื่องตัดสินมากกว่าคำนึงถึงความต้องการของผู้รับบริการ ไม่ติดตามผลงาน ปฏิบัติงานโดยไม่เน้นการพยาบาล พยาบาลวิชาชีพอีกลักษณะหนึ่งคือ พยาบาลที่มุ่งถึงวิชาชีพ (PROFESSIONALLY -ORIENTED PRACTICE) พยาบาลในลักษณะนี้ปฏิบัติงานโดยเน้นการพยาบาลที่ให้แก่ผู้รับบริการ โดยตรง สนใจให้การดูแล สอนแนะนำ สนองความต้องการของผู้รับบริการเป็นรายบุคคลอย่างเต็มที่ รับผิดชอบงานบริการพยาบาลเป็นใหญ่ ส่วนงานธุรการและงานที่เกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ มอบหมายให้บุคคลอื่นตามความเหมาะสม ซึ่งลักษณะของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มนี้นับว่าเป็นลักษณะที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ซึ่งแตกต่างจากพยาบาลวิชาชีพในกลุ่มแรก

การศึกษาของศรีไพบุลย์ สังข์บัวศรี (2525 : 134) พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติตนในการเข้าสังคมดี มีอำนาจเหนือผู้อื่น และเป็นผู้ที่ใฝ่สัมฤทธิ์โดยการปฏิบัติตามแบบอย่างของผู้อื่น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของริช (REECE) และ สเปนีย์ (SPANEY) (CHARTER . 1967 : 146) ที่แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะบางประการ อันเป็นคุณลักษณะที่ไม่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางสติปัญญาของพยาบาลวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางการพยาบาล ซึ่งในด้านความสำเร็จทางการพยาบาลนั้น ฟาริดา อิบราฮิม (2524 : 55) ก็ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า การวัดความสำเร็จทางการพยาบาลจะวัดได้จากคุณลักษณะทางวิชาชีพซึ่งพยาบาลต้องแสดงออกมาให้ปรากฏ นั่นคือ การปฏิบัติงานด้วยความรู้ ทักษะและคุณธรรม การแสดงตนให้สังคมรู้จัก เข้าใจ ยอมรับ สนับสนุน

และยกย่องให้เป็นผู้นำ การแสดงบุคลิกลักษณะของบุคคลให้เป็นที่ยอมรับศรัทธาในฐานะ ผู้ให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีความรักในความรู้ รักที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และสะสม ประสบการณ์ทางการปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้งการชวนชวนแสวงหาวิทยาการใหม่ ๆ ทั้งจากการอ่าน การเขียนและการวิจัย เพื่อนำมาปรับปรุงบริการพยาบาลให้สามารถสนองความต้องการ ของบุคคลและสังคมได้ดียิ่งขึ้น

เนื่องจากการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพมีลักษณะของการทำงานเป็นทีม ความสำเร็จ ของการพยาบาลจึงขึ้นกับทีมการพยาบาล ซึ่งมีพยาบาลวิชาชีพทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีม พยาบาล วิชาชีพจึงต้องทำหน้าที่ในการบริหารจัดการและเป็นผู้นำพร้อมๆกันไป เพราะลักษณะการบริการ สุขภาพจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงต้องผสมผสานคุณลักษณะผู้นำในทุก ๆ ขั้นตอนของ กระบวนการบริหาร (ฟาริดา อิบราฮิม . 2537 : 18) การปฏิบัติในหน้าที่ดังกล่าว พยาบาลวิชาชีพ ต้องมีความรู้ความชำนาญในเชิงวิชาการและการปฏิบัติพยาบาล ต้องประสานให้เกิดความเข้าใจกัน ระหว่างทีมสุขภาพในวิชาชีพอื่น ต้องมีทักษะในการประยุกต์องค์ความรู้มาแก้ไขปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ มีการตัดสินใจอย่างริเริ่มสร้างสรรค์เหมาะสมกับเหตุการณ์และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ มีการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถมอบหมายงาน ตั้งงาน ควบคุม ตรวจสอบ ลงบันทึกและเขียนรายงาน (จินนะรัตน์ ศรีภักทรภิญโญ . 2535 : 9) รวมทั้งต้องสามารถสนอง ความต้องการของทีมการพยาบาลในการที่จะได้รับการสอน แนะนำ นิเทศและเป็นแบบอย่าง สามารถสนองความต้องการของผู้รับบริการและญาติและรับผิดชอบงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานดูแล รักษาพยาบาล

จากลักษณะงานที่ได้กล่าวมาย่อมก่อให้เกิดความเครียดขึ้นได้ตลอดเวลา พยาบาลวิชาชีพจึง ต้องมีความอดทนและเพียรพยายามอย่างมาก (ฟาริดา อิบราฮิม . 2536 : 11) รวมทั้งจะต้องมี ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ และต่อสังคมสูงและมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นอกจาก พยาบาล วิชาชีพ จะต้องมีความคุณลักษณะนักบริหารจัดการตามที่ได้กล่าวมาแล้ว พยาบาลวิชาชีพจะต้องมี คุณลักษณะผู้นำที่นักบริหารจำเป็นต้องมี คือ (ฟาริดา อิบราฮิม . 2537 : 17) คิดไกล มีโลกทัศน์ กว้างและมุ่งเน้นอนาคต มองออกนอกตัวสู่องค์การในมุมกว้าง มีอิทธิพลเหนือคนอื่น มุ่งเน้นด้าน มโนภาพ คุณค่าและแรงจูงใจ ไวต่อสภาพการณ์ ชาญฉลาด สามารถปรับได้ตามสภาพการณ์ ข้อขัดแย้งตลอดจนความคาดหวังทั้งหลาย คิดในเชิงเปลี่ยนแปลงและแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ แสวงหา ทบทวนและปรับเปลี่ยนองค์การให้เข้ากับโลกซึ่งเปลี่ยนไปทุกนาที คุณลักษณะนักบริหารจัดการ และคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพตามที่ได้อ้างว่าสามารถส่งผลให้งานในความรับผิดชอบ สำเร็จบรรลุเป้าหมายด้วยความราบรื่นและได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าผลสำเร็จทาง

การพยาบาล ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของการบริการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและมีคุณค่าต่อผู้รับบริการนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพเป็นสำคัญ

สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้วิชาชีพแตกต่างจากอาชีพทั่วไปคือ การมีองค์ความรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง และตามหลักเกณฑ์ของพยาบาลวิชาชีพ บิกเลอร์ และบิกเลอร์ กล่าวไว้ว่าการปฏิบัติวิชาชีพจะขยายหรือเพิ่มพูนความรู้ใหม่จากการใช้ความรู้ของวิชาชีพนั้น ในการปรับปรุงงานทั้งด้านการศึกษา และด้านบริการอย่างสม่ำเสมอ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือวิธีการวิจัย (BIXLER & BIXLER . 1996 : 1143) พยาบาลวิชาชีพจึงต้องดำเนิน ถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการขยายองค์ความรู้ทางการพยาบาล (POLIT & HUNGLER . 1991 : 4) การทำวิจัยและการสามารถใช้วิธีวิจัยจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับพยาบาลวิชาชีพทุกคน เพราะลักษณะการปฏิบัติการพยาบาลอย่างวิชาชีพ ย่อมต้องเป็นการปฏิบัติบนพื้นฐานงานวิจัย (PRACTICE - BASED RESEARCH) คือ ใช้งานวิจัยในการพัฒนางาน และสร้างงานวิจัยจากการปฏิบัติงานโดยตรง (พรจันทร์ สุวรรณชาติ . 2525 : 9 ; ฟาริดา อิบราฮิม . 2537 : 14) และวิจัยทางการพยาบาลยังเป็นพื้นฐานประการหนึ่งที่ทำให้การพยาบาลได้ชื่อว่าเป็นวิชาชีพ (TAYLOR , LILLIS , LEMONE . 1989: 385) พยาบาลวิชาชีพจึงต้องแสดงคุณลักษณะด้านการวิจัยและต้องคิดเสมอว่าการปฏิบัติการพยาบาลควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นและมองหาปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการมีความคิดในเชิงวิเคราะห์ สามารถเก็บข้อมูลอย่างปรนัย วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข่าวสารด้วยความแม่นยำและเชื่อมั่นได้ (ฟาริดา อิบราฮิม . 2537 : 13) ตลอดจนสามารถนำข้อมูลมาใช้ประเมินคุณภาพการทำงานและหาคำตอบเพื่อการวิจัย การแสดงคุณลักษณะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล และเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับวิชาชีพ

โดยทั่วไปเมื่อเอ่ยถึงพยาบาล คุณลักษณะที่ทุกคนนึกถึงคือ ผู้ที่นุ่มนวล อ่อนหวาน มีเมตตา กรุณา อดทน เสียสละ และคิดถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน (จุฬาลักษณ์ ธีรัตนพันธุ์ . 2533 : 16 ; สมคิด อิสระวัฒน์ . 2535 : 25) อ่อนโยน เอื้อเฟื้อ คล่องแคล่ว มีความรู้ มีน้ำใจ (ฟาริดา อิบราฮิม . 2537 : 119) คุณลักษณะดังกล่าวเป็นความคาดหวังของบุคคลทั่วไป ส่วนความคาดหวังของผู้ใช้บริการจากพยาบาล อันได้แก่ผู้ป่วยและญาติ แพทย์ ผู้บริหารโรงพยาบาล และฝ่ายบริหารการพยาบาล ได้ให้ความคาดหวังกับพยาบาลไว้ดังนี้ (พรจันทร์ สุวรรณชาติ . 2525 : 5 - 7) ผู้ป่วยและญาติรวมถึงประชาชนทั่วไปต้องการพยาบาลที่ทำหน้าที่แทนมารดา ให้ความเมตตา ให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่น และเป็นบุคคลที่เขาสามารถจะพูดคุยด้วยได้อย่างสนิทสนมด้วยความเห็นอกเห็นใจ และมีความเข้าใจ แพทย์คาดหวังให้พยาบาลเป็นบุคคลที่ทำงานได้รอบด้าน เป็นนักปฏิบัติทั่วไปและมีทักษะพิเศษที่แตกต่างกัน เพื่อให้

การพยาบาลแก่ผู้ป่วยในหน่วยพิเศษต่าง ๆ ผู้บริหารโรงพยาบาลซึ่งเป็นผู้ให้บริการในฐานะเป็นผู้ว่าจ้างคาดหวังให้พยาบาลสามารถทำหน้าที่ได้หลาย ๆ ด้าน ผู้บริหารการพยาบาลต้องการให้บริการพยาบาลมีคุณภาพมากเท่า ๆ กับปริมาณ และนอกจากความคาดหวังของผู้ใช้บริการจากพยาบาลวิชาชีพแล้ว การพยาบาลก็มีความคาดหวังไว้ว่าพยาบาลวิชาชีพจะต้องเป็นผู้ให้บริการสุขภาพแก่สังคมด้วยความรู้ ทักษะ และคุณธรรม เพื่อยกระดับในทางสุขภาพ ให้แก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน มีการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทั้งในด้านวาจาและการกระทำ แสดงความเป็นตัวของตัวเองและมีการวางตัวอย่างเหมาะสม นั่นคือการมีอิสรภาพในทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำซึ่งได้รับการควบคุมด้วยสติ ด้วยสำนึกในลัทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบ ความเคารพยกย่องในตนเองและผู้อื่น ตลอดจนความสามารถในการสื่อสารให้เกิดความรู้สึกที่ดีทั้งในตัวผู้พูด และผู้ฟัง (ฟาริดา อิบราฮิม .2536 : 11)

จากการสัมภาษณ์แพทย์ 2 คน พยาบาลวิชาชีพ 5 คน พยาบาลเทคนิค 3 คน ผู้ป่วย 5 คน ในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ถึงความต้องการลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลว่าต้องการอย่างไร ผลสรุปได้ดังนี้

1. แพทย์ส่วนใหญ่นอกจากทำหน้าที่เกี่ยวกับตรวจรักษาผู้ป่วยแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นผู้บริหารของโรงพยาบาลด้วย ต้องการให้พยาบาลเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในด้านวิชาการต่าง ๆ ไม่ใช่เฉพาะวิชาการพยาบาลเท่านั้น ต้องรอบรู้ด้านการแพทย์ด้วย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ภิรียมารยาทเรียบร้อย บริหารงานเป็น มีการตัดสินใจที่ดี รู้จักพัฒนาตนเอง ฉลาด ก้าวทันโลก
2. พยาบาล ต้องการให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่พยาบาลมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม รักความก้าวหน้าในวิชาชีพพยาบาล ประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้ดี รู้จักกาลเทศะ รู้จักคิดก่อนทำ ฉลาด ชัดตรง มั่นคงปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ตามสถานการณ์ เคารพในสิทธิผู้อื่น มีน้ำใจ
3. ผู้ป่วย ต้องการพยาบาลที่ พุดจาไพเราะ เห็นอกเห็นใจ มีความเมตตา ไม่แสดงความรังเกียจต่อผู้ป่วย ทักทายให้ความสนใจผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ ไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วย

จากเหตุผลและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพยาบาลวิชาชีพ ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีหน้าที่ให้การพยาบาลผู้ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ จึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ผลของการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการคัดเลือกพยาบาล เพื่อเข้าทำงานในหน่วยงานและพัฒนาพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และ ผู้ป่วย
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้เกิดความเข้าใจคุณลักษณะของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ในมุมมองของผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย สำหรับใช้เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการคัดเลือกพยาบาล ให้เหมาะสมกับหน้าที่ให้การดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นบุคลากรในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของพยาบาล จำแนกเป็น 3 กลุ่ม

- 1.1 ผู้บริหาร
- 1.2 พยาบาล
- 1.3 ผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้
 - อายุระหว่าง 15 – 29 ปี
 - สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นอย่างต่ำ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นบุคลากรในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของพยาบาล ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2542 จำแนกเป็น 3 กลุ่ม

2.1	ผู้บริหาร	จำนวน 10 คน
2.2	พยาบาล	จำนวน 132 คน
2.3	ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์
ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้	จำนวน 160 คน
	- อายุระหว่าง 15 – 29 ปี	
	- สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นอย่างต่ำ	

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

นางสาวกมลทิพย์

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของพยาบาล
จำแนกเป็น

- 3.1.1 ผู้บริหาร
- 3.1.2 พยาบาล
- 3.1.3 ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล จำแนกเป็น
 - 3.2.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
 - 3.2.2 คุณลักษณะด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล
 - 3.2.3 คุณลักษณะด้านการให้บริการพยาบาล
 - 3.2.4 คุณลักษณะด้านวิชาการและวิจัย ✓
 - 3.2.5 คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล หมายถึง ท่าที อุปนิสัย ความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติของพยาบาลซึ่งเป็นลักษณะที่ดีในส่วนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ให้การพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ

1.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่ดีในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การมีิริยาท่าทางสุภาพเรียบร้อย พูดด้วยถ้อยคำสุภาพชัดเจน แต่งกายสะอาดถูกกาลเทศะ หน้าตาเข้มแข็งแจ่มใส มีการปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ ยอมรับผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ได้ สุขภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี

1.2 คุณลักษณะด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง ความมีคุณธรรมจริยธรรมที่พยาบาลถือปฏิบัติเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการตอบสนองความต้องการในขอบเขตความ

รับผิดชอบของการบริการทางสุขภาพ ได้แก่ มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความเมตตา กรุณา ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ความอดทน ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้ป่วยเท่าเทียมกัน มีความจริงใจในการปฏิบัติงาน

1.3 คุณลักษณะด้านการให้บริการพยาบาล หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ครอบคลุม 5 เรื่องได้แก่

1.3.1 เรื่องการดูแล คือ ความสามารถสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ป่วย เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการวางแผนการพยาบาล สามารถรวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง

1.3.2 เรื่องการรักษาพยาบาล คือ ความสามารถในการพยาบาลตามแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้ อธิบายสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ป่วยได้ถูกต้อง เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะที่สุขภาพ รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล มีการตัดสินใจในการพยาบาลได้เหมาะสม มีความสามารถจูงใจให้ผู้ป่วยร่วมมือในการรักษาพยาบาล ให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงโรคของผู้ป่วยแต่ละคน รับฟังปัญหาของผู้ป่วยพร้อมให้คำแนะนำ อธิบายเหตุผลและบันทึกการพยาบาล ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน

1.3.3 เรื่องการป้องกันโรค คือ ความสามารถในการจัดเตรียม สิ่งแวดล้อม ให้ปลอดภัยกับผู้ป่วยแต่ละคน ป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้ป่วยป้องกันการแพร่เชื้อโรคในระหว่างให้การรักษาพยาบาล

1.3.4 เรื่องการส่งเสริมสุขภาพ คือ ความสามารถในการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคแก่ผู้ป่วยและญาติ สามารถจัดกิจกรรมตามความต้องการและตามความสามารถของผู้ป่วยแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

1.3.5 เรื่องการฟื้นฟูสุขภาพ คือ การช่วยให้ผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน จัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ป่วย รู้จักปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย

1.4 คุณลักษณะด้านวิชาการและวิจัย หมายถึง ลักษณะของพยาบาลในการแสวงหาความรู้ มีความสามารถในการทำวิจัยและนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้เพื่อ ปรับปรุงวิธีให้การพยาบาล สามารถเผยแพร่ผลงานทางด้านวิชาการและวิจัยของตนเองและของหน่วยงานได้ รู้จักเก็บบันทึกข้อมูล ร่วมมือกับหน่วยงานในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

1.5 คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายของงานได้อย่างชัดเจน มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาแนะนำผู้ร่วมงาน รู้จักแก้ปัญหาและอุปสรรค ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยกย่อง และ

สนับสนุนในความสำเร็จของผู้อื่น เป็นตัวอย่างที่ดีทั้งในด้านส่วนตัวและการงาน กล่าวคือกล้าทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ลักษณะความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของพยาบาล จำแนกเป็น 3 กลุ่ม

2.1 ผู้บริหาร หมายถึง แพทย์ ทันตแพทย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี นอกจากจะทำหน้าที่ตรวจ ตั้งการรักษาผู้ป่วยแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร หน่วยงานด้วย

2.2 พยาบาล หมายถึง พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค ในโรงพยาบาล รัฐอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

2.3 ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ หมายถึง ผู้ป่วยจิตเวชที่เข้ารับการรักษาในรูปแบบผู้ป่วยใน โรงพยาบาลรัฐอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

3. โรคเอดส์ (AIDS = ACQUIRED IMMUNE DEFICIENCY SYNDROME) หมายถึง โรคติดต่อที่ร้ายแรง เกิดจากภาวะภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมลงหรือบกพร่อง สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัสชนิดฮิวแมน อิมมูโนเดฟิเซียนซี ไวรัส (HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS) ที่ไปทำลายระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายทำให้ผู้ป่วยติดเชื้ออย่างรุนแรงตามมา เช่น การติดเชื้อระบบทางเดินหายใจและทางเดินอาหาร เกิดมะเร็งของหลอดเลือด ผู้ป่วยมากกว่าร้อยละ 80 ถึงแก่กรรม ภายใน 2 - 5 ปี โรคเอดส์ก่อให้เกิดปัญหาหนักของสาธารณสุขดังนี้

3.1 เป็นโรคติดต่อที่สร้างความกลัวและความรังเกียจให้กับประชาชนและสังคม

3.2 กำลังแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว

3.3 ยังไม่มียาหรือวิธีใด ๆ ที่จะรักษาโรคนี้อันตรายได้

4. ความสอดคล้องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ หมายถึง ความต้องการพยาบาลที่มีคุณลักษณะร่วมกัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการดังนี้

4.1 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย (COEFFICIENT OF VARIATION = CV) ของคะแนนแต่ละข้อในทุกด้าน ของกลุ่มผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

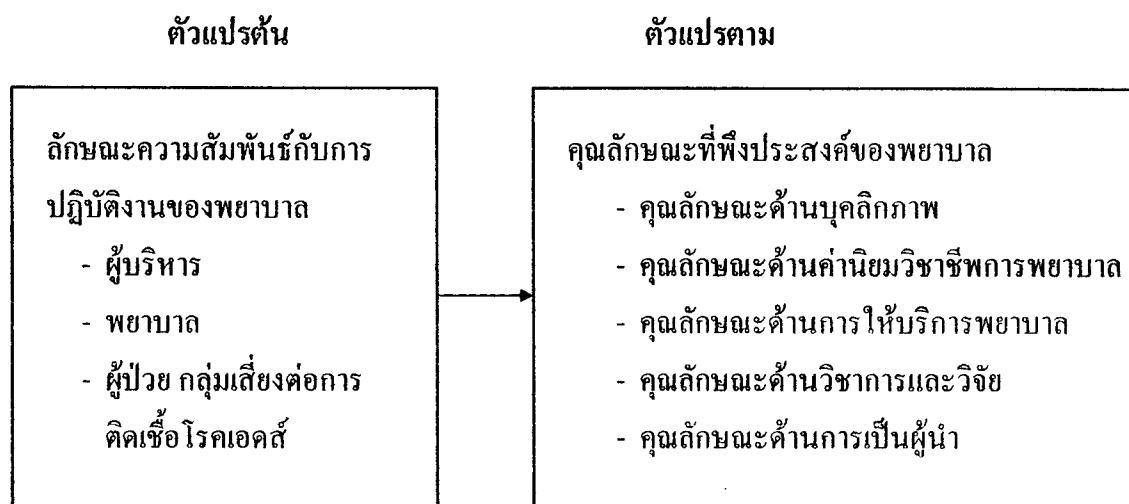
4.2 แบ่งครึ่งค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มบุคลากร ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของพยาบาล ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายน้อยที่สุด

4.3 หาช่วงคะแนนการเปรียบเทียบโดยนำค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานได้ในข้อ 4.2 บวกเข้าและลบออกจากค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อนั้น ของกลุ่มบุคลากรซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของพยาบาลกลุ่มนั้น

4.4 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มบุคลากรซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของ
พยาบาลที่เหลื้อมมาเปรียบเทียบกับช่วงคะแนนการเปรียบเทียบในข้อ 4.3 ถ้าคะแนนเฉลี่ยที่นำมา
เปรียบเทียบอยู่ในช่วงคะแนนการเปรียบเทียบ ถือว่าเป็นความเห็นสอดคล้องกัน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของการพยาบาล
2. จรรยาบรรณของวิชาชีพการพยาบาล
3. บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพยาบาลที่ให้การพยาบาลผู้ป่วย
5. ลักษณะของผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และการให้การพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

1. ความหมายของการพยาบาล

เกี่ยวกับเรื่อง " การพยาบาล " ได้มีผู้รู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น

ฟาริดา อิบราฮิม (2535 : 110) กล่าวว่า โบราณได้ให้ความหมาย " การพยาบาล " ว่าเป็นความเอื้อเฟื้อ เลี้ยงดู ส่วนนักวิชาการศึกษากล่าวถึงการพยาบาลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเชื่อ และลักษณะหน้าที่ ความรับผิดชอบของพยาบาลหรือความคาดหวังของสังคม เช่น เชื่อว่าการพยาบาลเป็นการปฏิบัติกิจกรรมในรูปของศิลปะและศาสตร์ เพราะในการดูแลให้การพยาบาลต้องใช้ศิลปะในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคล การสังเกตด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวินิจฉัยทางการพยาบาล การปฏิบัติทางการพยาบาล ตลอดจนการกำหนดแผนการพยาบาล จัดระบบการทำงาน และการปฏิบัติงานเป็นทีม ซึ่งต้องอาศัยความรู้ พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ในการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาภาวะสุขภาพอนามัยของผู้รับบริการ ฟลอเรนซ์ นิติงเกล จึงให้แนวคิดพื้นฐานว่า "การพยาบาลคือการให้ความช่วยเหลือบุคคลให้สามารถป้องกันโรคและพ้นจากการเจ็บไข้หรือบาดเจ็บ"

พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ให้ความหมายของ " การพยาบาล " หมายความว่า การกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การฟื้นฟูสภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2531 : 2 – 3) กล่าวว่า การพยาบาลเป็นการให้บริการแก่สังคม แก่บุคคล และครอบครัว ทั้งที่เจ็บป่วยและไม่ได้ป่วยเจ็บ ตามความต้องการของแต่ละบุคคล หรือการพยาบาลเป็นการแก้ปัญหาสุขภาพอนามัยโดยอาศัยกระบวนการพยาบาลและ/หรือการพยาบาลเป็นการสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลเกี่ยวกับการเตรียมและการจัดการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตที่มีพัฒนาการทางด้าน ร่างกายและจิตใจ ตลอดจนสามารถเผชิญกับอันตรายหรือผลที่เกิดจากความเจ็บป่วยด้วยตนเอง

แฉล้ม พวงจันทร์ (2531 : 2 - 3) กล่าวว่า องค์การอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความของ " การพยาบาล " ไว้ว่า หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันโรคและความเจ็บป่วย การดูแลรักษา และดำรงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีและการฟื้นฟูสุขภาพ

จากความหมายของ " การพยาบาล " ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เราอาจสรุปได้ตามที่พิกุลทิพย์ หงษ์เหิร และปราณี จาติเกตุ (2535 : 94 - 95) กล่าวไว้ดังนี้

การพยาบาล หมายความว่า การกระทำในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยเพื่อบรรเทาอาการของโรค และการถูกลามของโรค
2. การประเมินสภาวะสุขภาพ
3. การส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพอนามัย
4. การป้องกันโรค
5. การช่วยเหลือแพทย์ และการกระทำตามคำสั่งของแพทย์ในการรักษาโรค และ

กำหนดว่าการกระทำดังกล่าวจะต้องใช้หลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล

การพยาบาลมีลักษณะเป็นวิชาชีพ

เฟลกเซนเนอร์ และ ลีห์เบอร์แมน (แฉล้ม พวงจันทร์ . 2531 : 5 – 6) มีความเห็นว่าความเป็นวิชาชีพ (Profession) มีลักษณะแตกต่างกับอาชีพ (Occupation) กล่าวคือ สิ่งใดที่นับได้ว่าเป็นวิชาชีพควรมีหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ เป็นเครื่องตัดสิน

1. เป็นการให้บริการแก่สังคม ซึ่งมีเอกลักษณ์ของตนเอง เน้นอนและสำคัญ เน้นความสำคัญในการให้บริการโดยอาศัยสติปัญญา
2. ในวิชาชีพมีการถ่ายทอดความรู้ด้วยวิชาการศึกษาชั้นสูง และต้องการระยะเวลานานในการให้การฝึกหัดอบรมเป็นพิเศษ
3. วิชาชีพไม่เป็นแต่เพียงการศึกษาภาคทฤษฎี แต่มีวัตถุประสงค์มุ่งอยู่ที่การปฏิบัติอย่างแท้จริงอีกด้วย

4. ธรรมชาติของวิชาชีพ คือการเรียนรู้ สมาชิกของวิชาชีพมีการทดลองค้นคว้าและ
ประชุมปรึกษาหารือกันอยู่เป็นประจำ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงใหม่ ๆ

5. ให้มีความรับผิดชอบในการปกครองตัวเองอย่างกว้างขวาง ทั้งในส่วนบุคคลและใน
ส่วนของวิชาชีพ

6. สมาชิกของวิชาชีพจะต้องยอมรับความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ อันเนื่องมาจากการ
ตัดสินใจและการปฏิบัติของตนเองภายในขอบเขตของวิชาชีพ

7. วิชาชีพมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจต่อความคิดเห็นของสังคมมากกว่าบุคคล
ซึ่งไม่ได้รวมกันเป็นหมู่คณะ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความสนใจต่อเป้าหมายของสังคม

8. องค์กรของวิชาชีพและบุคคลในวิชาชีพจะต้องยอมรับความสำคัญของบริการที่
ให้เหนือกว่าผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจ

9. มีองค์กรอันประกอบด้วยบุคคลในวิชาชีพเพื่อปกครองสมาชิกในวิชาชีพของตนเอง
ให้สมาชิกได้มีหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และช่วยพัฒนาความยึด
มั่นในหมู่คณะ

10. มีจรรยาของวิชาชีพ ที่สมาชิกได้รับการอธิบายให้เป็นที่เข้าใจและโดยการให้ตัวอย่าง
ที่แท้จริง

วรรณวิไล จันทราภา (2537 : บรรยาย) ได้ให้ความเห็นว่าการพยาบาลได้แสดงออก
ถึงความเป็นวิชาชีพโดยชัดเจน ซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์ของวิชาชีพ 4 ประการมาประกอบการพิจารณา
ดังนี้

1. ต้องใช้องค์ความรู้ในการทำงาน (Body of Knowledge)
2. มีมาตรฐานในการปฏิบัติการพยาบาล ต้องรู้ว่ามีมาตรฐานขั้นต่ำเป็นอย่างไร
3. ความเป็นวิชาชีพ ต้องควบคุมพฤติกรรมการปฏิบัติวิชาชีพด้วยตนเอง
4. ต้องพัฒนาตนเองด้วยตนเองตลอดเวลา เพราะตัวเองย่อมรู้ว่าตัวเองทำอะไร

กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (2512 : 150) ได้จัดประเภทมาตรฐานอาชีพของ
ประเทศไทย และได้กล่าวถึงพยาบาลวิชาชีพว่า เป็นผู้ให้บริการพยาบาลระดับวิชาชีพแก่ผู้ป่วย
ทางกายหรือทางจิต ผู้ได้รับบาดเจ็บหรือทุพพลภาพและผู้สูงอายุ มีการรักษา การป้องกันโรค และ
การส่งเสริมสุขภาพ วางแผนและให้บริการด้านการพยาบาลสมบูรณ์แบบตามหลักวิทยาศาสตร์
โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคนสุดแต่โรคของเขา สังเกตและบันทึกความ
เปลี่ยนแปลงในผู้ป่วย รายงานให้แพทย์ทราบถึงการแสดงอาการผิดปกติเกี่ยวกับร่างกาย
อารมณ์และจิตใจ ซึ่งอาจมีความสำคัญในด้านการวินิจฉัยโรคอย่างเหมาะสม ในกรณีที่เกิดเหตุ
ฉุกเฉินหรือภาวะการณ์ที่ไม่ได้คาดหมายก็สามารถประยุกต์หลักของการช่วยฟื้นสภาพ เพื่อให้มี

ความทุกข์ทรมานน้อยที่สุด ช่วยผู้ป่วยให้ปรับตัวเข้ากับภาวะขัดข้องใด ๆ ที่อาจเกิดความเจ็บป่วย จัดให้ผู้ป่วยมีสิ่งแวดล้อมที่ถูกหลักอนามัย เรียบร้อยและปลอดภัยป้องกันและควบคุมการแพร่ของโรคติดเชื้อ สอนผู้ป่วย ครอบครัวของผู้ป่วย และประชาชนทั่วไปให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสุขภาพ ยังมีการวางแผน มอบหมายงาน สั่งการ ดูแล ประเมินผลงานของพยาบาลอื่น ๆ ผู้ช่วยพยาบาล และผู้ทำงานที่ประสานกัน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายการแพทย์และอนามัยแขนงอื่น ๆ ในด้านที่เกี่ยวกับการบริบาลผู้ป่วยและอาจทำการวิจัยเกี่ยวกับพยาบาล

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นเห็นได้ว่าความเป็นวิชาชีพ (Profession) วัดได้จากลักษณะของงานที่ต้องใช้วิชาความรู้ที่ประกอบด้วยหลักการเฉพาะทาง ซึ่งได้เรียนรู้มาจากการเล่าเรียนและฝึกฝนเป็นพิเศษ สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้ ไม่ใช่มีความสามารถในการประกอบประโยชน์ส่วนตน พร้อมทั้งมีระเบียบควบคุมการประกอบอาชีพอย่างมีระบบ ผู้ที่ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาโดยตรงจะไม่สามารถกระทำหรือประกอบเป็นอาชีพได้โดยเปิดเผย หากผู้ใดลักลอบกระทำถือว่าเป็นความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่มหาชน ซึ่งทำให้การพยาบาลมีลักษณะเป็นวิชาชีพอย่างสมบูรณ์

2. จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล

จรรยาบรรณเป็นเรื่องของควมมีคุณธรรมและจริยธรรม และเกี่ยวข้องกับการใช้หลักทางจริยธรรมในการประพฤติน้ำที่ต่อกัน เพื่อพิทักษ์และส่งเสริมคุณธรรมในการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ จรรยาบรรณการพยาบาลเป็นจรรยาบรรณเฉพาะด้านที่ช่วยผดุงให้การประกอบวิชาชีพการพยาบาลมีคุณภาพสูง ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพทุกคนจะต้องตระหนักและรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพไว้อย่างกล้าแข็งเพื่อจรรโลงให้การปฏิบัติงานเปี่ยมล้นไปด้วยคุณค่าและสามารถดำรงตนอยู่ในวิชาชีพด้วยความเจริญงอกงามต่อไป

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลที่พยาบาลวิชาชีพจะต้องยึดถือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประพฤติได้แก่บัญญัติจรรยาสาของวิชาชีพการพยาบาล จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย และข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บัญญัติจรรยาบรรณของวิชาชีพการพยาบาล

สหภาพพยาบาลระหว่างประเทศ (International Council of Nurse) ได้บัญญัติจรรยาบรรณสำหรับพยาบาล ซึ่งเป็นคำประกาศว่าด้วยหน้าที่พึงกระทำ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่โดยสังเขปของพยาบาลทั่วโลกไว้ดังนี้ (ลอธ หุตางกูร . 2535 : 361 – 362)

ความรับผิดชอบเบื้องต้นของพยาบาล มีองค์ประกอบ 4 ประการคือ การยกระดับสุขภาพอนามัย การป้องกันความป่วยไข้ การฟื้นฟูสุขภาพของผู้ป่วย การช่วยบรรเทาความทุกข์ทรมาน ความต้องการบริการการพยาบาลมีอยู่ทั่วโลก ด้วยเหตุผลนี้การพยาบาลจึงเคารพในชีวิตเกียรติศักดิ์และสิทธิมนุษยชนโดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ เชื้อชาติ ลัทธิ ศาสนา วรรณะ วัย เพศ ลัทธิทางการเมืองและสถานภาพของบุคคลในสังคม พยาบาลพึงให้บริการสุขภาพอนามัยแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน ตลอดจนประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

พยาบาลกับประชาชน

ความรับผิดชอบประการแรกของพยาบาล คือ ความรับผิดชอบต่อประชาชน ผู้ต้องการการพยาบาลดูแล ในการพยาบาลผู้ป่วยพยาบาลพึงส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ให้ความเคารพต่อค่านิยมขนบธรรมเนียมและความเชื่อทางลัทธิศาสนาของผู้ป่วย พยาบาลพึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้ป่วยไว้เป็นความลับและมีวิจารณญาณอันดีในการที่จะถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านั้น

พยาบาลกับการประกอบวิชาชีพ

พยาบาลมีความรับผิดชอบเป็นส่วนตัวในการประกอบวิชาชีพ และการรักษาไว้ซึ่งสมรรถภาพในการพยาบาลด้วยการศึกษา และแสวงหาความรู้อยู่เสมอ พยาบาลพึงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานสูงสุดในการให้การพยาบาล อันจะพึงทำได้ในความเป็นจริงของแต่ละสถานการณ์ พยาบาลจึงใช้วิจารณญาณในการรับหรือมอบหมายความรับผิดชอบใด ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของตนและผู้อื่น เมื่ออยู่ในวิชาชีพพยาบาลพึงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานความประพฤติส่วนตัว อันจะนำชื่อเสียงเกียรติคุณมาสู่วิชาชีพ

พยาบาลกับสังคม

พยาบาลพึงรับผิดชอบร่วมกับประชาชน ในการริเริ่มและสนับสนุนการกระทำเพื่อสนองความต้องการด้านสุขภาพอนามัย และความเป็นอยู่ของประชาชน

พยาบาลกับผู้ร่วมงาน

พยาบาลพึงรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ร่วมงาน ทั้งในและนอกวงการพยาบาล พยาบาลพึงกระทำการอันควรเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยเมื่อเห็นว่าจะมีอันตรายเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ร่วมงานหรือบุคคลอื่นใดก็ตาม

พยาบาลกับวิชาชีพการพยาบาล

พยาบาลมีบทบาทสำคัญในการวินิจฉัยและดำเนินการใช้มาตรฐานที่เหมาะสม ทั้งในด้านการปฏิบัติและการศึกษาการพยาบาล พยาบาลพึงทำงานอย่างเข้มแข็งในการพัฒนาความรู้ อันเป็นแก่นแท้แห่งวิชาชีพการพยาบาล พยาบาลพึงช่วยสร้างและธำรงไว้ซึ่งความเป็นธรรมในด้านสังคมและเศรษฐกิจแห่งสภาพการทำงานของพยาบาล โดยกระทำการร่วมกับสมาคมวิชาชีพของตน

2. จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ได้บัญญัติจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลขึ้นในปี พ.ศ. 2528 โดยมีรูปแบบและเนื้อหาที่คล้ายคลึงกับบัญญัติจรรยาของสภาพยาบาลระหว่างประเทศ และได้รวมหลักการที่สอดคล้องกับระบบการปกครองของไทย เคารพต่อสถาบัน สังคม ศาสนา วัฒนธรรม และกฎหมายควบคุมการประกอบโรคศิลป์ของประเทศไทยไว้ดังนี้ (ลออ หุตางกูร.2535 : 363 – 365)

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชน

1. การประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
2. ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนาและสถานภาพของบุคคล
3. ละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติและการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน
4. พึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการไว้เป็นความลับ เว้นแต่ความยินยอมของผู้นั้น หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
5. พึงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการวินิจฉัยและการแก้ปัญหา
6. พึงปกป้องอันตรายอันจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อสังคมและประเทศชาติ

1. พึงประกอบกิจแห่งวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับนโยบายอันยังประโยชน์แก่สาธารณชน
2. พึงรับผิดชอบร่วมกับประชาชนในการริเริ่ม สนับสนุนกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสันติสุขและยกระดับคุณภาพชีวิต
3. พึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประชาชาติ

4. พึงประกอบวิชาชีพโดยมุ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ศาสนา และสถาบันกษัตริย์

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อวิชาชีพ

1. พึงตระหนักและถือปฏิบัติในหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักการแห่งวิชาชีพ
2. พัฒนาความรู้และวิธีปฏิบัติให้ได้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ
3. พึงศรัทธา สนับสนุนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมแห่งวิชาชีพ
4. พึงสร้างและธำรงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรมในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล
5. พึงเผยแพร่ชื่อเสียงและคุณค่าแห่งวิชาชีพให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น

1. ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้ร่วมวิชาชีพและผู้อื่น
2. เห็นคุณค่าและยกย่องผู้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์สาขาต่างๆ
3. พึงรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงานทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ
4. ยอมรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และชักนำให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่

ถูกที่ควร

5. พึงอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติภารกิจอัน

ชอบธรรม

6. ละเว้นการส่งเสริมหรือปกป้องผู้ประพฤติดีเพื่อผลประโยชน์แห่งตนหรือ

ผู้กระทำการนั้น ๆ

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อตนเอง

1. ประพฤติตนและประกอบกิจแห่งวิชาชีพโดยถูกต้องตามกฎหมาย
2. ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ
3. ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการประกอบกิจแห่งวิชาชีพ

และส่วนตัว

4. ใฝ่รู้ พัฒนาแนวคิดให้กว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง
5. ประกอบกิจแห่งวิชาชีพ ด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ
6. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีสติ รอบรู้ เชื้อมั่นและมีวิจารณญาณอันรอบคอบ

3. ข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

สภาการพยาบาลได้กำหนดข้อบังคับนี้ขึ้นในปี พ.ศ. 2530 เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพยึดถือเป็นข้อปฏิบัติในการปฏิบัติวิชาชีพ ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

หมวด 1 หลักทั่วไป

พยาบาลวิชาชีพย่อมดำรงตนให้สมควรในสังคมโดยธรรม และเคารพต่อกฎหมายของบ้านเมือง ประกอบวิชาชีพด้วยเจตนาดีโดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคม หรือลัทธิทางการเมือง ไม่ประพฤติกหรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

หมวด 2 การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ส่วนที่ 1 การปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ

1. พยาบาลวิชาชีพต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพในระดับที่ดีที่สุด ด้วยการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพโดยไม่เรียกร้อยเงินจ้างรางวัลพิเศษนอกเหนือจากค่าบริการที่ควรได้รับตามปกติ
2. ไม่จงใจหรือชักชวนผู้ใดให้มารับบริการเพื่อผลประโยชน์ของตน
3. ไม่ให้หรือรับผลประโยชน์เป็นค่าตอบแทนเนื่องจากการรับหรือส่งผู้ป่วยหรือผู้รับบริการเพื่อรับบริการ
4. ปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการโดยสุภาพและปราศจากการบังคับขู่เข็ญ
5. ไม่หลอกลวงผู้ป่วยหรือผู้รับบริการให้หลงเข้าใจผิด เพื่อประโยชน์ของตน
6. ไม่ประกอบวิชาชีพโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย และความสิ้นเปลืองของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ
7. ไม่สั่งใช้หรือสนับสนุนการใช้ยาอันตราย รวมทั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์อันไม่เปิดเผยส่วนประกอบ
8. ไม่ออกใบรับรองอันเป็นเท็จโดยเจตนาหรือให้ความเห็นโดยไม่สุจริต ในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับวิชาชีพของตน
9. ไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการซึ่งตนทราบมาเนื่องจากการประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหน้าที่
10. ไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในระยะอันตรายจากการเจ็บป่วย เมื่อได้รับคำขอร้องและตนอยู่ในฐานะที่จะช่วยได้

11. ไม่ประกอบการในทางสาธารณะหรือสถานที่สาธารณะ เว้นแต่ในเหตุฉุกเฉิน ในการปฐมพยาบาลหรือในการปฏิบัติหน้าที่การงานของทางราชการ

12. ไม่ใช่หรือสนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพโดยผิดกฎหมาย

13. ทำการผจญครรภ์ได้แต่เฉพาะรายที่มีครรภ์ปกติและคลอดอย่างปกติตลอดจน การพยาบาลมารดาและทารก ส่วนในรายที่มีครรภ์ผิดปกติหรือคลอดผิดปกติถ้าไม่สามารถหา ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมมาทำการคลอดได้ และถ้าละเลยไว้จะเป็นอันตรายแก่มารดาและทารกก็ ให้ทำคลอดได้ แต่ห้ามมิให้ใช้เครื่องมือสูง หรือทำการผ่าตัดในการทำคลอด หรือฉีดยาควบคุมก่อน คลอด

14. จะให้ยาผู้ป่วยได้เฉพาะผู้ที่ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบโรคศิลปะ ซึ่งเป็นผู้บำบัดโรคได้สั่งไว้หรือเมื่อเป็นการปฐมพยาบาล

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ

พยาบาลวิชาชีพพึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน ไม่ทับถม ให้ร้ายหรือกลั่นแกล้งกัน ตลอดจนไม่ชักจูงผู้ป่วยหรือผู้รับบริการของผู้อื่นมาเป็นของตน

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน

พยาบาลวิชาชีพ พึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ไม่ทับถม ให้ร้ายหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมงาน พึงส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของผู้ร่วมงาน

ส่วนที่ 4 การทดลองต่อมนุษย์

พยาบาลวิชาชีพผู้ทำการทดลองต่อมนุษย์ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกทดลอง พร้อมทั้งจะปกป้องผู้ถูกทดลองจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทดลองนั้นๆ และรับผิดชอบต่อ อันตรายหรือผลเสียหายเนื่องจากการทดลองที่บังเกิดต่อผู้ถูกทดลองอันมิใช่ความผิดของผู้ถูกทดลองเอง ปฏิบัติต่อผู้ถูกทดลองเช่นเดียวกับการปฏิบัติต่อผู้ป่วย หรือผู้รับบริการตามส่วนที่ 1 โดยอนุโลม

หมวดที่ 3 การโฆษณาการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผจญครรภ์

พยาบาลวิชาชีพต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบ วิชาชีพ ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพของตนและของผู้อื่น การโฆษณาอาจกระทำได้ โดยการแสดงผลงานในวารสารทางวิชาการ ในการประชุมวิชาการ ในหนังสือหรือในการบำเพ็ญ ประโยชน์สาธารณะ การแสดงผลงานหรือความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อการศึกษาของมวลชน หรือการประกาศเกียรติคุณเป็นทางการโดยสถาบันวิชาการ สมาคมหรือมูลนิธิ ทั้งนี้ต้องละเว้น การแสวงหาผลประโยชน์ที่จะเกิดต่อการประกอบวิชาชีพส่วนบุคคล พยาบาลวิชาชีพอาจแสดง

ข้อความเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพของคนได้เฉพาะการแสดงที่อยู่ ที่ตั้งสำนักงาน หมายเลข โทรศัพท์ ชื่อ ชื่อสกุล ชื่อปริญญา สาขาของวิชาชีพและเวลาทำการ ยกเว้นในกรณีเป็นผู้ทำการเผยแพร่หรือตอบปัญหาทางสื่อมวลชนต้องไม่แสดงข้อความดังกล่าวและต้องระมัดระวังตามวิสัยที่พึงมี มิให้การประกอบวิชาชีพของคนแพร่ออกไปในสื่อมวลชนเป็นทำนองโฆษณาความรู้ความสามารถ

หมวดที่ 4 ปกณกะ

ในการประกอบวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบวิชาชีพหรือสำนักงานของคน ในกรณีที่มีการย้ายสถานที่ประกอบวิชาชีพ สำนักงานหรือการย้ายที่อยู่ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อเลขธิการสภาการพยาบาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันย้าย

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล ไม่ว่าจะเป็นบัญญัติจรรยาสาของวิชาชีพ การพยาบาล จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย และข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัด และเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ และการรักษา จริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เป็นสิ่งที่พยาบาลวิชาชีพทุกคนจะต้องให้ตระหนักและยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติวิชาชีพไว้อย่างกล้าแข็งเพื่อจรรโลงให้การปฏิบัติงานเปี่ยมล้นไปด้วยคุณค่าและสามารถดำรงตนอยู่ในวิชาชีพด้วยความเจริญงอกงามต่อไป

3. บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพ

หน้าที่ของพยาบาลตามที่คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ขององค์การอนามัยโลกบัญญัติไว้ ซึ่งปรากฏในวารสารขององค์การอนามัยโลก ฉบับเดือนธันวาคม 1963 โดยสรุป คือ

1. ให้การดูแลตามแผนการรักษาของแพทย์ให้ประสบความสำเร็จโดยประเมินจากภาวะสุขวิทยาและความสุขสบายของผู้ป่วย
2. ดำรงไว้ซึ่งภาวะสมบูรณ์ทางสุขภาพของร่างกายและจิตใจ
3. ปลุกฝังให้ผู้ป่วยและครอบครัวของผู้ป่วยให้ดูแลฟื้นฟูสภาพร่างกายจิตใจ
4. สอนการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้ที่เจ็บป่วยและไม่เจ็บป่วย เพื่อการส่งเสริมให้มียุทธศาสตร์สุขภาพและจิตใจที่สมบูรณ์
5. ป้องกันโรค
6. ร่วมมือให้การพยาบาลกับสมาชิกในทีมสุขภาพและกลุ่มชุมชนอื่น ๆ

สำหรับในประเทศไทยเรา บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพ อาจจำแนกออกได้ 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ บทบาทและหน้าที่จำแนกตามสถานภาพ กับบทบาทและหน้าที่จำแนกตามลักษณะงาน

บทบาทและหน้าที่จำแนกตามสถานภาพ

บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามสถานภาพมีอยู่หลายประการคือ

1. การให้การพยาบาล

1.1 สามารถให้การพยาบาล(เฉพาะทาง) ได้ทุกระยะและทุกระดับความรุนแรงของโรค

1.2 จำแนก วิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหาการพยาบาลในขั้นที่ซับซ้อนได้ อย่างถูกต้อง

1.3 สามารถวางแผนให้การพยาบาล ประเมินผลงาน และนำมาปรับปรุง แก้ไขได้อย่างเหมาะสม

1.4 สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเร่งด่วนในภาวะฉุกเฉินได้อย่างเหมาะสม

1.5 ให้การผดุงครรภ์ตามสาขาการผดุงครรภ์ขั้นหนึ่งแผนปัจจุบันได้

1.6 บันทึก (สรุป) รายงานอาการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของการรักษาพยาบาลได้

2. การรักษา

2.1 ให้การตรวจ วินิจฉัย และรักษาพยาบาลขั้นต้นได้ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2518)

2.2 ให้ความช่วยเหลือและแนะนำในด้านการตรวจรักษาพยาบาลขั้นต้น แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้

2.3 การส่งเสริมสุขภาพ วางแผนและดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ ในตำแหน่ง หัวหน้าทีมงานร่วมกับวิชาชีพอื่นได้

2.4 การป้องกันโรค จัดแผนงาน และมอบหมายหน้าที่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับความรับผิดชอบ และดำเนินงานป้องกันการแพร่กระจายของโรคได้

2.5 การฟื้นฟูสมรรถภาพ ให้การควบคุมดูแลและดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในหน่วยงานที่รับผิดชอบได้

3. การบริการ

3.1 ให้การนิเทศแก่เจ้าหน้าที่พยาบาลภายใต้ความรับผิดชอบ

3.2 วิเคราะห์ปัญหาและให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาด้านบริการพยาบาลได้

3.3 จัดระเบียบงาน แบ่งงานและมอบหมายหน้าที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานภายใต้ความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม

3.4 จัดทำแบบประเมินผล และนำแบบประเมินผลไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบ และใช้ประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง

3.5 วางแผนป้องกันอุบัติเหตุ และให้ความปลอดภัยในหน่วยงานที่รับผิดชอบได้

3.6 ให้ความร่วมมือในงานสาธารณสุขมูลฐานร่วมกับบุคคล และหน่วยงานอื่นได้

4. การศึกษา

4.1 สอนและอบรมฟื้นฟูวิชาการให้แก่เจ้าหน้าที่ และนักเรียนทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงานได้

4.2 จัดทำคู่มือและอุปกรณ์การสอนด้านการพยาบาล

4.3 ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย และรู้จักนำผลการวิจัยมาใช้ประกอบการปฏิบัติงานได้

5. การสนับสนุนงานด้านอื่น ๆ สนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่

5.1 งานสังคมสงเคราะห์

5.2 งานสุขาภิบาล

5.3 งานทันตสาธารณสุข

5.4 งานชั้นสูตรทางห้องปฏิบัติการ เช่น การตรวจปัสสาวะในหญิงมีครรภ์ ฯลฯ

5.5 งานเภสัชกรรม

บทบาทและหน้าที่จำแนกตามลักษณะงาน

1. ความรับผิดชอบในการให้บริการหรือปฏิบัติการพยาบาล

1.1 บริการพยาบาลจะต้องให้ด้วยความ รักเพื่อนมนุษย์ เพราะความรักเพื่อนมนุษย์ จะทำให้พยาบาลไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว มีเมตตา เอื้อเฟื้อ ความเอื้ออาทรจะช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในความทุกข์ มีความละมุนละม่อม อ่อนโยน อดทน เสียสละ และสนใจแสวงหาความรู้ คิดค้นวิธีช่วยเหลือ ผู้มารับบริการจิตใจเป็นสุข

1.2 บริการการพยาบาลด้วยความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิต พยาบาลต้องรู้ธรรมชาติของความต้องการพื้นฐานเพื่อรักษาคุณภาพของชีวิต และปฏิบัติการปรับตัวต่อสู้ของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมคุณภาพของชีวิต สามารถหาทางส่งเสริมสมรรถภาพและฟื้นฟูสุขภาพให้บรรเทาลง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมกับสภาพตลอดจนช่วยให้ผู้ที่อยู่ในภาวะสุดท้ายของชีวิตได้รับความอบอุ่นและมีจิตอันสงบที่สุดเท่าที่จะทำได้

1.3 บริการการพยาบาลโดยเคารพในสิทธิมนุษยชน พยาบาลต้องยอมรับ และเคารพในความเป็นบุคคล และความต้องการพื้นฐาน อันเป็นสิทธิ โดยชอบธรรมของผู้รับบริการ ในด้านต่อไปนี้

1.3.1 ได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย เพื่อรักษาไว้ซึ่งชีวิตและมีชีวิตอยู่ด้วยสุขภาพอนามัยที่ดีของบุคคล

1.3.2 ได้รับการปฏิบัติด้วยความสุภาพ มีมรรยาทและความเมตตาจากผู้ให้บริการและการพยาบาล

1.3.3 ได้รับการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพดีที่สุดเท่าที่สภาพของสถาบันหรือสังคมจะอำนวยได้

1.3.4 การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายของบุคคลจะต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจด้วยความเข้าใจในเหตุผลพอสมควร ยกเว้นในกรณีที่ผู้รับบริการไม่อยู่ในสภาวะที่รับรู้ได้ ต้องหาหรือญาติหรือผู้มีสิทธิแทนตามกฎหมายเพื่อให้ได้รับรู้และให้การยินยอมแทนผู้ป่วย

1.3.5 มีชีวิตอยู่อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เช่น ไม่ต้องการการปฏิบัติต่ออย่างขาดศีลธรรม หรือมรรยาทอันดี การดูหมิ่นเหยียดหยาม การล่วงละเมิดต่อวัฒนธรรมหรือสิ่งเคารพ การถูกทอดทิ้งเหมือนคนไร้ค่า และอื่น ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2527 : 19)

2. ความรับผิดชอบในการให้บริการหรือปฏิบัติในการพยาบาลต่อสังคม

พยาบาลต้องรับผิดชอบในการส่งเสริม และ ควบคุมมาตรฐานการบริการให้มีประสิทธิภาพผลตามความมุ่งหมายของสังคม ประชาชนในชนบทต้องการให้พยาบาลเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการรักษา รู้เรื่องการเจ็บป่วยเป็นอย่างดี สามารถให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ได้ ส่วนเรื่อง Bedside Nursing Care นั้น มีความสำคัญรองลงมา สำหรับประชาชนในเมืองมุ่งหวังให้พยาบาลมีทักษะในการให้การพยาบาลสูง เป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งอธิบายสิ่งที่ผู้ป่วยไม่เข้าใจได้ เช่น กรณีฟังจากแพทย์ไม่ชัดเจน และควรมีความสามารถในการให้คำแนะนำเรื่องการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพด้วย

พยาบาลที่อยู่ในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง จะไม่มีแพทย์ประจำพยาบาลต้องเป็นหัวหน้า การปฏิบัติงานในชนบทนั้นทั้งแพทย์และพยาบาลต้องเผชิญกับความเครียดและความกดดันหลายด้าน จึงต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและมีอารมณ์ขัน

โดยลักษณะงานในชีวิตประจำวัน พยาบาลทำงานเกี่ยวกับงานบริหารและงานธุรการมาก พยาบาลจึงต้องมีมนุษยสัมพันธ์ เพราะต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่นตลอดเวลา ทั้งในกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอื่น ๆ

แพทย์ส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า พยาบาลควรมีการพัฒนาด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความมั่นใจในตนเอง ไม่ใช่รับคำสั่งแพทย์เพียงอย่างเดียว โดยไม่ใช่ปัญญา เพราะ การพัฒนาความรู้ของพยาบาลจะเกี่ยวข้องไปถึงการพัฒนาคุณภาพของสถานบริการสุขภาพ ด้วย (สัมมนาการพยาบาลศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 1 . 2530 : 171 - 174)

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า มีการพัฒนาทั้งในด้านการศึกษาและบริการพยาบาล เฉพาะส่วนของการพัฒนาบริการการพยาบาลนั้น ซึ่งได้เพิ่มความสำคัญของการให้บริการด้านส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสุขภาพเท่าเทียมกับการรักษาพยาบาล ให้แก่ประชาชนในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในชุมชนที่อยู่ห่างไกล และการขยายบริการด้านการรักษาพยาบาลมีเป้าหมายที่จะรองรับนโยบายขององค์การอนามัยโลก ที่มีนโยบายให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดีถ้วนหน้าในปี 2543 โดยกำหนดแผนการพัฒนาสาธารณสุขเป็นระยะ ๆ ไว้ในส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับนับตั้งแต่ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 – 2509) จนถึงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) ซึ่งสรุปได้ว่าบทบาทของพยาบาลเปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยมีมาก่อน

3. ความรับผิดชอบในการให้บริการทางวิชาชีพ

พยาบาลต้องให้บริการในสาขาวิชาชีพการพยาบาลแก่สังคมโดยชอบด้วยสิทธิ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ให้บริการที่มีประสิทธิภาพและร่วมมือในการคิดค้นหาทางที่จะสนองความต้องการของสังคม สนใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบริการพยาบาล แลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้ระหว่างสมาชิกพยาบาลและสังคม ร่วมกันสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการแก่วิชาชีพการพยาบาล และต้องรักษาจรรยาวิชาชีพและพัฒนาตนเองในด้านวุฒิภาวะและคุณธรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อสร้างศรัทธาให้สังคม เกิดความเชื่อถือในด้านพยาบาลและให้ความไว้วางใจในบริการของวิชาชีพ

นอกจากนี้ พยาบาลวิชาชีพยังต้องมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามลักษณะของหน่วยงานแตกต่างกัน เช่น การดูแลผู้ถูกกักกันและนักโทษ ผู้ป่วยทางจิต-ประสาท โรคติดต่อเฉพาะโรคที่มีความพิการ ผู้ป่วยที่สามารถช่วยตนเองได้ ผู้ป่วยหนักและวาระสุดท้ายของชีวิตที่ใกล้ถึงแก่กรรม รวมทั้งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลที่อยู่ในชุมชน โรงงาน โรงเรียน บริษัทและสถานบริการของเอกชนต่าง ๆ

การพัฒนามาบทบาทการพยาบาลมีอยู่ตลอดเวลา โดยสมาคมพยาบาล สภาการพยาบาล และสถาบันการศึกษา เป็นผู้ควบคุมส่งเสริมให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพการทางสังคม ส่วนการเตรียมสมาชิกทางการพยาบาล นอกจากให้ความรู้ทางวิชาการและฝึกทักษะแล้ว ยังให้มีการเรียนรู้ระเบียบของวิชาชีพ จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และปลูกฝังค่านิยมทางสังคมไปพร้อม ๆ กัน เพราะการพัฒนาวิชาการต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรม จึงจะช่วยให้วิชาชีพ

ได้รับการยอมรับยกย่องจากสังคม ดังนั้น ในประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 8 ใน พ.ศ. 2530 ได้แสดงแผนการพัฒนาระบบการบริการพยาบาลตามแผนพัฒนาการสาธารณสุขที่มีเป้าหมายให้ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้าในปี พ.ศ. 2543 ไว้ 6 เรื่อง ดังนี้

ก. คุณภาพนำปริมาณ

	กลุ่มสร้างคุณภาพงาน	มาตรฐานการพยาบาล
คุณภาพนำปริมาณ		

ข. บริการมุ่งสู่ชุมชน

	ความสำคัญของ บริการระดับตำบล	ป้องกัน ส่งเสริม	ผู้รับบริการ เฉพาะกลุ่ม
บริการมุ่งสู่ ชุมชน	: ความร่วมมือของครอบครัว ชุมชน : ประชาชน ครอบครัว : ช่วยตนเอง		

ค. พัฒนาการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ

กระบวนการพยาบาล	การบันทึกทางการพยาบาล	การใช้ศาสตร์การพยาบาล
พัฒนาการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ		

ง. พัฒนาคณเพื่อคุณภาพงาน

	อบรม คณะประจำการ	การศึกษา ต่อเนื่อง	จริยธรรม จรรยาบรรณ
พัฒนาคณเพื่อ คุณภาพงาน			

จ. การพัฒนาองค์การวิชาชีพ

	ควบคุม	คุ้มครอง	ส่งเสริมพัฒนา
พัฒนาองค์การวิชาชีพ	การปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล		
	กฎหมาย	จริยธรรม จรรยาบรรณ	ยึดเหนี่ยว ในกลุ่ม

ฉ. การวิจัยเพื่อคุณภาพ

	ร่วมมือ	ร่วมงาน	สนับสนุน ส่งเสริม	ทำวิจัยทาง คลินิก
การวิจัยเพื่อคุณภาพ		วิจัยทางการพยาบาล		

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพยาบาลที่ให้การพยาบาลผู้ป่วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของพยาบาลที่ให้การพยาบาลผู้ป่วย

คุณลักษณะของบุคคลมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตในสังคมและมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการประกอบวิชาชีพ ผู้ปฏิบัติในแต่ละวิชาชีพต่างก็มีคุณลักษณะที่เป็นความคาดหวังของวิชาชีพแตกต่างกัน เช่น ครูพละ จะต้องมึคุณลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ คือ การมีน้ำใจนักกีฬา การมีระเบียบวินัย อดทนและควบคุมอารมณ์ได้ การเป็นผู้นำ การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักสุลักษณะ และการมีมนุษยสัมพันธ์ (นิตยา มีชัย . 2530 : 63) ศึกษานิเทศก์อำเภอมีคุณลักษณะเด่น 7 ประการ คือ ความคิดสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบในหน้าที่ การงาน ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความมีเหตุผล และความมีระเบียบวินัย

(ประยูร ทะม้ายแซ . 2532 : บทคัดย่อ) นักเทคนิคการแพทย์มีคุณลักษณะเด่น 7 ประการ คือ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความมีเหตุผล ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีปฏิภาณไหวพริบ ความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพและความละเอียดรอบคอบ (รัตนา สาร . 2530 : 69) ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากลักษณะงานในแต่ละวิชาชีพมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนกัน (ทศนา บุญทอง . 2535 : 176) วิชาชีพการพยาบาลก็เช่นเดียวกัน การปฏิบัติงานมีลักษณะเฉพาะอันเป็นเอกลักษณ์ที่จัดได้ว่าอยู่ในระดับวิชาชีพ (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ . 2535 : 808) ซึ่งในการปฏิบัติงาน พยาบาลวิชาชีพต้องแสดงบทบาทของตนทั้งที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ ผู้ร่วมงานและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม (ฟาริดา อิบราฮิม . 2535 : 91) โดยมีจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลเป็นตัวควบคุมการปฏิบัติบทบาทเพื่อผดุงให้การประกอบวิชาชีพการพยาบาลมี คุณภาพสูง (ลออ หุตาณกูร . 2535 : 355) ดังนั้นลักษณะการปฏิบัติการพยาบาลระดับวิชาชีพ บทบาทของพยาบาลวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล และความคาดหวังของวิชาชีพ การพยาบาลต่อคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ จึงเป็นปัจจัยด้านวิชาชีพที่ใช้เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ และเนื่องจากการพยาบาลเป็นการให้บริการด้านสุขภาพแก่สังคม โดยอาศัยความร่วมมือประสานงานกับบุคลากรในทีมวิทยาศาสตร์สุขภาพ พยาบาลวิชาชีพจึงต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย อันได้แก่ผู้รับบริการ ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารสถานบริการสุขภาพและประชาชนทั่วไป ความคาดหวังของบุคคลดังกล่าวที่มีต่อคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ จึงเป็นปัจจัยด้านสังคมที่ใช้เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ

สำหรับสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยแม้ว่าจะไม่ได้มีการกำหนดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพไว้ แต่ก็มีผู้อาวุโสในวงการพยาบาลไทยได้ระบุคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพที่ดีว่าจะต้องมีความเสียสละ อุดมคติ มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม จริยธรรมอ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่งเป็นคุณลักษณะตามค่านิยมของสังคมไทย นอกจากนี้ อุดม สุภาไศร และสมจิตต์ กาญจนโกสิน (2535 : 37 - 39) ก็ได้สรุปคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพตามความคาดหวังของวิชาชีพการพยาบาลไว้ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไป บุคลิกภาพดี สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกาย จิตใจและสังคม มีวิญญาณของวิชาชีพการพยาบาล ชยัน อุดมคติ หน้าตาขี้มเข้มแจ่มใสร่าเริง แคล่วคล่องว่องไว กิริยามารยาทสุภาพ นุ่มนวล อ่อนโยน ท่วงทีสง่าผ่าเผย วาจาไพเราะชวนฟัง รักความสะอาด แต่งกายสะอาดปราณีต

2. มีความรู้ สามารถให้บริการพยาบาลที่ดี มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล มีศิลปะในการปฏิบัติการพยาบาล รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สามารถนำศาสตร์ต่างๆ เช่น พฤติกรรมศาสตร์

สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มาใช้ในการให้บริการพยาบาล คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

3. สามารถติดต่อให้ความร่วมมือประสานงานกับบุคคล กลุ่มบุคคล ทั้งในทีมงานทางการพยาบาลและทีมสุขภาพได้ดี เป็นสื่อกลางให้แก่ผู้ป่วย ผู้รับบริการและครอบครัว
4. มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี กล้าแสดงความคิดเห็น
5. เป็นตัวอย่างของผู้มีอนามัยที่ดี
6. สามารถสอน ให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
7. สามารถถ่ายทอดความรู้ทางการพยาบาลให้แก่ผู้ร่วมงานในทีมงานทางการพยาบาล และนักเรียนนักศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการงานที่ปฏิบัติอยู่ได้ดี
8. เป็นทั้งผู้ให้คำปรึกษาที่ดีและรู้จักติดต่อขอความช่วยเหลือหรือขอคำปรึกษา แนะนำ เมื่อมีความจำเป็น
9. สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมของสังคม มองสังคมในด้านดี มีเพื่อนฝูงมาก มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล
10. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และประพฤติตนปฏิบัติตนโดยยึดมั่นใน จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นผู้ที่สามารถช่วยเหลือผู้รับบริการโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติชนชั้น เพศ วัย วรรณะ ความเชื่อในศาสนา หรือลัทธิการเมืองใดๆ
11. สามารถวางแผน จัดดำเนินการทางการพยาบาล และงานสาธารณสุขมูลฐาน
12. สามารถร่วมทำวิจัยและทำการวิจัย สามารถนำผลวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานให้ดีขึ้น
13. รู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

จากความคาดหวังของสังคมดังกล่าวมานั้น เป็นส่วนหนึ่งที่พยาบาลทุกคนพึงตระหนัก และพิจารณาถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ในขอบเขตของหน้าที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เป็นบรรทัดฐานที่ทุกคนยอมรับและถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลและของสังคมโดยทั่วไป ซึ่งยุทธวิธีการนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าว คือ คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นเลิศของการให้บริการทางสุขภาพแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการทุกคน (กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล . 2534 : 41) ดังนั้นการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลให้มีความเป็นเลิศอยู่ตลอดเวลาจึงมีความสำคัญยิ่ง นับได้ว่าการปฏิบัติการพยาบาลเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปฏิบัติงานพยาบาล

จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการศึกษาเรื่องคุณลักษณะในการปฏิบัติงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า คุณลักษณะสำคัญในการปฏิบัติงานพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาลไม่ว่าระดับใดควรครอบคลุมในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ (ศิริพร ล่ำมกิจจา.2533 : 29) ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ นั้นจะแสดงออกในรูปของการกระทำหรือกิจกรรมที่พยาบาลแสดงออกมาขณะให้การพยาบาลผู้ป่วยหรือขณะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น กิจกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ พื้นฐานครอบครัว การรับรู้และทัศนคติของบุคคล ซึ่งมีผู้ให้ความหมายและแนวคิดในเรื่องพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลไว้ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาล

กลุยา ตันติผลาชีวะ (2522 : 277) ได้กล่าวถึงความหมายของการปฏิบัติการพยาบาล (Nursing Practice) ไว้ว่า หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมการพยาบาลเกี่ยวกับการ ดูแลการป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพและการให้ความร่วมมือปฏิบัติ

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2526 : 16 – 19) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติการพยาบาลไว้ว่าการปฏิบัติการพยาบาลหรือการพยาบาลนั้นมีความหมายเหมือนกัน แต่การปฏิบัติการพยาบาลให้ความหมายที่กว้างกว่า คือ การปฏิบัติการพยาบาลชี้ให้เห็นกิจกรรมทั้งหมดที่บุคลากรทางการพยาบาลปฏิบัติทั้งในโรงพยาบาล ในบ้าน หรือในชุมชน มีผู้ศึกษาค้นคว้าและเสนอแนวความคิดของการปฏิบัติการพยาบาลไว้มาก ซึ่งอาจกล่าวในรูปปรัชญา ทฤษฎีหรือมโนทัศน์ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยม ความก้าวหน้าทางการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง ตลอดจนความเชื่อหรือแนวความคิดของแต่ละบุคคลโดยมีเหตุผลของตนเองเป็นพื้นฐาน

สมาคมพยาบาลอเมริกัน (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2526 : 16 ; อ้างอิงมาจาก American Nurses Association) ให้ความหมายของการปฏิบัติการพยาบาลไว้ว่าหมายถึง การกระทำกิจกรรมการสังเกต การดูแล การให้คำปรึกษาแนะนำ การสอน การนิเทศแก่ผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บ มีความพิการ หรือบุคคลปกติ เพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพอันดี และป้องกันการเจ็บป่วยที่จะเกิดขึ้นต่อไปแก่ตนเองและผู้อื่น กิจกรรมดังกล่าวต้องการการตัดสินใจและทักษะเป็นพิเศษ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้และหลักการในศาสตร์สาขาต่าง ๆ เป็นต้นว่า วิทยาศาสตร์การแพทย์ ชีววิทยา วิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศาสตร์ จิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ และอื่น ๆ

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2526 : 19) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การปฏิบัติการพยาบาล คือ บริการที่ผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ เพื่อรักษาไว้และคงไว้ซึ่งชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ โดยปฏิบัติภายใต้ข้อกำหนดหรือกฎหมาย และจริยธรรมแห่งวิชาชีพพยาบาลที่ได้กำหนดขึ้นโดยบุคลากร

พยาบาล ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่การรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของการปฏิบัติการพยาบาลในระดับสูง ด้วยบริการที่สมบูรณ์ในตนเอง เป็นการดูแลทั้งตัวบุคคล (Total Care/Holistic Approach) คือ การดูแลที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ - อารมณ์ ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้เป็นบริการที่อิสระและมีการควบคุมภายในวิชาชีพของตนเอง

พรทิพย์ ชัยพิบาลสฤณี (2527 : 676 – 682) ได้ให้ความหมายและแนวคิดในการพยาบาล ไว้ดังนี้

การปฏิบัติการพยาบาล หมายถึง การที่พยาบาลได้กระทำกิจกรรมการพยาบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยแก่ผู้รับบริการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ทั้งในภาวะสุขภาพปกติ และภาวะเจ็บป่วย ซึ่งมีขอบเขตไม่เฉพาะในโรงพยาบาล หรือสถานบริการสุขภาพอนามัยเท่านั้น แต่ครอบคลุมไปถึงหน่วยงานของชุมชน ในสถานที่ต่าง ๆ และในระดับหมู่บ้านด้วย

การปฏิบัติการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วย การประเมินภาวะสุขภาพอนามัย ทบทวนแผนการปฏิบัติการพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาล ประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล และรายงานผลการปฏิบัติการพยาบาล

การปฏิบัติการพยาบาลนี้เป็นขั้นตอนที่ 3 ของกระบวนการพยาบาล (Nursing Process) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้คือ การประเมินภาวะสุขภาพอนามัย การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล การประเมินผลการพยาบาล โดยกล่าวถึงหลักการปฏิบัติการพยาบาลที่สำคัญไว้ดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติการพยาบาลจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลในวัยและสถานการณ์ต่าง ๆ มีความสามารถและทักษะในการสังเกต การสื่อความหมาย การปฏิบัติการพยาบาลอย่างชำนาญและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของผู้รับบริการ มีการใช้ทรัพยากรและการประสานงานที่ดี ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติการพยาบาล คือ มีความเมตตา กรุณา มีความสนใจ ตั้งใจ รับผิดชอบและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

2. ผู้รับบริการจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมต่อการมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการพยาบาล และมีทัศนคติที่ดีต่อการมีสุขภาพอนามัยที่ดีและสามารถดูแลตนเองด้านสุขภาพอนามัยได้อย่างเหมาะสม

3. การปฏิบัติการพยาบาลจำเป็นต้องมีปัจจัยเอื้ออำนวย และ ส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย การปฐมนิเทศแก่ผู้ปฏิบัติการพยาบาล การจัดเก็บ

ทรัพยากร การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและคัดแปลงสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รวมทั้งพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ ด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้ว การปฏิบัติการพยาบาลนอกจากจะต้องปฏิบัติการพยาบาลด้วยความสามารถทางสติปัญญา มีใจรัก มีทักษะความชำนาญ มีความนุ่มนวลและปฏิบัติด้วยความอ่อนไหวแล้ว ในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้ปฏิบัติควรมีทักษะ 5 ประการ อีกด้วย คือ

1. ทักษะทางสติปัญญา คือ มีความรู้ที่ดีในด้านวิชาการและในงานที่ปฏิบัติค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
2. ทักษะการสังเกต คือ การสังเกตอาการและพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้รับบริการ ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ทักษะในการสื่อความหมาย คือ การเป็นผู้ส่งและผู้รับสารที่ดี สื่อความหมายแล้วทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ เข้าใจ และให้ความร่วมมือ
4. ทักษะในการสร้างสัมพันธภาพ คือ การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล ครอบครัวและชุมชน
5. ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะอย่าง คือ การมีทักษะการพยาบาลเฉพาะอย่าง ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการพยาบาลให้แก่บุคคล ครอบครัว และชุมชนในแต่ละสถานการณ์และสถานที่ได้อย่างเหมาะสม

จากแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า การปฏิบัติการพยาบาลนั้น หมายถึง กิจกรรมที่ประกอบด้วย

1. กิจกรรมที่นำกระบวนการพยาบาลมาใช้อย่างเป็นระบบ
2. กิจกรรมที่ครอบคลุมการพยาบาลทั้ง 4 ด้าน คือ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ
3. กิจกรรมที่กระทำโดยอิสระด้วยตัวพยาบาลเอง
4. มีการพัฒนาอย่างมีระบบและต่อเนื่อง
5. มีการประสานงานที่ดี

ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรมของผู้รับบริการเป็นประการสำคัญด้วย

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติการพยาบาลจะต้องอาศัยปัจจัยอื่นเป็นส่วนช่วยให้งานประสบผลสำเร็จและได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะทำให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์สูงสุด ดังนั้นบุคลากรทางการพยาบาลจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะด้านต่าง ๆ เหมาะสม ในที่นี้จะกล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญ คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านค่านิยมวิชาชีพการ

พยาบาล คุณลักษณะด้านการให้บริการพยาบาล คุณลักษณะด้านวิชาการและวิจัย คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพมีความสำคัญในการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม บุคลิกภาพเป็นลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมซึ่งเป็นเครื่องกำหนดปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อตนเองและผู้อื่น และในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นนั้นจะต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างของบุคคล ต้องมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม มีศิลปะและวิธีการปฏิบัติในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ ไว้วางใจ เชื่อถือ ศรัทธา และให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อเป้าหมายแห่งความสำเร็จของงานและของตนเอง

สุชา จันทน์เอม (2531 : 84 – 85) ได้กล่าวถึงความหมายของบุคลิกภาพไว้หลายความหมาย ดังนี้

บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคลทั้งในด้านชีวิตส่วนตัว ในด้านกิจการงาน และในสังคมทั่วไป (สุชา จันทน์เอม .2531 : 85 ; อ้างอิงมาจาก Hilgard)

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่สำคัญต่อการปรับตัวของบุคคล ได้แก่ รูปร่างหน้าตา ท่าทาง ความสามารถ แรงจูงใจ และการแสดงออกทางอารมณ์และผลที่เกิดจากประสบการณ์

บุคลิกภาพ คือ ผลรวมของพันธุกรรมและประสบการณ์ทั้งหมดของบุคคล

บุคลิกภาพ คือ หมวคหมุของลักษณะต่างๆ ที่รวมกันและแสดงลักษณะที่เป็นเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

ศิริพร ล่ำมกิจจา (2533 : 34) ได้กล่าวถึงคำจำกัดความของบุคลิกภาพว่า คือ ลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งได้รับอิทธิพลทั้งจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ประกอบขึ้นเป็นลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงออกให้เห็นได้ และแต่ละคนมีบุคลิกภาพเป็นของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร

บุคลิกภาพที่สังคมต้องการ

ศาสตราจารย์ เหมทอง (2523 : 159-160) ได้กล่าวถึง บุคลิกภาพที่สังคมต้องการควรมีลักษณะดังนี้ คือ

1. ร่างกายแข็งแรง
2. มีความกระตือรือร้น
3. มีอารมณ์ขัน
4. กล้าหาญ เข้มแข็ง

5. ไม่เห็นแก่ตัว
6. มีความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้อื่น
7. สุขุม รอบคอบ เยือกเย็น
8. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
9. กล้าแสดงตน แสดงความเห็น มีความคิดที่มีเหตุผล
10. สุภาพเรียบร้อย
11. ซื่อสัตย์สุจริต
12. มีความยุติธรรม

บุคลิกภาพกับการปฏิบัติการพยาบาล

การปฏิบัติการพยาบาล เป็นงานที่ต้องกระทำต่อนบุคคล ในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยและช่วยเหลือดูแลเมื่อเจ็บป่วย ซึ่งเป็นงานที่ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างตึงเครียดเกือบตลอดเวลา พยาบาลจึงต้องมีลักษณะเฉพาะ เช่น ต้องมีความอดทนสูง มีอารมณ์มั่นคง เสียสละ ฯลฯ

ได้มีผู้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของพยาบาล และการปฏิบัติงานการพยาบาลสรุปได้ดังนี้

เทอร์ส (Therse . 1969 : 200) กล่าวว่า การปฏิบัติการพยาบาลจะมีคุณภาพสูง พยาบาลจะต้องมีบุคลิกภาพดี คือ มีความซื่อสัตย์ อดทน อารมณ์มั่นคง ละเอียดยรอบคอบ เมตตากรุณา และมีความริเริ่ม

ไคเยอร์ (Dyer . 1972 : 294 – 304) พบว่า พยาบาลที่มีผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพจะมีคะแนนของลักษณะบุคลิกภาพสูงกว่าพยาบาลที่มีผลการปฏิบัติงานน้อยกว่าในด้านการแสดงตัวทางสังคม การรู้สึกว่าคุณเองมีความเป็นอยู่ดี มีความรับผิดชอบ มีความใฝ่สัมฤทธิ์ โดยการปฏิบัติตามผู้อื่นและมีประสิทธิภาพทางด้านสติปัญญา

เคลลี่ (Kelly. 1975 : 3-14) พบว่า พยาบาลที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งมีคะแนนบุคลิกภาพสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งในด้านที่เป็นผู้มีอารมณ์มั่นคง ผ่อนคลาย โอบอ้อมอารี มีประสิทธิภาพด้านสติปัญญา ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง มีคะแนนบุคลิกภาพสูงในด้านความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเครียด และครุ่นคิดอยู่แต่เรื่องของตนเองที่เจ็บป่วย เป็นต้น

จึงสรุปได้ว่า ลักษณะบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

คุณลักษณะด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล

วิชาชีพแต่ละสาขาได้กำหนดคุณลักษณะพฤติกรรม และพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ในรูปแบบของจรรยาบรรณ หรืออุดมการณ์วิชาชีพ ด้วยมุ่งหวังที่จะสอนให้บุคคลได้ทราบซึ่งในคุณค่าของการประกอบอาชีพด้วยการให้บริการแก่สังคม เพื่อความอยู่รอดของตนเองและสังคม แม้ว่าค่านิยมของวิชาชีพจะมีความแตกต่างกันในแต่ละสาขามากน้อยเท่าใดก็ตาม แต่น้ำที่และความรับผิดชอบ แต่สิ่งที่ทุกสาขานั้นเหมือนกันคือ ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการให้บริการในกรอบของกฎหมาย ตลอดจนการเคารพในสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้ ความสำคัญของวิชาชีพในสังคมปัจจุบันยังเกี่ยวข้องกับบทบาทของเทคโนโลยีซึ่งมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในทางการแพทย์ที่มีนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงเน้นการให้บริการที่ทันท่วงที การวิเคราะห์โรคได้รวดเร็ว แม่นยำ ประหยัดเวลาและเศรษฐกิจ จึงได้ให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีมากขึ้น ทั้งในสถานบริการของรัฐและเอกชน ซึ่งเป็นผลให้พยาบาลวิชาชีพต้องรับผิดชอบดูแลจัดการเรื่องต่าง ๆ ให้แก่ผู้ป่วย ส่วนการบริหารพยาบาลก็ได้มีการปรับตัวตามเหตุการณ์ เพื่อการควบคุมบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

ชิตี (CHITY . 1993 : 160) ได้สรุปค่านิยมวิชาชีพการพยาบาลไว้ดังนี้

1. มีความยุติธรรม (Nonjudgmental attitude)
2. มีความซื่อสัตย์ต่อผู้ป่วย มีความจริงใจ ตรงไปตรงมา (Honesty with patients)
3. ให้การดูแลครอบคลุมถึงครอบครัว (Involment with families)
4. มีการรับฟัง (Listening)
5. เป็นตัวแทนของผู้ป่วย (Patient advocacy)
6. มีสัมพันธภาพต่อผู้ร่วมงานในการทำงานร่วมกัน (Co - operative work relationships among staff)
7. ให้เกียรติผู้ป่วย (Dignity of the patients)
8. อุทิศตนเพื่อการพยาบาล (Sharing self through nursing interventions)
9. เป็นตัวแทนทางวิชาชีพของพยาบาลอย่างแท้จริง (Integrity of profession through each nurses example)
10. ส่งเสริมภาวะสุขภาพ (Promotion of health)
11. ปกป้องดูแลให้แก่ผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย (Providing care regardless of patient's ability of pay)
12. ให้ความรู้แก่ผู้ป่วย (Patient Education)

13. ดูแลครอบคลุมถึงสภาพอารมณ์ของผู้ป่วย (Emotional involvement with patients)
14. ให้การดูแลอย่างมีคุณภาพทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา (Quality care physical, emotional, spiritual, social, intellectual)
15. ให้การดูแลตามลักษณะเฉพาะของบุคคล (Individualized Patient care)
16. มีความรู้ (Knowledge)
17. มีความสามารถ (Competence)
18. มีความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)
19. มีความยืดหยุ่น (Flexibility)
20. มีการศึกษาค้นคว้า (Openness to learning)
21. เป็นผู้ไว้วางใจได้ หรือให้ความอบอุ่นใจ (Trust)
22. มีการทำงานเป็นทีม (Teamwork)
23. ส่งเสริมให้ผู้ป่วยตัดสินใจด้วยตนเอง (Promotion of patient self-determination)
24. ความร่วมมือระหว่างผู้ป่วยและพยาบาล (Collaboration between patient and nurse)
25. พึ่งพาอาศัยได้ (Dependable)
26. สนับสนุนพยาบาลด้วยกัน (Support Fellow nurses)
27. ความมีเหตุผล (Accountability)

คุณลักษณะด้านการให้บริการพยาบาล

คุณลักษณะด้านนี้ครอบคลุมบทบาทของพยาบาลวิชาชีพใน 6 บทบาท คือ บทบาทผู้ให้บริการพยาบาล บทบาทครู บทบาทผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ บทบาทผู้ให้การดูแลปกป้องผู้รับบริการ บทบาทผู้จัดการรายกรณีและบทบาทผู้ประสานด้านศาสนาและวัฒนธรรม

1. บทบาทผู้ให้บริการพยาบาล บทบาทนี้เป็นบทบาทหลักที่สำคัญในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งในการปฏิบัติบทบาทนี้พยาบาลวิชาชีพจะต้องทำหน้าที่ 5 ด้าน คือ การดูแล การรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพและการฟื้นฟูสภาพ โดยนำหลักวิชาการมาใช้อ้างอิงในการปฏิบัติ นอกจากนี้พยาบาลวิชาชีพจะต้องเรียนรู้และเข้าใจในจิตใจ และพฤติกรรมของผู้รับบริการ ตลอดจนการตอบสนองของผู้รับบริการต่อความเจ็บป่วยซึ่งแตกต่างกันตามพื้นฐานของแต่ละบุคคล (สมจิต หนูเจริญกุล . 2524 : 151)

2. บทบาทครู การพยาบาลกับการสอนเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติควบคู่กันตลอดเวลา (วิมลศรี ศรีสุพรรณ . 2535 : 64) เพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ ภาวะ

สุขภาพและสามารถปฏิบัติดูแลตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับภาวะสุขภาพของตน การปฏิบัติบทบาทนี้ พยาบาลจะต้องประเมินความต้องการและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้รับบริการ ตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ วางแผนการสอน ให้ข้อมูลร่วมกับการใช้เทคโนโลยีประกอบที่เหมาะสม รวมไปถึงการประเมินผลภายหลังการสอน (Creasia & Parker. 1991 : 81)

3. บทบาทผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้รับบริการและญาติเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้รับบริการและญาติปรับตัวต่อความเจ็บป่วยได้เหมาะสม โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้เข้าใจ ยอมรับตนเอง และปัญหาของตนตลอดจนสามารถแก้ไข ปัญหาและพัฒนาตนเองไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม (อรพรรณ ถีบุญรัชชัย . 2532 : 75) การปฏิบัติบทบาทนี้พยาบาลจะต้องเข้าใจถึงการรับรู้ สถิติปัญหา พฤติกรรมของบุคคล มีความรอบรู้ในเรื่องโรค ปัญหาของผู้รับบริการเป็นรายบุคคล ตลอดจนแผนการรักษาของแพทย์ มีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพ การสื่อสาร สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ สังเคราะห์ข้อมูลและประสบการณ์ที่ผ่านมา ตลอดจนประเมินผลความก้าวหน้าได้อย่างถูกต้อง

4. บทบาทผู้ให้การ ดูแลปกป้องผู้รับบริการ ในการดูแลปกป้องผู้รับบริการ สิ่งแรกที่พยาบาลวิชาชีพจะต้องตระหนักก็คือ การสนับสนุนช่วยเหลือผู้รับบริการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ โดยคำนึงถึงความต้องการและสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้รับบริการ การปฏิบัติบทบาทนี้พยาบาลวิชาชีพจะต้องทำหน้าที่ 3 ด้าน คือ เป็นผู้ปกป้องให้เป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการ ทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้รับบริการและบุคคลอื่น ๆ และพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของผู้รับบริการ (Nelson . 1988 : 136 – 141)

5. บทบาทผู้จัดการรายกรณี เนื่องจากในปัจจุบันการให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและให้ประสิทธิผลสูงสุด จะต้องควบคู่ไปกับการประหยัเศรษฐกิจของผู้รับบริการ และประเทศชาติ ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพจะต้องแสดงบทบาทเป็นผู้จัดการรายกรณี ซึ่งในการปฏิบัติบทบาทนี้ พยาบาลวิชาชีพจะต้องใช้ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพในการประเมินผู้รับบริการและญาติ กำหนดข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล วางแผนการพยาบาล มอบหมายการปฏิบัติการพยาบาลให้กับบุคลากรตามความเหมาะสม กระตุ้นและส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาล ให้ความร่วมมือประสานงานกับบุคลากรในทีมวิทยาศาสตร์สุขภาพและประเมินผลลัพธ์ของการพยาบาล (Ethridge & Lamp . 1989 : 30 – 35) เพื่อจัดการให้ผู้รับบริการพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลในระยะเวลาที่เหมาะสมกับโรคหรือความเจ็บป่วย โดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. บทบาทผู้ประสานด้านศาสนาและวัฒนธรรม ในโลกแห่งยุคโลกาภิวัตน์ จะมีผู้รับบริการที่มีความหลากหลายในด้านศาสนาและวัฒนธรรม มาใช้บริการพยาบาลจากพยาบาล

วิชาชีพมากขึ้น ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพจะต้องเรียนรู้ลักษณะวัฒนธรรมและศาสนาของผู้รับบริการ ซึ่งมีผลต่อการประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อนำมาวางแผนการพยาบาลให้สอดคล้องและปรับเปลี่ยนให้เข้ากับระบบความเชื่อของผู้รับบริการ ความเข้าใจในภูมิหลังด้านวัฒนธรรมและศาสนาจะช่วยลดช่องว่างในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้รับบริการ และญาติได้ (ฟาริดา อิบราฮิม . 2535 : 96)

คุณลักษณะด้านวิชาการและวิจัย

การวิจัยเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ของวิชาชีพการพยาบาล การที่พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหรือนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นถึงความผูกพันในการที่จะตอบสนองความต้องการทางด้านบริการพยาบาลที่มีคุณภาพของผู้รับบริการ การปฏิบัติบทบาทนี้พยาบาลวิชาชีพอาจเป็นผู้ทำวิจัยเอง เป็นผู้นำผลวิจัยมาใช้ เป็นผู้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือเป็นผู้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามหรือให้ข้อมูลก็ได้ โดยพยาบาลวิชาชีพจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการวิจัย เมื่อแน่ใจว่าสิทธิของผู้ป่วยแต่ละคนได้รับการคุ้มครอง

คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ

คุณลักษณะด้านนี้ครอบคลุมบทบาทของพยาบาลวิชาชีพ 4 บทบาท คือ บทบาทผู้นำ บทบาทผู้เปลี่ยนแปลง บทบาทผู้ร่วมงานและบทบาทที่ปรึกษา นอกจากนี้ลักษณะการปฏิบัติการพยาบาลระดับวิชาชีพยังต้องการบุคคลที่มีคุณลักษณะของผู้นำมาเป็นผู้ปฏิบัติ และยังเป็นความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้พยาบาลวิชาชีพมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ

1. บทบาทผู้นำ ผู้นำคือ ผู้ที่มีความสามารถสูงและมอบหมายงานแก่ผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย และในวิชาชีพการพยาบาลความสำเร็จในการปฏิบัติการพยาบาลและความเจริญก้าวหน้าของวิชาชีพ อาศัยประสิทธิภาพความเป็นผู้นำของพยาบาลเป็นสำคัญ (สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ . 2534 : 9) ดังนั้นในปัจจุบันโรงพยาบาล สถานีนอนามัย และสถานบริการสาธารณสุขอื่น ๆ จึงต้องการพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณลักษณะของผู้นำมาปฏิบัติงาน (สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ . 2534 : 131) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำผู้รับบริการและญาติ ผู้นำทีมพยาบาล ผู้นำทีมสุขภาพในด้านการให้บริการพยาบาล การป้องกันและการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน การปฏิบัติในบทบาทนี้พยาบาลวิชาชีพต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะ ทั้งสมรรถนะความเป็นวิชาชีพ คือ ความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาลโดยมีพฤติกรรมประกอบ คือ พฤติกรรมกล้าแสดงออก (assertiveness) พฤติกรรมเผชิญหน้า (confrontation) สมรรถนะเชิงธุรกิจ คือ ขอมเสี่ยง (risk

taking) การจัดการข้อขัดแย้ง (conflict management) การจัดการต่อภาวะเครียด (stress management) การตัดสินใจและการสื่อสาร และสมรรถนะเชิงการเมือง คือ การเจรจาต่อรอง (negotiation) การเจรจาอย่างไม่เป็นทางการ (Lobbying) และการจัดการข้อขัดแย้ง (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ . 2534 : 8) นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่ใช้อำนาจได้อย่างเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นอำนาจเฉพาะตัวจากคุณธรรม ความรู้ความสามารถ อำนาจในการชี้ชวน อำนาจในการให้รางวัล และลงโทษ ตลอดจนอำนาจในตำแหน่ง (ฟาริดา อิบราฮิม . 2535 : 94) ดังนั้นในบทบาทผู้นำพยาบาลวิชาชีพจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ (จุฬาลักษณ์ ธีรตันพันธุ์ . 2533 : 13 ; วรรณวิไล จันทราภา . 2534 : 434) และใช้ความเป็นนักวิชาการแสดงอำนาจเชิงผู้เชี่ยวชาญ ด้วยความมั่นใจเพื่อผลสำเร็จของงานในความรับผิดชอบ และเพื่อผลงานของส่วนรวมคือการให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพ

2. บทบาทผู้เปลี่ยนแปลง ในองค์กรใด ๆ ก็ตาม ย่อมต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ . 2535 : 20) พยาบาลวิชาชีพในฐานะเป็นผู้นำทีมการพยาบาลให้กับพยาบาลเทคนิค ผู้ช่วยพยาบาลและพนักงานผู้ช่วย จึงต้องมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิก และในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการพยาบาล พยาบาลวิชาชีพจะต้องเปลี่ยนแปลงผู้รับบริการและครอบครัวให้มีทัศนคติและมีพฤติกรรมอนามัยที่ถูกต้อง การปฏิบัติบทบาทนี้พยาบาลวิชาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งทางด้านมนุษยวิทยา สังคมวิทยาและจิตวิทยามีความเข้าใจใน ธรรมชาติของมนุษย์และบุคลิกภาพของบุคคล มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร รวมถึงวิธีการที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดการยอมรับเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (จริยวัตร คมพยัคฆ์ . 2523 : 65 – 81)

3. บทบาทผู้ร่วมงาน ลักษณะการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพเป็นการปฏิบัติงานที่ต้องกระทำร่วมกันระหว่างบุคลากรในทีมการพยาบาลและบุคลากรสุขภาพ เนื่องจากการให้บริการด้านการรักษาพยาบาลไม่สามารถกระทำสำเร็จด้วยพยาบาลเพียงฝ่ายเดียว ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพจึงต้องแสดงบทบาทเป็นผู้ร่วมงาน การปฏิบัติบทบาทนี้พยาบาลวิชาชีพจะประสานให้เกิดความสอดคล้องในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติร่วมกันเพื่อความเป็นระเบียบ และความราบรื่นในการปฏิบัติงาน ดังที่ (จอมจักร จันทรสกุล . 2522 : 34) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพของพยาบาลที่คิ่่นควรเป็นผู้ร่วมงานที่ดี

4. บทบาทที่ปรึกษา เพื่อให้การรักษาพยาบาลที่ให้แก่ผู้รับบริการมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด ในการปฏิบัติงานพยาบาลวิชาชีพในฐานะผู้นำทีมการพยาบาลจึงต้องแสดงบทบาทเป็นที่ปรึกษาให้กับสมาชิกในทีมการพยาบาล และผู้ร่วมงานเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ

ในการปฏิบัติกรพยาบาล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม ยกเว้นผู้ร่วมงานมีการรับรู้ต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ด้านการปฏิบัติกรพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างการรับรู้ของ ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ พยาบาล และอาจารย์พยาบาลต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลใน 3 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ธิตมา จำปีรัตน์ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร 7 แห่ง จำนวน 586 คน โดยเลือกเฉพาะนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง มีพัฒนาการทางสติปัญญาและด้านจริยธรรมอยู่ในระดับตามกฎเกณฑ์ และกำลังพัฒนาสู่ระดับเหนือกฎเกณฑ์ และส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมพึงประสงค์ของคุณลักษณะต่าง ๆ เรียงตามลำดับคือ ความสุภาพอ่อนโยน ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ ความร่วมมือและสามัคคี ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์และความเสียสละ ส่วนคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะให้มีการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาล เพื่อจะได้ทราบความสัมพันธ์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะคิดว่าการวิจัยครั้งนี้ ไม่สามารถบอกรูปแบบของการประเมินระดับพัฒนาการทางจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพได้

สุพร พวงวรพันธ์ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาลกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปี คือ ปี 1 ปี 2 ปี 3 และ ปี 4 ในวิทยาลัยพยาบาลสววรรค์ประชารักษ์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เป็นผู้มีการเสียสละสูงกว่าชั้นปีอื่น ส่วนพฤติกรรมความรับผิดชอบต่ำกว่าเกณฑ์ ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีความรับผิดชอบสูงกว่าปีอื่น ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความเห็นว่าอาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นนักศึกษาใหม่ที่มีพฤติกรรมเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูดี มักรับคำสั่งฝ่ายเดียว แต่ลักษณะพฤติกรรมนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงไป สำหรับพฤติกรรมความอดทนพบว่าอยู่ระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกันในแต่ละชั้นปี

ทิพย์รัตน์ สุทธิพงศ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และคณาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพต้องการในระดับมาก ด้านผู้นำทางการบริหารการศึกษาต้องการในระดับมากที่สุด ด้านสมรรถนะวิชาชีพพยาบาลต้องการในระดับมากถึงมากที่สุด คณาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านผู้นำทางการบริหารการศึกษา และด้านสมรรถนะวิชาชีพพยาบาล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิรัช เจือพันธ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของบุคลากรฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนิสิต บุคลากรฝ่ายกิจการนิสิต ผู้แทนองค์กรกิจกรรมนิสิต เห็นว่าคุณลักษณะที่ปฏิบัติจริงของบุคลากรฝ่ายกิจการนิสิตโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และคุณลักษณะที่ควรปฏิบัติของบุคลากรฝ่ายกิจการนิสิตโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ทศนะต่อคุณลักษณะที่ปฏิบัติจริงของบุคลากรฝ่ายกิจการนิสิตแต่ละด้าน รวม 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายคู่พบว่าคุณลักษณะที่ปฏิบัติจริงของบุคลากรฝ่ายกิจการนิสิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทศนะต่อคุณลักษณะที่ควรปฏิบัติของบุคลากรฝ่ายนิสิต แต่ละด้าน รวม 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

กรรณา แดงสุวรรณ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบวัดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่าแบบวัดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพมี 117 ข้อความ ประกอบด้วยคุณลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล คุณลักษณะผู้ให้บริการพยาบาล คุณลักษณะการเป็นผู้นำ คุณลักษณะนักบริหารจัดการ และคุณลักษณะนักวิจัย มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยมีค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 9.36 – 10.94 และค่าการกระจายควอไทล์อยู่ระหว่าง 0.56 – 1.85 แบบวัดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง เท่ากับ 0.99

5. ลักษณะของผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์และการให้การพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

ลักษณะของผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

บิกการ์ (Biggar . 1986 : 79-83) พิจารณาจากลักษณะของผู้ป่วย สรุปได้ว่า บุคคลที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ได้แก่

1. รักร่วมเพศ (เกย์) หรือร่วมทั้ง 2 เพศ และเสี่ยงมากถ้ามีคู่นอนหลาย ๆ คน (สำนวน) หรือกับผู้ที่มิโรคเอดส์ในร่างกายอยู่แล้ว
2. ผู้ใช้เข็มฉีดยาเสพติดเข้าเส้นเลือดร่วมกัน
3. ผู้ป่วยโรคเลือดชนิด Hemophilia
4. ผู้รับการถ่ายเลือดที่ได้จากผู้ป่วยโรคเอดส์
5. ภรรยาและบุตรของผู้ป่วยหรือผู้เสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์

ส่วนข้อมูลระบาดวิทยาบ่งชี้ว่า บุคลากรทางการแพทย์เป็นผู้มีความเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ไม่แตกต่างกว่าบุคคลธรรมดา (ข่าวสารโรคเอดส์ . 2534 : 3)

การให้การพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

แนวทางการพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์สำหรับพยาบาล

คาร์ณี จามจุรี (2532 : 22 – 23) ได้สรุปการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์สำหรับเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาล ในโรงพยาบาล โดยใช้หลักสำคัญที่เรียกว่าการระมัดระวังป้องกันตนเองตลอดเวลากับคนไข้ทุกคน (Universal Precautions) ไว้ดังนี้

1. ป้องกันผิวหนัง หรือเยื่อเมือกต่าง ๆ ของตนเอง ไม่ให้ไปสัมผัสกับเลือดหรือน้ำซึ่งเป็นสิ่งขับถ่ายจากผู้ป่วย
2. สวมถุงมือทุกครั้งที่สัมผัสตัวอย่างเลือด ของปนเลือด น้ำเหลือง หรือสิ่งขับถ่ายจากผู้ป่วย
3. ล้างมือและผิวหนังส่วนที่สัมผัสกับเลือด หรือสารน้ำต่าง ๆ จากตัวผู้ป่วยทันทีด้วยสบู่ หรือน้ำยาฆ่าเชื้อ และการฟีกล้างมือให้สะอาดก่อนและหลังการสัมผัสผู้ป่วยโดยไม่จำเป็นว่าผู้ป่วยจะเป็นโรคเอดส์หรือไม่
4. ระมัดระวังการเกิดแผลจากเข็ม โดยพยายามหลีกเลี่ยงการสวมเข็มคืนกลับไปในปลอกเข็ม หรือหักงอเข็มเมื่อใช้แล้ว รวมทั้งระมัดระวังของมีคมทั้งหลายกับผู้ป่วยถ้าเป็นไปได้ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ต้องสัมผัสกับเลือด หรือน้ำเหลืองของผู้ป่วย ควรเป็นชนิดที่ใช้แล้วทิ้ง (Disposable) เช่น เข็มและกระบอกฉีดยา (Syringe) ควรทิ้งในที่ที่มีฝาปิดมิดชิด ส่งทำลายฆ่าเชื้อโรคให้เหมาะสม
5. ตัวอย่างเลือด ของผู้ป่วยที่เป็นโรคเอดส์หรืออาจเป็นโรคเอดส์ ต้องมีเครื่องหมายเตือนไว้เสมอ
6. กรณีปนเปื้อนเลือด ควรฆ่าเชื้อด้วยน้ำยา 0.5 % Sodium Hypochlorite หรือเท่ากับ Chlorox เจือจาง 1 : 10 ฆ่าเชื้อได้ใน 5 นาที

70 % Alcohol	ใน 2 - 10 นาที
0.5 % Lysol	ใน 2 - 10 นาที
0.3 % Hydrogen Peroxide	ใน 2 - 10 นาที
7. หลีกเลี่ยงการ ช่วยให้ฟื้นคืนสติโดยการเป่าปาก (Mouth to Mouth Resuscitation) หรือห้ามใช้ปากกับหลอดแก้วสำหรับดูดของเหลวที่ละน้อย (Pipette) เพื่อดูดตัวอย่างส่งตรวจ

8. สิ่งของในห้องปฏิบัติการที่สัมผัสจากตัวผู้ป่วย ต้องอบฆ่าเชื้อก่อนทิ้งหรือนำมาใช้ใหม่

9. ในกรณีที่ต้องสัมผัสกับเลือดของผู้ป่วยโดยตรง เช่น การผ่าตัดผู้ป่วยโรคเอดส์ เจ้าหน้าที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ สวมถุงมือ 2 ชั้น สวมแว่นตา สวมผ้าปิดจมูก สวมหมวกและเสื้อคลุม ใส่ผ้ากันเปื้อนชนิดกันน้ำได้ (Plastic Apron) อยู่ภายใต้เสื้อคลุมและใส่ถุงหุ้มรองเท้า การเตรียมบริเวณที่จะผ่าตัด พยายามหลีกเลี่ยงการโกนผมหรือขนบริเวณที่จะผ่าตัด ควรใช้ครีมทาให้ขนร่วง (Depilatory Cream) การทำลายเชื้อหรือทำให้ปลอดเชื้อ กระทำได้หลายวิธี ได้แก่ การทำให้ปลอดเชื้อด้วยไอน้ำ โดยใช้เครื่องนึ่งอัด (Autoclave) หรือ หม้อชนิดอัดความดันที่ใช้หุงต้ม (Pressure Cooker) อบที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 20 นาที วิธีทำให้ปลอดเชื้อโดยการอบแห้ง โดยใช้เตาอบไฟฟ้าอบแห้งที่อุณหภูมิ 170 องศาเซลเซียสเวลา 2 ชั่วโมง และการทำลายเชื้อโดยวิธีต้ม ควรต้มนาน 20 นาที การทำลายเชื้อโดยแช่ในสารเคมี พบว่า น้ำยาส่วนใหญ่สามารถทำลายเชื้อเอดส์ได้ โดยใช้น้ำยาดังกล่าวในกำหนดเวลาที่บ่งบอกได้

หลักการของ " Universal Precautions " คือ " ระวังป้องกันตนเองตลอดเวลา กับ คนไข้ทุกคน " (โดยไม่ต้องมีการตรวจเลือดผู้ป่วยว่าติดเชื้อหรือไม่) เพื่อที่จะได้ปลอดภัยจากการติดเชื้อจากผู้ที่เราไม่ทราบว่าเป็นโรคเอดส์เพราะไม่ได้เจาะเลือดมาก่อนหรือ มาทราบผลภายหลัง ทั้งนี้เนื่องจากอาจจะมีผู้ป่วยที่มารับการรักษา ซึ่งพยายามปกปิดหรือไม่ให้ประวัติที่ตรงไปตรงมา หรืออาจจะไม่ทราบว่าตนเองติดเชื้อโรคเอดส์มาแล้วจากทางใดทางหนึ่ง แพทย์พยาบาลที่ดูแลรักษาคนไข้ทั่วไป จึงควรระวังตนเองตลอดเวลาด้วยการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะดังกล่าวโดยเคร่งครัด โดยควรจะต้องฝึกปฏิบัติจนเกิดเป็น " นิสัย " เคยชินประจำตัว และสามารถนำไปปฏิบัติกับ คนทุกคน ทุกสถานที่ และ ทุกเวลา ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการติดเชื้อทั้งจากผู้ป่วยมาสู่ตัวเราและจากตัวเราไปสู่ผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะทั่วไปที่สามารถใช้เป็นหลักสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ ที่เป็นหลักสำหรับการป้องกันแบบ Universal Precautions มีดังต่อไปนี้คือ

1. ฝึกนิสัยการล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่หรือน้ำยาฆ่าเชื้อทุกครั้ง ทั้งก่อนและหลังสัมผัสกับผู้ป่วยหรือเมื่อออกจากห้องผู้ป่วย โดยไม่จำเป็นว่าผู้ป่วยนั้นจะต้องเป็นผู้ติดเชื้อโรคเอดส์เสมอไป

2. พยายามหลีกเลี่ยงการเกิดบาดแผลขณะทำงาน โดยเฉพาะระวังการถูกเข็มที่ใช้กับผู้ป่วยแทงมือ ด้วยการไม่พยายามสวมเข็มกลับคืนในปลอกเข็ม หรือหักงอเข็มเมื่อใช้แล้ว และระวังเข็มเมื่อใช้ของมีคมทั้งหลาย

3. เข็มที่ใช้แล้วควรทิ้งให้เป็นที่เป็นทาง เพื่อไม่ให้ผู้อื่นมาถูกเข็มแทงโดยบังเอิญ โดยจะต้องทิ้งในภาชนะที่ไม่แตกหรือรั่วได้ง่าย ที่ดีที่สุดคือควรทิ้งลงในกระป๋องโลหะที่มีปากแคบและเมื่อเต็มให้ปิดฝาแล้วส่งเผาหรือทำลายต่อไปได้สะดวก (เพื่อป้องกันไม่ให้พนักงานทำความสะอาดหรือคนเก็บขยะถูกเข็มแทง)

4. สวมถุงมือทุกครั้งเมื่อจะกระทำใด ๆ ที่อาจจะมีโอกาสสัมผัสกับเลือดหรือน้ำเหลืองของผู้ป่วย (โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากมือเป็นแผลหรือถลอก) เช่น เมื่อจะเจาะเลือด ผ่า ฟิหนอง ผ่าตัดใหญ่หรือผ่าตัดเล็กน้อยก็ตาม และควรล้างมือด้วยสบู่หรือน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนใส่ถุงมือและหลังถอดถุงมือออกด้วยทุกครั้ง เนื่องจากถุงมืออาจมีรอยร้าวที่มองไม่เห็น

5. สวมเสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนทุกครั้งในกรณีที่น่าจะอาจจะมีการกระเด็นของเลือดหรือน้ำเหลือง ในการกระทำงานบางอย่างโดยเฉพาะพวกที่ต้องการมีการดูด ดัน หรือพ่นกระจายของเลือดหรือน้ำเหลืองดังกล่าว เช่น การผ่าตัดใหญ่ การทำคลอด การเจาะปอด การเจาะตับ เป็นต้น

6. สวมแว่นตาป้องกัน (Goggle) และผ้าปิดจมูก ในกรณีที่น่าจะอาจมีการกระเด็นของเลือดหรือน้ำเหลืองเข้าตา เช่น การทำผ่าตัดใหญ่ การทำฟันที่มีการกรอหรือพ่น การตัดกระดูกด้วยเลื่อยไฟฟ้า เป็นต้น

7. ห้ามใช้ปากดูดหรือเป่าในการกระทำงานใด ๆ กับตัวผู้ป่วยเองหรือกับเลือดหรือน้ำเหลืองของผู้ป่วยก็ตาม หรือแม้แต่กับเครื่องมือที่มีเลือด น้ำเหลือง ของผู้ป่วยปนเปื้อนอยู่ เช่น ห้ามทำ Mouth to Mouth Resuscitation กับผู้ป่วยที่ไม่ทราบประวัติแน่นอน ห้ามใช้ปากดูด Pipette ในการตรวจเลือด ห้ามใช้ปากดูดพิษจากบาดแผล เป็นต้น

8. ทำความสะอาดสถานที่และบริเวณที่ปนเปื้อนเลือดหรือน้ำเหลืองของผู้ป่วยทันทีด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น 0.5 % Sodium Hypochlorite หรือ 70 % Alcohol

9. เครื่องมือเครื่องใช้ที่จะต้องสัมผัสกับเลือดหรือน้ำเหลืองของคนไข้โดยตรง ถ้าเป็นไปได้พยายามใช้เครื่องมือที่เป็นของที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งได้ (Disposable) แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องนำกลับมาใช้อีกก็ให้นำไปอบฆ่าเชื้อให้ถูกต้องตามขบวนการเสียก่อน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นบุคลากร ในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของพยาบาล จำแนกเป็น 3 กลุ่ม

1. ผู้บริหาร
2. พยาบาล
3. ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้
 - อายุระหว่าง 15 – 29 ปี
 - สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นอย่างต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นบุคลากร ในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของพยาบาล ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2542 จำแนกเป็น 3 กลุ่ม

1. ผู้บริหาร	จำนวน 10 คน
2. พยาบาล	จำนวน 132 คน
3. ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์	จำนวน 160 คน
ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้	
- อายุระหว่าง 15 – 29 ปี	
- สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นอย่างต่ำ	

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ด้านการให้บริการพยาบาล ด้านวิชาการและวิจัย ด้านการเป็นผู้นำ

วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือตำราและรายงานวิจัยรวมทั้งบทความจากวารสาร และศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพของ กรุณา แดงสุวรรณ (2539 : 152 – 156) แบบสอบถามคุณลักษณะของบุคลากรฝ่ายกิจการนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ของวิรัช เจือพันธ์ (2535 : 97 – 103) แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ของ ทิพย์รัตน์ สุทธิพงศ์ (2534 : 110 – 116) และแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการและพยาบาลเอง ของเพิ่มสุข ตั้งขมมงคล (2526 : 108 – 115)

2. สร้างแบบสอบถาม และนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วนำไปให้คณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาบัตรตรวจสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปหาคุณภาพเครื่องมือต่อไป

2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดให้เติมคำตอบในช่องว่าง หรือเลือกคำตอบที่มีให้

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 1

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าคำตอบที่เป็นจริง หรือเติมค่าลงในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศของท่าน คือ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
 - () ประถมศึกษา
 - () มัธยมศึกษาตอนต้น
 - () มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - () อนุปริญญา
 - () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 - () สูงกว่าปริญญาตรี

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

2.2 สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ผู้วิจัยสร้างขึ้นลักษณะเป็นข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการจะศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าอันดับ (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 95 ข้อ ดังนี้

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	จำนวน 18 ข้อ
คุณลักษณะด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล	จำนวน 16 ข้อ
คุณลักษณะด้านการให้บริการพยาบาล	จำนวน 31 ข้อ
คุณลักษณะด้านวิชาการและวิจัย	จำนวน 13 ข้อ
คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ	จำนวน 17 ข้อ

2.2.1 เกณฑ์การให้คะแนน

ต้องการมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
ต้องการมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ต้องการปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ต้องการน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ต้องการน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

2.2.2 เกณฑ์การประเมิน

ประเมินค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าของเบสท์ (Best .1981 : 204 – 205) 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	ต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	ต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามความคิดเห็นของท่านในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงข้อเดียว ดังนี้

ต้องการมากที่สุด	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น <u>ท่านต้องการให้พยาบาลมีมากจะขาดไม่ได้</u>
ต้องการมาก	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น <u>ท่าน ต้องการให้พยาบาลมีมาก</u>
ต้องการปานกลาง	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น <u>ท่านต้องการให้พยาบาลมีพอสมควร</u>
ต้องการน้อย	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น <u>ท่านต้องการให้พยาบาลมีเพียงเล็กน้อย</u>
ต้องการน้อยที่สุด	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น <u>ท่านต้องการให้พยาบาลมีน้อยที่สุดหรือไม่ควรจะมีเลย</u>

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาล	ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่ สุด
1	<u>ด้านบุคลิกภาพ</u> มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย					
1	<u>ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล</u> มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติ งาน					
1	<u>ด้านการให้บริการพยาบาล</u> รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของ ผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง					
1	<u>ด้านวิชาการและวิจัย</u> หมั่นศึกษาหาความรู้ด้านการรักษา พยาบาล					
1	<u>ด้านการเป็นผู้นำ</u> กำหนดเป้าหมายของงานได้ชัดเจน					

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ดร.นันทา ผู้รักษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน แนะนำมาแก้ไขปรับปรุง แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่สอดคล้องและใกล้เคียงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่สุด มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยได้คัดเลือกแบบสอบถามเหลือ จำนวน 76 ข้อดังนี้

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	จำนวน 13 ข้อ
คุณลักษณะด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล	จำนวน 14 ข้อ
คุณลักษณะด้านการให้บริการพยาบาล	จำนวน 26 ข้อ
คุณลักษณะด้านวิชาการและวิจัย	จำนวน 11 ข้อ
คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ	จำนวน 12 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 1 ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ป่วย โรงพยาบาลบาราศนราคร จังหวัดนนทบุรี จำนวน 60 คน เพื่อนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่า

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมีความเชื่อมั่น เท่ากับ	.8120
คุณลักษณะด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาลมีความเชื่อมั่น เท่ากับ	.8084
คุณลักษณะด้านการให้บริการพยาบาลมีความเชื่อมั่น เท่ากับ	.9224
คุณลักษณะด้านวิชาการและวิจัยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ	.8767
คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำมีความเชื่อมั่น เท่ากับ	.8695
และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ	.9598

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปยังผู้อำนวยการโรงพยาบาลบาราศนราคร จังหวัดนนทบุรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และทำปริญญานิพนธ์

2. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่ โรงพยาบาลบาราศนราคร และแจกแบบสอบถามที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้มาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด เพื่อนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical package for the Social Science: SPSS) และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (แบบสอบถามตอนที่ 1) โดยคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ (แบบสอบถามตอนที่ 2) โดยคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (ถ้วน สายยศและอังคณา สายยศ.2531:59)
2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ .2536 : 132)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม
 - 3.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตน์ .2530:74)
 - 3.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตน์ .2530: 74)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
%	แทน	จำนวนร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1, 2, 3

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มผู้บริหาร

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
จำนวนผู้บริหารทั้งหมด		
<u>เพศ</u>		
ชาย	9	90
หญิง	1	10
<u>อายุ</u>		
33 ปี	4	40
36 ปี	1	10
38 ปี	1	10
42 ปี	1	10
46 ปี	1	10
53 ปี	1	10
59 ปี	1	10
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3	30
สูงกว่าปริญญาตรี	7	70

จากตาราง 1 พบว่าผู้บริหาร โรงพยาบาลรัฐราษฎร์ จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 10 คน เป็นชาย 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90 หญิง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 33 – 38 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มพยาบาล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N)	ร้อยละ(%)
จำนวนพยาบาลทั้งหมด		
<u>เพศ</u>		
ชาย	15	11.36
หญิง	117	88.64
<u>อายุ</u>		
24 - 29 ปี	25	18.94
30 - 39 ปี	66	50
40 - 49 ปี	31	23.48
50 - 56 ปี	10	7.58
<u>ระดับการศึกษา</u>		
อนุปริญญา	53	40.15
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	69	52.27
สูงกว่าปริญญาตรี	10	7.58

จากตาราง 2 พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 302 คน เป็นชาย 15 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36 หญิง 117 คน คิดเป็นร้อยละ 88.64 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 – 49 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 73.48 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 52.27

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มผู้ป่วย

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N)	ร้อยละ(%)
จำนวนผู้ป่วยทั้งหมด		
<u>เพศ</u>		
ชาย	153	95.63
หญิง	7	4.37
<u>อายุ</u>		
15 – 19 ปี	98	61.25
20 – 24 ปี	50	31.25
25 – 29 ปี	12	7.5
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ประถมศึกษา	18	11.25
มัธยมศึกษาตอนต้น	81	50.62
มัธยมศึกษาตอนปลาย	59	36.88
อนุปริญญา	2	1.25

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ป่วยโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น มีจำนวนทั้งสิ้น 160 คน เป็นชาย 153 คน คิดเป็นร้อยละ 95.63 หญิง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.37 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 – 24 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 50.62

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย และญาติดังแสดงในตาราง

ตาราง 4 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
พยาบาล ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ตามความ
คิดเห็นของผู้บริหาร

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย	4.42	.52	ต้องการมาก
2.	เป็นคนกระฉับกระเฉง ว่องไว	4.10	.57	ต้องการมาก
3.	พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ	4.30	.68	ต้องการมาก
4.	ใช้คำพูดชัดเจน	4.30	.82	ต้องการมาก
5.	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย	4.40	.52	ต้องการมาก
6.	แต่งกายถูกกาลเทศะ	4.10	.57	ต้องการมาก
7.	ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.20	.63	ต้องการมาก
8.	ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้	4.30	.68	ต้องการมาก
9.	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	4.20	.63	ต้องการมาก
10.	ยอมรับฟังคำแนะนำของผู้อื่นได้ดี	4.00	.67	ต้องการมาก
11.	ควบคุมอารมณ์ได้	4.50	.53	ต้องการมากที่สุด
12.	มีสุขภาพกายแข็งแรง	4.00	.52	ต้องการมาก
13.	มีสุขภาพจิตดี	4.20	.63	ต้องการมาก
รวม		4.20	.31	ต้องการมาก

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหาร โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้าน
บุคลิกภาพ หัวข้อ ควบคุมอารมณ์ได้ ในระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

ตาราง 5 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็นของพยาบาล

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย	4.51	.59	ต้องการมากที่สุด
2.	เป็นคนกระฉับกระเฉง ว่องไว	4.72	.47	ต้องการมากที่สุด
3.	พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ	4.45	.60	ต้องการมาก
4.	ใช้คำพูดชัดเจน	4.59	.52	ต้องการมากที่สุด
5.	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย	4.53	.53	ต้องการมากที่สุด
6.	แต่งกายถูกกาลเทศะ	4.51	.59	ต้องการมากที่สุด
7.	ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.47	.60	ต้องการมาก
8.	ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้	4.55	.54	ต้องการมากที่สุด
9.	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	4.50	.55	ต้องการมากที่สุด
10.	ยอมรับฟังคำแนะนำของผู้อื่นได้ดี	4.56	.57	ต้องการมากที่สุด
11.	ควบคุมอารมณ์ได้ดี	4.57	.54	ต้องการมากที่สุด
12.	มีสุขภาพกายแข็งแรง	4.65	.52	ต้องการมากที่สุด
13.	มีสุขภาพจิตดี	4.52	.60	ต้องการมากที่สุด
รวม		4.55	.37	ต้องการมากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ในระดับที่มากที่สุดเกือบทุกหัวข้อ ยกเว้น พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ และยิ้มแย้มแจ่มใส ต้องการในระดับมาก

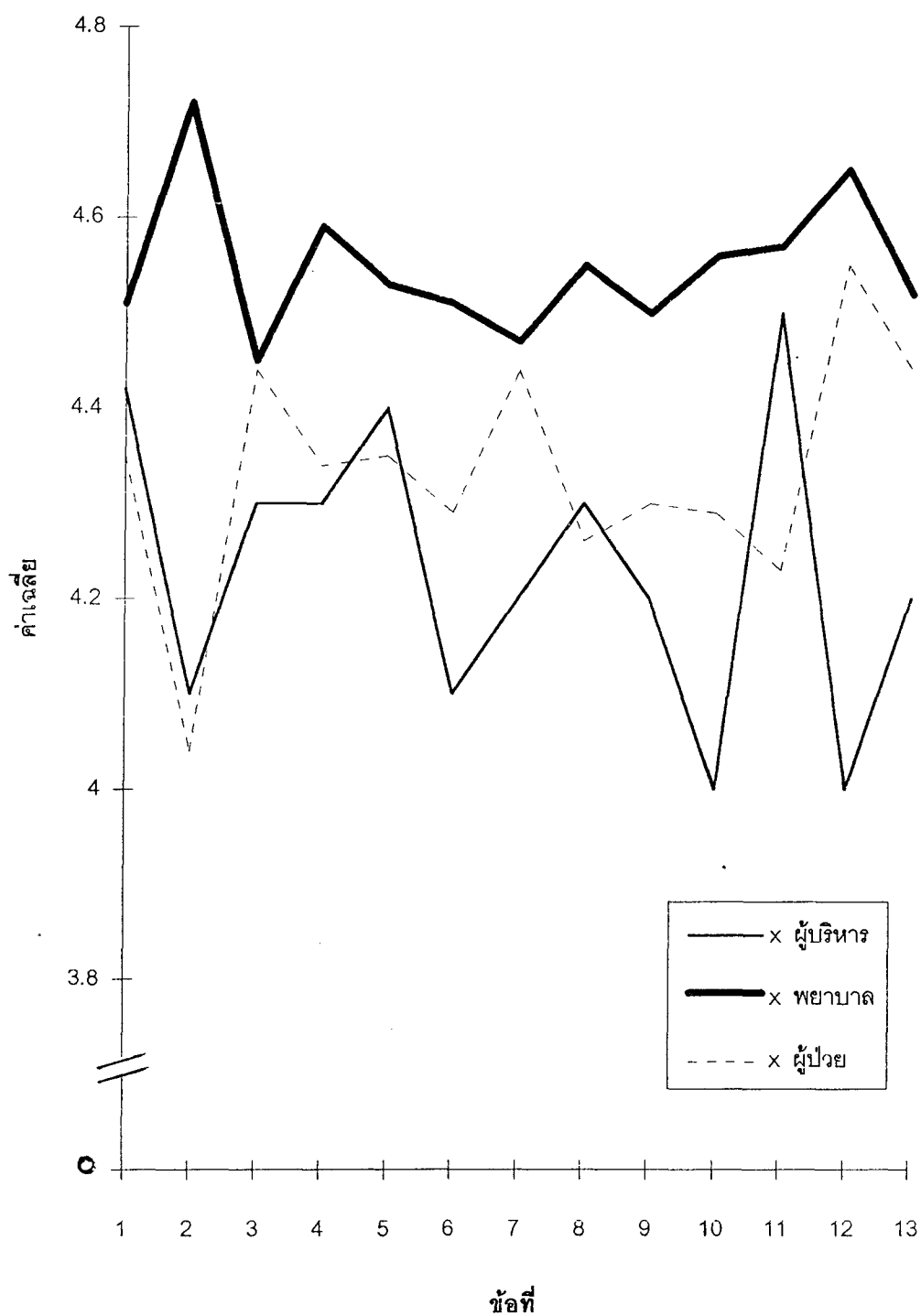
ตาราง 6 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย	4.35	.73	ต้องการมาก
2.	เป็นคนกระฉับกระเฉง ว่องไว	4.04	.75	ต้องการมาก
3.	พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ	4.44	.69	ต้องการมาก
4.	ใช้คำพูดชัดเจน	4.34	.69	ต้องการมาก
5.	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย	4.35	.71	ต้องการมาก
6.	แต่งกายถูกกาลเทศะ	4.29	.73	ต้องการมาก
7.	ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.44	.65	ต้องการมาก
8.	ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้	4.26	.71	ต้องการมาก
9.	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	4.30	.71	ต้องการมาก
10.	ยอมรับฟังคำแนะนำของผู้อื่นได้ดี	4.29	.72	ต้องการมาก
11.	ควบคุมอารมณ์ได้ดี	4.23	.64	ต้องการมาก
12.	มีสุขภาพกายแข็งแรง	4.55	.59	ต้องการมากที่สุด
13.	มีสุขภาพจิตดี	4.44	.65	ต้องการมาก
รวม		4.35	.36	ต้องการมาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ป่วยโรงพยาบาลธัญรักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ หัวข้อ มีสุขภาพกายแข็งแรง ในระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

ตาราง 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อ และช่วงคะแนนการเปรียบเทียบ ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	ผู้บริหาร		พยาบาล		ผู้ป่วย	
		CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$
1.	มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย	.12	4.16-4.68	.13		.17	
2.	เป็นคนกระฉับกระเฉง ว่องไว	.14		.09	4.48-4.96	.19	
3.	พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ	.16		.13	4.15-4.75	.16	
4.	ใช้คำพูดชัดเจน	.19		.11	4.33-4.85	.21	
5.	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย	.12		.12	4.26-4.80	.16	
6.	แต่งกายถูกกาลเทศะ	.14		.13	4.21-4.81	.17	
7.	ยิ้มแย้มแจ่มใส	.15		.13	4.17-4.77	.15	
8.	ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้	.16		.12	4.28-4.82	.17	
9.	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	.15		.12	4.22-4.78	.17	
10.	ยอมรับฟังคำแนะนำของผู้อื่นได้ดี	.17		.13	4.27-4.85	.17	
11.	ควบคุมอารมณ์ได้ดี	.12		.12	4.30-4.84	.15	
12.	มีสุขภาพกายแข็งแรง	.13		.11	4.39-4.91	.13	
13.	มีสุขภาพจิตดี	.15		.13	4.45-4.59	.15	

ภาพประกอบ 2 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

จากภาพประกอบ 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกันในหัวข้อ มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ แต่งกาย สะอาดเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส

ตาราง 8 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
 พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการ
 พยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน	4.60	.48	ต้องการมากที่สุด
2.	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง	4.60	.52	ต้องการมากที่สุด
3.	มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.50	.53	ต้องการมากที่สุด
4.	มีความเสียสละในเรื่องการทำงาน	3.90	.57	ต้องการมาก
5.	มีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว	3.30	.68	ต้องการปานกลาง
6.	มีความเมตตาต่อผู้อื่น	4.20	.63	ต้องการมาก
7.	มีความกรุณาต่อผู้อื่น	4.40	.52	ต้องการมาก
8.	ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน	4.30	.48	ต้องการมาก
9.	ให้เกียรติต่อผู้ป่วย	4.20	.63	ต้องการมาก
10.	เคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น	4.40	.52	ต้องการมาก
11.	อดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตรของผู้อื่น	4.00	.67	ต้องการมาก
12.	ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น	4.33	.78	ต้องการมาก
13.	ปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน	4.40	.52	ต้องการมาก
14.	มีความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้อื่น	4.20	.42	ต้องการมาก
รวม		4.18	.27	ต้องการมาก

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหาร โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล หัวข้อ มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ในระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก ยกเว้นหัวข้อ มีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว ต้องการในระดับปานกลาง

ตาราง 9 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ตามความคิดเห็นของพยาบาล

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน	4.68	.50	ต้องการมากที่สุด
2.	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง	4.73	.63	ต้องการมากที่สุด
3.	มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.71	.50	ต้องการมากที่สุด
4.	มีความเสียสละในเรื่องการทำงาน	4.39	.59	ต้องการมากที่สุด
5.	มีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว	4.20	.63	ต้องการมาก
6.	มีความเมตตาต่อผู้อื่น	4.49	.61	ต้องการมาก
7.	มีความกรุณาต่อผู้อื่น	4.45	.62	ต้องการมาก
8.	ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน	4.57	.60	ต้องการมากที่สุด
9.	ให้เกียรติต่อผู้ป่วย	4.41	.64	ต้องการมาก
10.	เคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น	4.51	.57	ต้องการมากที่สุด
11.	อดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตรของผู้อื่น	4.23	.64	ต้องการมาก
12.	ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น	4.54	.56	ต้องการมากที่สุด
13.	ปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน	4.54	.61	ต้องการมากที่สุด
14.	มีความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้อื่น	4.52	.55	ต้องการมากที่สุด
รวม		4.50	.44	ต้องการมากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลชัยภูมิ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ในระดับมากที่สุดเกือบทุกหัวข้อ ยกเว้นหัวข้อ มีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว มีความเมตตาต่อผู้อื่น มีความกรุณาต่อผู้อื่น ให้เกียรติต่อผู้ป่วย และอดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตรของผู้อื่น ต้องการในระดับมาก

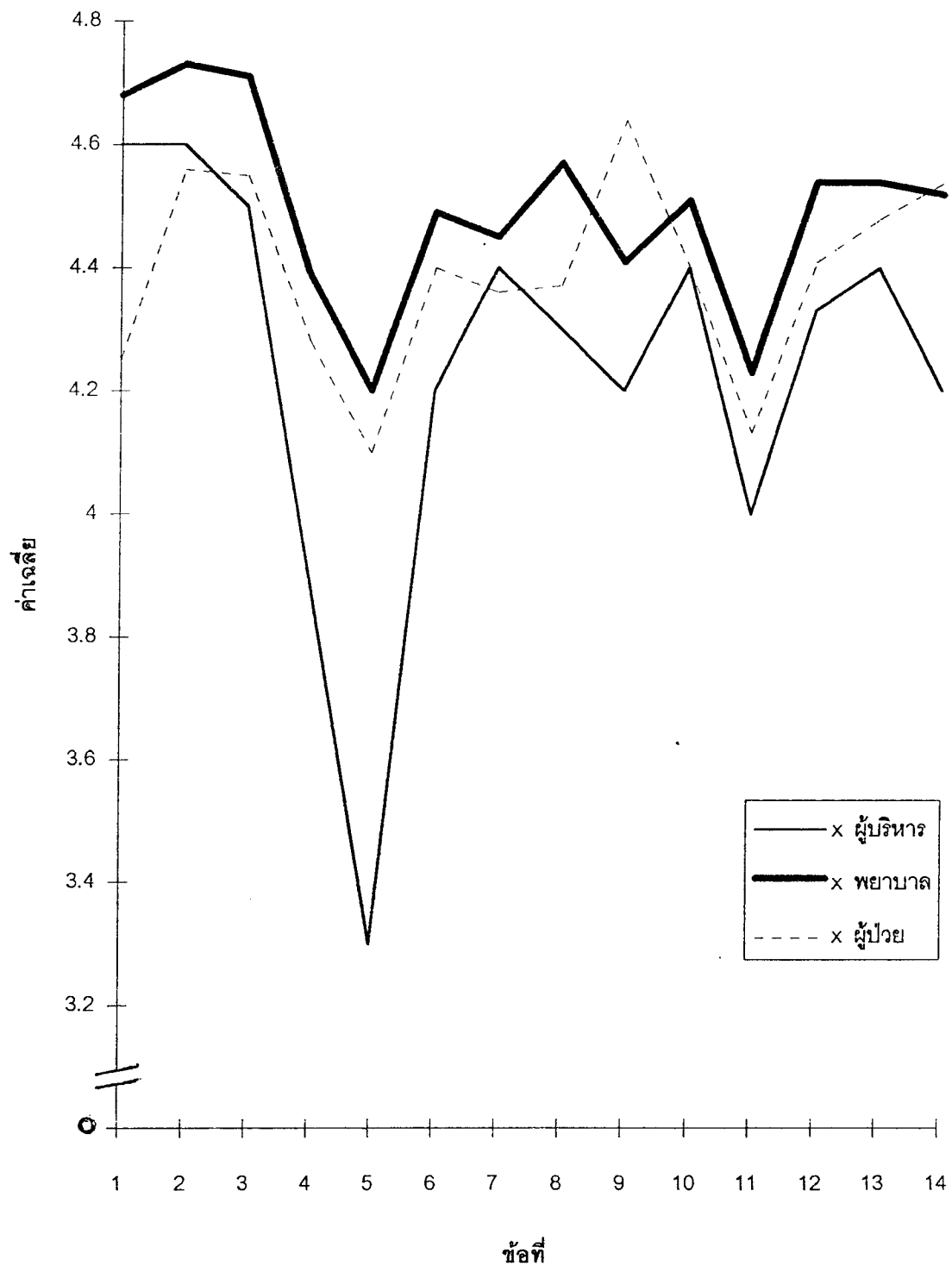
ตาราง 10 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1	มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน	4.25	.68	ต้องการมาก
2	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง	4.56	.59	ต้องการมากที่สุด
3	มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.55	.60	ต้องการมากที่สุด
4	มีความเสียสละในื่องการทำงาน	4.28	.68	ต้องการมาก
5	มีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว	4.10	.71	ต้องการมาก
6	มีความเมตตาต่อผู้อื่น	4.40	.71	ต้องการมาก
7	มีความกรุณาต่อผู้อื่น	4.36	.71	ต้องการมาก
8	ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน	4.37	.59	ต้องการมาก
9	ให้เกียรติต่อผู้ป่วย	4.64	.63	ต้องการมากที่สุด
10	เคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น	4.40	.63	ต้องการมาก
11	อดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตรของผู้อื่น	4.13	.73	ต้องการมาก
12	ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น	4.41	.59	ต้องการมาก
13	ปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน	4.48	.63	ต้องการมาก
14	มีความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้อื่น	4.54	.62	ต้องการมากที่สุด
รวม		4.41	.44	ต้องการมาก

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ป่วยโรงพยาบาลรัตนารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล หัวข้อ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ให้เกียรติต่อผู้ป่วย และมีความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ในระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

ตาราง 11 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อ และช่วงคะแนนการเปรียบเทียบ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	ผู้บริหาร		พยาบาล		ผู้ป่วย	
		CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$
1.	มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน	.10	4.36-4.84	.11		.16	
2.	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง	.11	4.34-4.86	.13		.13	
3.	มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	.12		.11	4.46-4.96	.13	
4.	มีความเสียสละในเรื่องการทำงาน	.15		.13	4.09-4.69	.16	
5.	มีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว	.21		.15	3.88-4.52	.17	
6.	มีความเมตตาต่อผู้อื่น	.15		.14	4.18-4.80	.16	
7.	มีความกรุณาต่อผู้อื่น	.12	4.14-4.66	.14		.16	
8.	ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน	.11	4.06-4.54	.13		.14	
9.	ให้เกียรติต่อผู้ป่วย	.15		.15		.14	4.32-4.96
10.	เคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น	.12	4.14-4.66	.13		.14	
11.	อดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตรของผู้อื่น	.17		.15	3.91-4.55	.18	
12.	ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น	.18		.12	4.28-4.82	.13	
13.	ปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน	.12	4.14-4.66	.13		.14	
14.	มีความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้อื่น	.10	3.99-4.41	.12		.14	

ภาพประกอบ 3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย
กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร
พยาบาล ผู้ป่วย

จากภาพประกอบ 3 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกันในหัวข้อ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ ต่อผู้อื่น มีความเมตตาต่อผู้อื่น มีความกรุณาต่อผู้อื่น ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน เคารพในความเป็น มนุษย์ของผู้อื่น อดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตรของผู้อื่น ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้ป่วย ทุกคนเหมือนกัน

ตาราง 12 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการ
พยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของ ผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง	4.80	.48	ต้องการมากที่สุด
2.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย ของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง	4.60	.78	ต้องการมากที่สุด
3.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ ของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง	4.30	.68	ต้องการมาก
4.	เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในการ วางแผนการพยาบาล	3.30	.68	ต้องการปานกลาง
5.	ให้การพยาบาลตามแผนการพยาบาลที่ กำหนดไว้ได้ถูกต้อง	4.30	.68	ต้องการมาก
6.	อธิบายสุขภาพทางด้านร่างกายของ ผู้ป่วยได้ถูกต้อง	4.10	.88	ต้องการมาก
7.	อธิบายสุขภาพทางด้านจิตใจของผู้ป่วย ได้ถูกต้อง	4.00	.82	ต้องการมาก
8.	เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะทีม สุขภาพเท่านั้น	4.10	.74	ต้องการมาก
9.	รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล	4.70	.63	ต้องการมากที่สุด
10.	มีการตัดสินใจในการพยาบาลได้เหมาะสม กับสถานการณ์	4.10	.74	ต้องการมาก
11.	มีความสามารถจูงใจให้ผู้ป่วยร่วมมือในการ รักษาพยาบาล	4.10	.57	ต้องการมาก
12.	ให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงโรคของผู้ป่วย แต่ละคน	3.90	.74	ต้องการมาก
13.	อธิบายเหตุผลของการปฏิบัติการพยาบาลได้	3.90	.74	ต้องการมาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
14.	รับฟังปัญหาของผู้ป่วย	4.40	.74	ต้องการมาก
15.	ให้คำแนะนำผู้ป่วยได้	4.40	.52	ต้องการมาก
16.	บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน	4.60	.70	ต้องการมากที่สุด
17.	สามารถจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยกับ ผู้ป่วยแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม	4.20	.70	ต้องการมาก
18.	มีการป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่อาจ เกิดขึ้นกับผู้ป่วย	4.40	.52	ต้องการมาก
19.	มีการป้องกันการแพร่เชื้อในระหว่าง ให้การรักษาพยาบาล	4.20	.92	ต้องการมาก
20.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคแก่ผู้ป่วย	4.10	.42	ต้องการมาก
21.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคแก่ ญาติผู้ป่วย	3.90	.57	ต้องการมาก
22.	สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามความ ต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน	3.90	.57	ต้องการมาก
23.	กระตุ้นให้ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติ กิจวัตรประจำวัน	3.70	.68	ต้องการมาก
24.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถ ทางด้านร่างกายผู้ป่วย	4.00	.47	ต้องการมาก
25.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถ ทางด้านจิตใจของผู้ป่วย	4.00	.47	ต้องการมาก
26.	ปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้เหมาะสมกับระดับ ความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้ป่วย	4.28	.68	ต้องการมาก
รวม		4.15	.46	ต้องการมาก

จากตาราง 12 พบว่าผู้บริหาร โรงพยาบาลรัฐอุดรฯ จังหวัดอุดรธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อ

โรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล หัวข้อ รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง ระบุปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน ในระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก ยกเว้นหัวข้อ เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพยาบาล ต้องการในระดับปานกลาง

ตาราง 13 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของพยาบาล ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล
ตามความคิดเห็นของพยาบาล

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง	4.68	.51	ต้องการมากที่สุด
2.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง	4.30	.76	ต้องการมาก
3.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง	4.50	.59	ต้องการมากที่สุด
4.	เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพยาบาล	3.94	.74	ต้องการมาก
5.	ให้การพยาบาลตามแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้ได้ถูกต้อง	4.49	.57	ต้องการมาก
6.	อธิบายสุขภาพทางด้านร่างกายของผู้ป่วยได้ถูกต้อง	4.37	.60	ต้องการมาก
7.	อธิบายสุขภาพทางด้านจิตใจของผู้ป่วยได้ถูกต้อง	4.33	.60	ต้องการมาก
8.	เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะที่มสุขภาพเท่านั้น	4.55	.54	ต้องการมากที่สุด
9.	รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล	4.54	.57	ต้องการมากที่สุด
10.	มีการตัดสินใจในการพยาบาลได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.51	.55	ต้องการมากที่สุด
11.	มีความสามารถจูงใจให้ผู้ป่วยร่วมมือในการรักษาพยาบาล	4.40	.56	ต้องการมาก
12.	ให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงโรคของผู้ป่วยแต่ละคน	4.47	.57	ต้องการมาก
13.	อธิบายเหตุผลของการปฏิบัติการพยาบาลได้	4.38	.61	ต้องการมาก
14.	รับฟังปัญหาของผู้ป่วย	4.37	.59	ต้องการมาก
15.	ให้คำแนะนำผู้ป่วยได้	4.41	.58	ต้องการมาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
16.	บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน	4.60	.54	ต้องการมากที่สุด
17.	สามารถจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย กับผู้ป่วยแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม	4.34	.64	ต้องการมาก
18.	มีการป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่อาจ เกิดขึ้นกับผู้ป่วย	4.47	.60	ต้องการมาก
19.	มีการป้องกันการแพร่เชื้อในระหว่างให้การ รักษาพยาบาล	4.51	.55	ต้องการมากที่สุด
20.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคแก่ผู้ป่วย	4.38	.61	ต้องการมาก
21.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคแก่ญาติผู้ป่วย	4.31	.67	ต้องการมาก
22.	สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตาม ความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน	4.18	.66	ต้องการมาก
23.	กระตุ้นให้ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองในการ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	4.16	.68	ต้องการมาก
24.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถ ทางด้านร่างกายของผู้ป่วย	4.29	.65	ต้องการมาก
25.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถ ทางด้านจิตใจของผู้ป่วย	4.29	.66	ต้องการมาก
26.	ปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้เหมาะสมกับระดับ ความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้ป่วย	4.37	.62	ต้องการมาก
รวม		4.40	.46	ต้องการมาก

จากตาราง 13 พบว่าพยาบาลโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล หัวข้อ รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะที่มสุขภาพเท่านั้น รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล มีการตัดสินใจในการพยาบาลได้เหมาะสม

กับสถานการณ์ บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน และมีการป้องกันการแพร่เชื้อในระหว่างให้การรักษายาบาล ในระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้ออื่นๆ ต้องการในระดับมาก

ตาราง 14 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล
ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของผู้ป่วย ได้อย่างถูกต้อง	4.33	.70	ต้องการมาก
2.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้ป่วย ได้อย่างถูกต้อง	4.34	.66	ต้องการมาก
3.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้ป่วย ได้อย่างถูกต้อง	4.37	.68	ต้องการมาก
4.	เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การพยาบาล	4.43	.64	ต้องการมาก
5.	ให้การพยาบาลตามแผนการพยาบาลที่กำหนด ไว้ได้อย่างถูกต้อง	4.20	.71	ต้องการมาก
6.	อธิบายสุขภาพทางด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง	4.17	.73	ต้องการมาก
7.	อธิบายสุขภาพทางด้านจิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง	4.23	.72	ต้องการมาก
8.	เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะที่มสุขภาพเท่านั้น	4.44	.61	ต้องการมาก
9.	รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล	4.28	.72	ต้องการมาก
10.	มีการตัดสินใจในการพยาบาลได้เหมาะสม กับสถานการณ์	4.26	.67	ต้องการมาก
11.	มีความสามารถจูงใจให้ผู้ป่วยร่วมมือในการ รักษาพยาบาล	4.32	.70	ต้องการมาก
12.	ให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงโรคของผู้ป่วยแต่ละคน	4.34	.71	ต้องการมาก
13.	อธิบายเหตุผลของการปฏิบัติการพยาบาลได้	4.13	.61	ต้องการมาก
14.	รับฟังปัญหาของผู้ป่วย	4.43	.71	ต้องการมาก
15.	ให้คำแนะนำผู้ป่วยได้	4.43	.64	ต้องการมาก
16.	บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน	4.23	.74	ต้องการมาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
17.	สามารถจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยกับผู้ป่วยแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม	4.31	.70	ต้องการมาก
18.	มีการป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย	4.35	.68	ต้องการมาก
19.	มีการป้องกันการแพร่เชื้อในระหว่างให้การรักษายาบาล	4.42	.69	ต้องการมาก
20.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคแก่ผู้ป่วย	4.31	.74	ต้องการมาก
21.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคแก่ญาติผู้ป่วย	4.28	.74	ต้องการมาก
22.	สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน	4.18	.74	ต้องการมาก
23.	กระตุ้นให้ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	4.16	.70	ต้องการมาก
24.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของผู้ป่วย	4.21	.74	ต้องการมาก
25.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถทางด้านจิตใจของผู้ป่วย	4.18	.72	ต้องการมาก
26.	ปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้เหมาะสมกับระดับความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้ป่วย	4.24	.71	ต้องการมาก
รวม		4.30	.38	ต้องการมาก

จากตาราง 14 พบว่าผู้ป่วยโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล ทุกหัวข้อ ในระดับมาก

ตาราง 15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อ และช่วงคะแนนเปรียบเทียบ
ด้านการให้บริการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

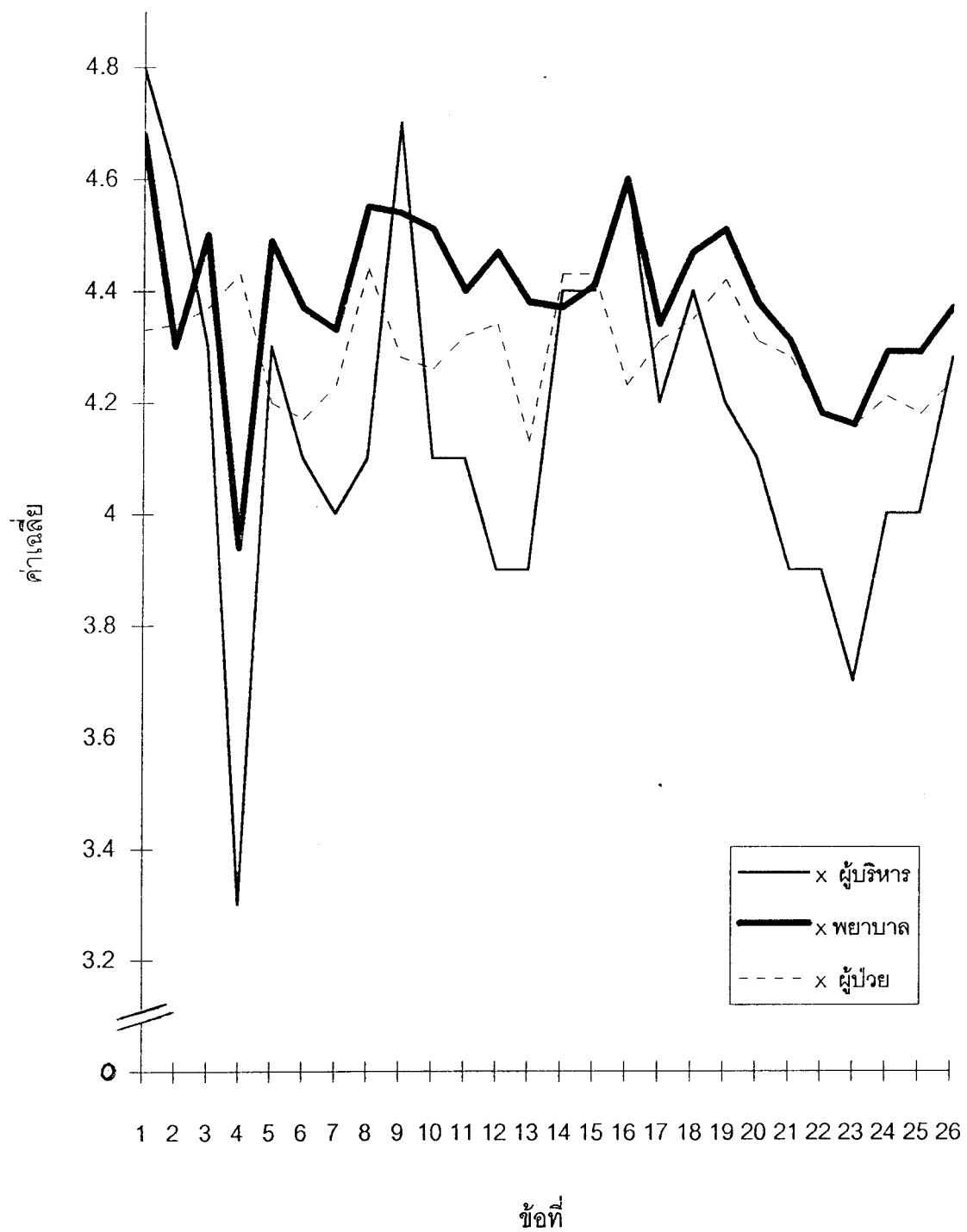
ข้อที่	ข้อความ	ผู้บริหาร		พยาบาล		ผู้ป่วย	
		CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$
1.	รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยได้อย่างถูกต้อง	.10	4.56-5.04	.11		.16	
2.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง	.17		.18		.15	4.01-4.67
3.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้ป่วย ได้อย่างถูกต้อง	.16		.13	4.20-4.80	.16	
4.	เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพยาบาล	.21		.19		.14	4.11-4.75
5.	ให้การพยาบาลตามแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้ได้ถูกต้อง	.16		.13	4.20-4.78	.17	
6.	อธิบายสุขภาพทางด้านร่างกายของผู้ป่วยได้ถูกต้อง	.21		.14	4.70-4.67	.18	
7.	อธิบายสุขภาพทางด้านจิตใจของผู้ป่วยได้ถูกต้อง	.21		.14	4.03-4.63	.17	
8.	เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะที่มสุขภาพเท่านั้น	.18		.12	4.28-4.82	.14	
9.	รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล	.13	4.38-5.04	.13		.17	

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ผู้บริหาร		พยาบาล		ผู้ป่วย	
		CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$
10.	มีการตัดสินใจในการ พยาบาลได้เหมาะสมกับ สถานการณ์	.18		.12	4.23-4.79	.16	
11.	มีความสามารถจูงใจให้ ผู้ป่วยร่วมมือในการรักษา พยาบาล	.14		.13	4.12-4.68	.16	
12.	ให้การพยาบาลโดยคำนึงถึง โรคของผู้ป่วยแต่ละคน	.19		.13	4.18-4.76	.16	
13.	อธิบายเหตุผลของการปฏิบัติ การพยาบาลได้	.19		.14	4.07-4.69	.15	
14.	รับฟังปัญหาของผู้ป่วย	.17		.14	4.07-4.67	.16	
15.	ให้คำแนะนำผู้ป่วยได้	.11	4.14-4.66	.13		.14	
16.	บันทึกการพยาบาลอย่าง ถูกต้องชัดเจน ครบถ้วน	.15		.12	4.33-4.87	.17	
17.	สามารถจัดเตรียม สิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยกับ ผู้ป่วยแต่ละคนได้อย่าง เหมาะสม	.17		.15	4.02-4.66	.16	
18.	มีการป้องกันภาวะแทรกซ้อน ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย	.12	4.14-4.66	.13		.16	
19.	มีการป้องกันการแพร่เชื้อใน ระหว่างให้การรักษา พยาบาล	.22		.12	4.23-4.79	.16	
20.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน โรคแก่ผู้ป่วย	.10	3.89-4.31	.14		.17	

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ผู้บริหาร		พยาบาล		ผู้ป่วย	
		CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$
21.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคแก่ญาติผู้ป่วย	.15	3.61-4.19	.16		.17	
22.	สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน	.15	3.61-4.19	.16		.18	
23.	กระตุ้นให้ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	.18		.16	3.82-4.50	.17	
24.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของผู้ป่วย	.12	3.76-4.24	.15		.18	
25.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถทางด้านจิตใจของผู้ป่วย	.12	3.76-4.24	.15		.17	
26.	ปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้เหมาะสมกับระดับความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้ป่วย	.16		.14	4.06-4.68	.17	

ภาพประกอบ 4 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย
กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร
พยาบาล ผู้ป่วย

จากภาพประกอบ 4 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกันในหัวข้อ สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง ให้การพยาบาล ตามแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้ได้ถูกต้อง อธิบายสุขภาพทางด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง รับฟังปัญหาของผู้ป่วย ให้คำแนะนำผู้ป่วยได้ สามารถจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยกับผู้ป่วยแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม มีการป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน ปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้เหมาะสมกับระดับความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้ป่วย

ตาราง 16 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	หมั่นศึกษาหาความรู้ด้านการรักษาพยาบาล	4.00	.67	ต้องการมาก
2.	สนใจติดตามความก้าวหน้าด้านการรักษาพยาบาล	4.00	.67	ต้องการมาก
3.	รู้จักค้นคว้าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น	4.00	.47	ต้องการมาก
4.	รู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ	4.20	.63	ต้องการมาก
5.	สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงวิธีการให้การพยาบาล	3.90	.74	ต้องการมาก
6.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของตนเอง	3.90	.74	ต้องการมาก
7.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของหน่วยงาน	3.80	.63	ต้องการมาก
8.	รู้จักเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหา	4.20	.47	ต้องการมาก
9.	สามารถทำงานวิจัยเพื่อหาคำตอบจากการวิจัย	3.90	.75	ต้องการมาก
10.	สามารถวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ	4.00	.71	ต้องการมาก
11.	ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย	3.90	.74	ต้องการมาก
รวม		3.98	.59	ต้องการมาก

จากตาราง 16 พบว่าผู้บริหาร โรงพยาบาลรัฐราษฎร์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ทุกหัวข้อในระดับมาก

ตาราง 17 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและความจำเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ตามความคิดเห็นของพยาบาล

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	หมั่นศึกษาหาความรู้ด้านการรักษาพยาบาล	4.39	.56	ต้องการมาก
2.	สนใจติดตามความก้าวหน้าด้านการรักษาพยาบาล	4.05	.78	ต้องการมาก
3.	รู้จักค้นคว้าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น	4.36	.59	ต้องการมาก
4.	รู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ	4.42	.53	ต้องการมาก
5.	สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงวิธีการให้การพยาบาล	4.27	.58	ต้องการมาก
6.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของตนเอง	4.12	.68	ต้องการมาก
7.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของหน่วยงาน	4.16	.70	ต้องการมาก
8.	รู้จักเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหา	4.27	.55	ต้องการมาก
9.	สามารถทำงานวิจัยเพื่อหาคำตอบจากการวิจัย	4.42	.53	ต้องการมาก
10.	สามารถวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ	4.14	.71	ต้องการมาก
11.	ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย	4.21	.63	ต้องการมาก
รวม		4.26	.50	ต้องการมาก

จากตาราง 17 พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลรัฐราษฎร์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการ และวิจัย ทุกหัวข้อ ในระดับมาก

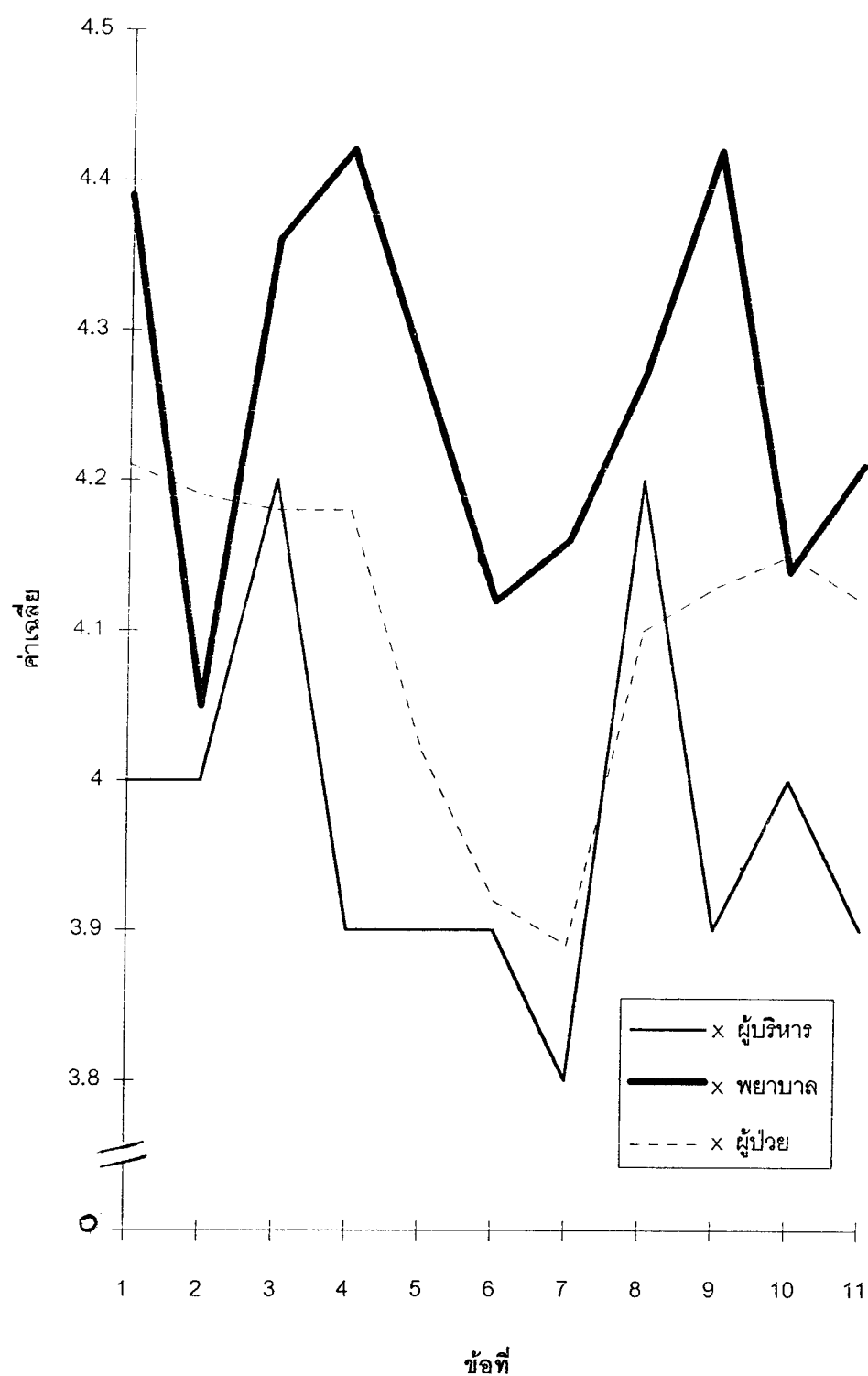
ตาราง 18 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	หมั่นศึกษาหาความรู้ด้านการรักษาพยาบาล	4.21	.68	ต้องการมาก
2.	สนใจติดตามความก้าวหน้าด้านการรักษาพยาบาล	4.19	.71	ต้องการมาก
3.	รู้จักค้นคว้าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น	4.18	.71	ต้องการมาก
4.	รู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ	4.18	.75	ต้องการมาก
5.	สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงวิธีการให้การพยาบาล	4.02	.78	ต้องการมาก
6.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของตนเอง	3.92	.75	ต้องการมาก
7.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของหน่วยงาน	3.89	.80	ต้องการมาก
8.	รู้จักเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหา	4.10	.72	ต้องการมาก
9.	สามารถทำงานวิจัยเพื่อหาคำตอบจากการวิจัย	4.13	.75	ต้องการมาก
10.	สามารถวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ	4.15	.71	ต้องการมาก
11.	ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย	4.12	.72	ต้องการมาก
รวม		4.10	.46	ต้องการมาก

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ป่วยโรงพยาบาลรัฐราษฎร์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ทุกหัวข้อ ในระดับมาก

ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อ และช่วงคะแนน
เปรียบเทียบ ด้านวิชาการและวิจัย ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	ผู้บริหาร		พยาบาล		ผู้ป่วย	
		CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$
1.	หมั่นศึกษาหาความรู้ด้านการรักษาพยาบาล	.17		.13	4.11-4.67	.16	
2.	สนใจติดตามความก้าวหน้าด้านการรักษาพยาบาล	.17		.19		.17	3.83-4.55
3.	รู้จักค้นคว้าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น	.11	3.96-4.44	.14		.17	
4.	รู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ	.16		.12	4.15-4.69	.18	
5.	สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงวิธีการให้การพยาบาล	.19		.14	3.98-4.56	.19	
6.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของตนเอง	.19		.17	3.81-4.51	.19	
7.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของหน่วยงาน	.17		.17	3.81-4.51	.21	
8.	รู้จักเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหา	.11	3.96-4.44	.12		.18	
9.	สามารถทำงานวิจัยเพื่อหาคำตอบจากการวิจัย	.19		.12	4.15-4.69	.18	
10.	สามารถวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ	.18		.17		.17	3.79-4.51
11.	ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย	.19		.15	3.89-4.53	.17	

ภาพประกอบ 5 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแล
ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร
พยาบาล ผู้ป่วย

จากภาพประกอบ 5 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกันในหัวข้อ สนใจติดตามความก้าวหน้าด้านการรักษาพยาบาล รู้จักค้นคว้าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของตนเอง รู้จักเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหา สามารถวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

ตาราง 20 แสดงค่าคะแนนและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความ
คิดเห็นของผู้บริหาร

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	กำหนดเป้าหมายของงานได้ชัดเจน	4.00	.67	ต้องการมาก
2.	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน	4.20	.63	ต้องการมาก
3.	รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค	4.30	.69	ต้องการมาก
4.	ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม	4.20	.42	ต้องการมาก
5.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.90	.32	ต้องการมาก
6.	ยกย่องในความสำเร็จของผู้อื่น	3.90	.57	ต้องการมาก
7.	สนับสนุนในความสำเร็จของผู้อื่น	3.80	.42	ต้องการมาก
8.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านส่วนตัว	3.80	.42	ต้องการมาก
9.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการงาน	4.20	.63	ต้องการมาก
10.	เป็นผู้กล้าทำ	3.70	.82	ต้องการมาก
11.	เป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็น	4.10	.74	ต้องการมาก
12.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.00	.67	ต้องการมาก
รวม		3.93	.44	ต้องการมาก

จากตาราง 20 พบว่าผู้บริหาร โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้าน
การเป็นผู้นำ ทุกหัวข้อ ในระดับมาก

ตาราง 21 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของพยาบาล

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	กำหนดเป้าหมายของงานได้ชัดเจน	4.11	.67	ต้องการมาก
2.	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน	4.39	.61	ต้องการมาก
3.	รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค	4.58	.70	ต้องการมากที่สุด
4.	ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม	4.46	.56	ต้องการมาก
5.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.45	.57	ต้องการมาก
6.	ยกย่องในความสำเร็จของผู้อื่น	4.44	.60	ต้องการมาก
7.	สนับสนุนในความสำเร็จของผู้อื่น	4.51	.60	ต้องการมากที่สุด
8.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านส่วนตัว	4.34	.65	ต้องการมาก
9.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการงาน	4.48	.58	ต้องการมาก
10.	เป็นผู้กล้าทำ	4.39	.65	ต้องการมาก
11.	เป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็น	4.48	.64	ต้องการมาก
12.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.31	.70	ต้องการมาก
รวม		4.41	.47	ต้องการมาก

จากตาราง 21 พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลรัฐบุรีรัมย์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ หัวข้อ รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค สนับสนุนในความสำเร็จของผู้อื่น ในระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

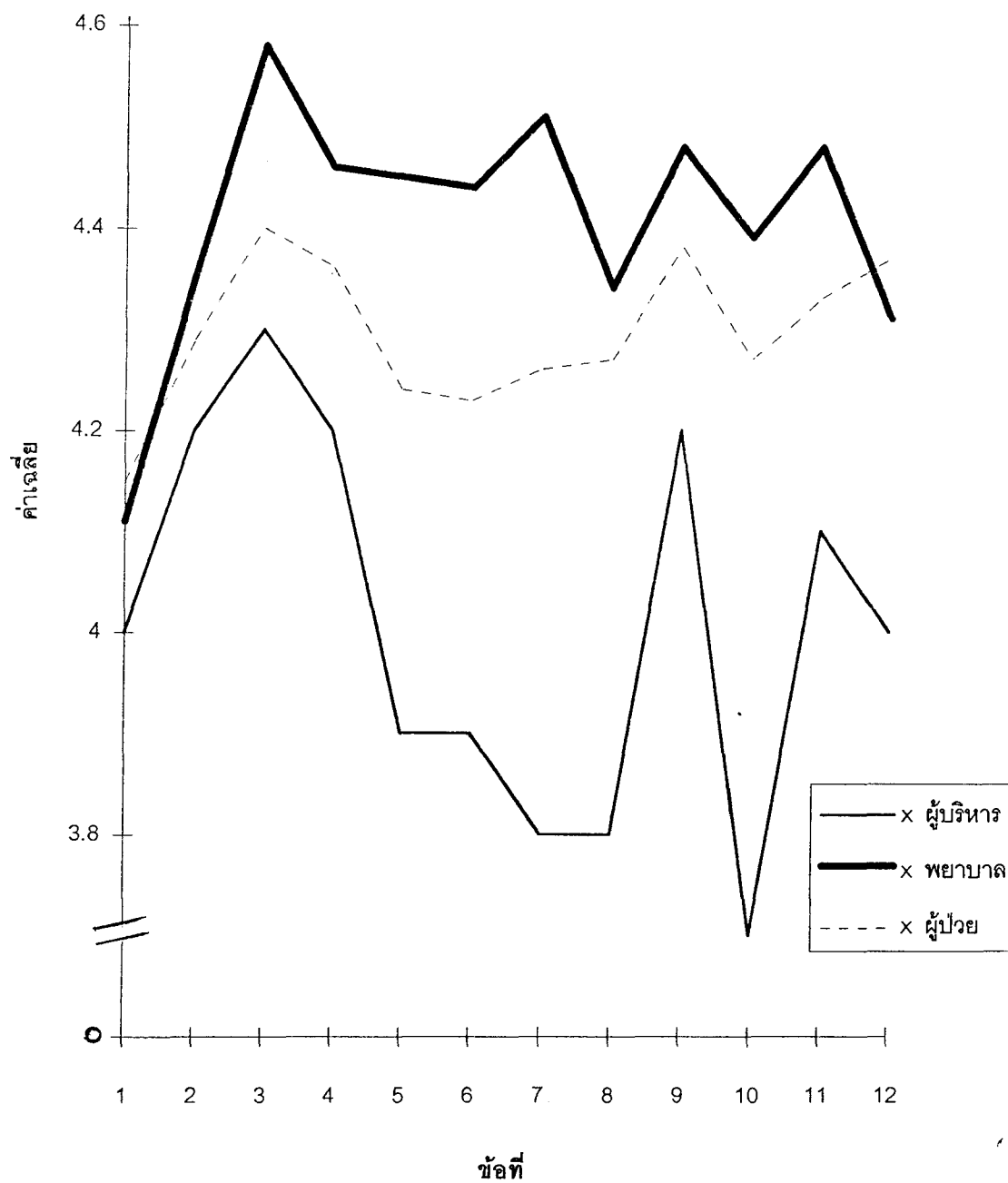
ตาราง 22 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนนเฉลี่ย
1.	กำหนดเป้าหมายของงานได้ชัดเจน	4.15	.70	ต้องการมาก
2.	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน	4.29	.67	ต้องการมาก
3.	รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค	4.40	.64	ต้องการมาก
4.	ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม	4.36	.70	ต้องการมาก
5.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.24	.73	ต้องการมาก
6.	ยกย่องในความสำเร็จของผู้อื่น	4.23	.77	ต้องการมาก
7.	สนับสนุนในความสำเร็จของผู้อื่น	4.26	.75	ต้องการมาก
8.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านส่วนตัว	4.27	.75	ต้องการมาก
9.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการงาน	4.38	.66	ต้องการมาก
10.	เป็นผู้กล้าทำ	4.27	.68	ต้องการมาก
11.	เป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็น	4.33	.70	ต้องการมาก
12.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.37	.69	ต้องการมาก
รวม		4.30	.40	ต้องการมาก

จากตาราง 22 พบว่า ผู้ป่วย โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ทุกหัวข้อ ในระดับมาก

ตาราง 23 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของคะแนนแต่ละข้อและช่วงคะแนน
เปรียบเทียบด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	ผู้บริหาร		พยาบาล		ผู้ป่วย	
		CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$	CV	$\bar{X}+.5SD$
1.	กำหนดเป้าหมายของงานได้ชัดเจน	.17		.16	3.77-4.45	.17	
2.	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน	.15		.14	4.08-4.70	.15	
3.	รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค	.16		.15	4.23-4.93	.15	
4.	ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม	.10	3.99-4.41	.13		.16	
5.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	.08	3.74-4.06	.13		.17	
6.	ยกย่องในความสำเร็จของผู้อื่น	.15		.14	4.14-4.74	.18	
7.	สนับสนุนในความสำเร็จของผู้อื่น	.11	3.59-4.01	.13		.18	
8.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านส่วนตัว	.11	3.59-4.04	.15		.18	
9.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการงาน	.15		.13	4.19-4.77	.15	
10.	เป็นผู้กล้าทำ	.22		.15	4.06-4.72	.17	
11.	เป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็น	.18		.14	4.16-4.80		
12.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	.17		.16		.17	4.02-4.72

ภาพประกอบ 6 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย
กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล
ผู้ป่วย

จากภาพประกอบ 6 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกันในหัวข้อ กำหนดเป้าหมายของงานได้ชัดเจน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ ผู้ร่วมงาน รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการงาน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นบุคลากรในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของพยาบาล จำแนกเป็น 3 กลุ่ม
 - 1.1 ผู้บริหาร
 - 1.2 พยาบาล
 - 1.3 ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้
 - อายุระหว่าง 15 – 29 ปี
 - สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นอย่างต่ำ
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นบุคลากรในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของพยาบาล ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2542 จำแนกเป็น 3 กลุ่ม
 - 2.1 ผู้บริหาร จำนวน 10 คน
 - 2.2 พยาบาล จำนวน 132 คน
 - 2.3 ผู้ป่วย จำนวน 160 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้
 - อายุระหว่าง 15 - 29 ปี
 - สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นอย่างต่ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science) ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (แบบสอบถามตอนที่ 1) โดยคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ (แบบสอบถามตอนที่ 2) โดยคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้บริหารโรงพยาบาลธัญรักษ์ จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 90 มีอายุระหว่าง 33 – 38 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 การศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70

1.2 พยาบาลโรงพยาบาลธัญรักษ์ จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 88.64 มีอายุระหว่าง 30 - 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.48 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 52.27

1.3 ผู้ป่วยโรงพยาบาลธัญรักษ์ จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 95.63 มีอายุระหว่าง 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.50 การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 50.62

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ด้านบุคลิกภาพ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ด้านการให้บริการพยาบาล ด้านวิชาการและวิจัย ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

2.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

2.1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากที่สุดคือ ควบคุมอารมณ์ได้ ส่วนข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

2.1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากที่สุดคือ มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก ยกเว้นหัวข้อ มีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว ต้องการในระดับปานกลาง

2.1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากที่สุด คือ รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก ยกเว้นหัวข้อ เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพยาบาล ต้องการในระดับปานกลาง

2.1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากที่สุดทุกหัวข้อ

2.1.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากที่สุดทุกหัวข้อ

2.1 ตามความคิดเห็นของพยาบาล

2.2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ พยาบาลมีความต้องการมากที่สุด คือ มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย เป็นคนกระตือรือร้น ว่องไว ใช้คำพูดชัดเจน แต่งกายสะอาดเรียบร้อย แต่งกายถูกกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ ยอมรับฟังคำแนะนำของผู้อื่นได้ดี ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีสุขภาพกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตดี ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

2.2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล พยาบาลมีความต้องการมากที่สุด คือ มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น มีความเสียสละในเรื่องการทำงาน ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน เคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน มีความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

2.2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล พยาบาลมีความต้องการในระดับมากที่สุด คือ รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะที่มสุขภาพเท่านั้น รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล มีการตัดสินใจในการพยาบาลได้เหมาะสมกับสถานการณ์ บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน มีการป้องกันการแพร่เชื้อในระหว่างให้การรักษาพยาบาล ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

2.2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย พยาบาลมีความต้องการในระดับมากทุกหัวข้อ

2.2.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ พยาบาลมีความต้องการในระดับมากที่สุด คือ รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค สนับสนุนในความสำเร็จของผู้อื่น ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

2.3 ตามความเห็นของผู้ป่วย

2.3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากที่สุด คือ มีสุขภาพกายแข็งแรง ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

2.3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากที่สุด คือ ให้เกียรติต่อผู้ป่วย มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น มีความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก

2.3.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากทุกหัวข้อ

2.3.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากทุกหัวข้อ

2.3.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากทุกหัวข้อ

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งสอดคล้องกันระหว่างความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย ได้แก่

3.1 ด้านบุคลิกภาพ คือ มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย และยิ้มแย้มแจ่มใส

3.2 ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล คือ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น มีความเมตตาต่อผู้อื่น ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน เคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น อดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตรของผู้อื่น ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น และปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน

3.3 ด้านการให้บริการพยาบาล คือ สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง ให้การพยาบาลตามแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้ได้ถูกต้อง อธิบายสุขภาพทางด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง รับฟังปัญหาของผู้ป่วย ให้คำแนะนำผู้ป่วยได้ สามารถจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยกับผู้ป่วยแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม มีการป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน และปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้เหมาะสมกับระดับความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้ป่วย

3.4 ด้านวิชาการและวิจัย คือ สนใจติดตามความก้าวหน้าด้านการรักษาพยาบาล รู้จักค้นคว้าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของตนเอง รู้จักเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหา สามารถวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.5 ด้านการเป็นผู้นำ คือ กำหนดเป้าหมายของงานได้ชัดเจน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค และเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการงาน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ด้านบุคลิกภาพ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ด้านการให้บริการพยาบาล ด้านวิชาการและวิจัย ด้านการเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

1.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

1.1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากที่สุด ในหัวข้อ ควบคุมอารมณ์ได้ ส่วนข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก ที่ผู้บริหารต้องการเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลเป็นงานที่ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างตึงเครียดเกือบตลอดเวลา พยาบาลที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงจึงต้องมีความอดทนสูง มีอารมณ์มั่นคง เสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับ เทอร์ส (Therse . 1969:200) กล่าวว่า การปฏิบัติการพยาบาลจะมีคุณภาพสูง พยาบาลจะต้องมีบุคลิกภาพดี คือ มีความซื่อสัตย์ อดทน อารมณ์มั่นคง ละเอียดยรอบคอบ และมีความคิดริเริ่ม นอกจากนี้ จอมจักร จันทรสกุล (2522:34) ก็ได้ คาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลไว้ว่า มีความอดทนสูง รู้จักเก็บอารมณ์ ไม่แสดงออกแม้ทางวาจาและใจ ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการกิจของโรงพยาบาลจึงต้องการให้พยาบาลมีคุณสมบัติดังกล่าว

1.1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากที่สุด ในหัวข้อ มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก ยกเว้นหัวข้อมีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว ต้องการในระดับปานกลาง ทั้งนี้ก็เพราะว่างานพยาบาลเป็นงานที่ต้องทำเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพความปลอดภัยของบุคคล จึงต้องการพยาบาลที่มีคุณลักษณะนี้ในการทำงานจำเป็นจะต้องเน้นให้พยาบาลเห็นความสำคัญของความละเอียดรอบคอบและฝึกฝนอยู่เสมอจนเป็นนิสัย เพื่อให้พยาบาลปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนหัวข้อ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ผู้บริหารมองว่าถ้าพยาบาลขาดความซื่อสัตย์แล้วผลเสียจะเกิดขึ้นกับผู้รับบริการเป็นอย่างมาก ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการกิจของโรงพยาบาลจึงต้องการให้พยาบาลมีคุณสมบัติดังกล่าว

1.1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากที่สุด ในหัวข้อ รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้องชัดเจน ครบถ้วน ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก ยกเว้นหัวข้อ เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพยาบาล ต้องการในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟาริดา อิบราฮิม (2533 : 535) ว่าความจำเป็นของการรวบรวมข้อมูลปัญหาของผู้ป่วยให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม นั้นเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพยาบาล ซึ่งเป็นกลวิธีมุ่งไปสู่การชี้แจงถึงภาวะสุขภาพและความต้องการบริการพยาบาล และประโยชน์ของการรวบรวมข้อมูลปัญหาของผู้ป่วยได้ถูกต้องและครอบคลุม จะนำไปสู่การวางแผน

การพยาบาล และการปฏิบัติการพยาบาลที่เด่นชัด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อเขียนของ อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม (2534:44) ว่ากระบวนการพยาบาลเป็นวิธีการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ โดยกระทำอย่างมีขั้นตอนตามระบบ เริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวินิจฉัยปัญหาสุขภาพอนามัย การวางแผนเพื่อปฏิบัติการพยาบาลให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีการประเมินผลการพยาบาลหลังการปฏิบัติและบันทึกไว้เพื่อเป็นหลักฐาน และเพื่อความต่อเนื่องในการให้บริการพยาบาล ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการกิจของโรงพยาบาลจึงต้องการให้พยาบาลมีคุณสมบัติดังกล่าว

1.1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากทุกหัวข้อ ทั้งนี้ก็เพราะการทำงานของพยาบาลต้องเป็นผู้เฝ้าระวังตลอดเวลาและต้องมีความคิดเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งใกล้เคียงกับ จอมจักร จันทรสกุล (2522 : 34) ก็ได้คาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลไว้หลายประการ เช่น เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ มีเหตุผลและความแม่นยำ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความสามารถ และพยายามหาความรู้ปรับปรุงตนเองและงานอยู่เสมอ เป็นต้น ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการกิจของโรงพยาบาลจึงต้องการให้พยาบาลมีคุณสมบัติดังกล่าว

1.1.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากทุกหัวข้อ ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้บริหารสถานบริการสุขภาพต่อคุณลักษณะของพยาบาล ดังนี้ (พรจันทร์ สุวรรณชาติ . 2535 : 529 – 530) เป็นผู้ร่วมงานที่ดี ตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ มีการสังเกตที่ดี มีไหวพริบดี เฉลียวฉลาดรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการกิจของโรงพยาบาลจึงต้องการให้พยาบาลมีคุณสมบัติดังกล่าว

1.2 ตามความคิดเห็นของพยาบาล

1.2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ พยาบาลมีความต้องการในระดับมากที่สุดเกือบทุกหัวข้อ ยกเว้นหัวข้อ พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ และยิ้มแย้มแจ่มใส ต้องการในระดับมาก หัวข้อ เป็นคนกระตือรือร้น ว่องไว ทั้งนี้เพราะว่างานพยาบาลเป็นงานที่ต้องทำเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพความปลอดภัยของบุคคล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พยาบาลต้องมีความคล่องตัว มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับที่ ลออ หุตางกูร (2536 : 1) กล่าวไว้ว่า ผู้รับบริการต้องการพยาบาลที่ฉับไว ไม่ชักช้า และตั้งคมคาดหวังให้พยาบาลมีความแคล่วคล่องว่องไว (ฟาริดา อิบราฮิม . 2536 : 11) หัวข้อ มีกิจกรรมรยาสุขภาพเรียบร้อย ใช้คำพูดชัดเจน แต่งกายสะอาดเรียบร้อย แต่งกายถูกกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ ปรับตัวเข้ากับบุคคล

อื่นได้ ขอมรับฟังคำแนะนำของผู้อื่นได้ดี มีสุขภาพกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตดี ซึ่งสอดคล้องกับ วิชาชีพการพยาบาล คาดหวังให้พยาบาลวิชาชีพรักความสะอาด แต่งกายสะอาดปราณีต สุขภาพ สมบูรณ์แข็งแรง เป็นผู้มีอนามัยที่ดี (อุดม สุภาไตร , สมจิตต์ กาญจนโกสิน . 2537 : 37) เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไปที่คาดหวังให้พยาบาลวิชาชีพแต่งกายสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย (ทศนา บุญทอง . 2535 : 54) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ คัมภีร์ มดลิกะมาส (2522 : 54) เกี่ยวกับลักษณะพยาบาลที่ดีจะต้องมีการวางตัวดี มีกิริยาสุภาพเรียบร้อย มีความสำรวมอดทน มีความละเอียดรอบคอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถร่วมทำงานกับผู้อื่นได้ หัวข้อ ควบคุมอารมณ์ ได้ดี เช่นเดียวกับผู้บริหาร การแสดงออกทางอารมณ์เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ การดูแลผู้ป่วย ของพยาบาลเป็นงานที่ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างตึงเครียดเกือบตลอดเวลา พยาบาลจึงต้องมี ลักษณะเฉพาะ เช่น ต้องมีความอดทนสูง มีอารมณ์มั่นคง เสียสละ จึงจะทำให้การดูแลผู้ป่วยมี ประสิทธิภาพสูง ซึ่งสอดคล้องกับ เทอร์ส (Therse . 1969:200) กล่าวว่า การปฏิบัติการพยาบาลจะมีคุณภาพสูง พยาบาลจะต้องมีบุคลิกภาพดี คือ มีความซื่อสัตย์ อดทน อารมณ์มั่นคง ละเอียด รอบคอบ และมีความคิดริเริ่ม นอกจากนี้ จอมจักร จันทรสกุล (2522:34) ก็ได้ คาดหวังเกี่ยวกับ คุณลักษณะของพยาบาลไว้ว่า มีความอดทนสูง รู้จักเก็บอารมณ์ ไม่แสดงออกแม้ทางวาจาและใจ พยาบาลจึงเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย จึงต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะดังกล่าว

1.2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล พยาบาลมีความต้องการในระดับมากที่สุด เกือบทุกข้อ ยกเว้นหัวข้อ มีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว มีความกรุณาต่อผู้อื่น ให้เกียรติต่อผู้ป่วย และอดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตรของผู้อื่น ต้องการในระดับมาก หัวข้อ มีความละเอียดรอบคอบ ในการปฏิบัติงานทั้งนี้เพราะงานพยาบาลเป็นงานที่ต้องทำเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพความปลอดภัย ของบุคคล ความละเอียดรอบคอบจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการทำงานจำเป็นจะต้องเน้นให้พยาบาลเห็น ความสำคัญของความละเอียดรอบคอบและฝึกฝนอยู่เสมอจนเป็นนิสัย เพื่อให้พยาบาลปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฝนทอง หงส์พร้อมญาติ (2523 : 73) ที่ทำ การศึกษาถึงลักษณะของพยาบาลตามความคาดหวังของพยาบาลและผู้ป่วย พบว่า พยาบาลฝ่าย บริการ พยาบาลฝ่ายการศึกษา และผู้ป่วย มีความคาดหวังที่จะให้พยาบาลมีความละเอียดรอบคอบ เหมือนกัน หัวข้อ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น อาจเป็นเพราะว่าพยาบาล เคย มีประสบการณ์ในการทำงานด้านบริการว่าพยาบาลจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและหน้าที่ การงาน ถ้าขาดความซื่อสัตย์แล้วผลเสียจะเกิดขึ้นกับผู้ป่วยและตัวเองอย่างมาก รวมทั้งจะเกิด ความไม่ไว้วางใจในกลุ่มผู้ร่วมงานด้วย ดังนั้นความซื่อสัตย์สุจริตจึงสำคัญมากเช่นเดียวกับความ ละเอียดรอบคอบ หัวข้อ มีความเสียสละในเรื่องการทำงาน ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน เคารพในความ

เป็นมนุษย์ของผู้อื่น ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน มีความจริงใจ ในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดของ อุดม สุภาไตร (2529 : 37) ว่า พยาบาลตาม ความคาดหวังของประชาชน ต้องเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ มีความยุติธรรม ขอมรับนับถือในคุณค่าของมนุษย์และทำงานด้วยความเสียสละ มีมนุษยธรรม พยาบาลจึงเป็น ผู้ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย จึงต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะดังกล่าว

1.2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง ต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล พยาบาลมีความต้องการในระดับมากที่สุด ใน หัวข้อ รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้าน จิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะที่มสุขภาพเท่านั้น รู้ปัญหาของ ผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล มีการตัดสินใจในการพยาบาลได้เหมาะสมกับสถานการณ์ บันทึกการ พยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน และมีการป้องกันการแพร่เชื้อในระหว่างให้การรักษา พยาบาล ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก หัวข้อ รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บป่วยของ ผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง รู้ปัญหาของ ผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน มีการตัดสินใจใน การพยาบาลได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟาริดา อิบราฮิม (2533 : 535) ว่า ความจำเป็นของการรวบรวมข้อมูลปัญหาของผู้ป่วยให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม นั้นเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพยาบาล ซึ่งเป็นกลวิธีมุ่งไปสู่การ ชี้นำถึงภาวะสุขภาพและความต้องการบริการพยาบาลและประโยชน์ของการรวบรวมข้อมูลปัญหา ของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและครอบคลุมจะนำไปสู่การวางแผนการพยาบาล และการปฏิบัติการ พยาบาลที่เด่นชัด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม (2534 : 44) ว่า กระบวนการพยาบาลเป็นวิธีการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ โดยกระทำอย่างมีขั้นตอนตาม ระบบ เริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวินิจฉัยปัญหาสุขภาพอนามัย การวางแผนเพื่อปฏิบัติ การพยาบาลให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการประเมินผลการพยาบาลหลังการปฏิบัติและบันทึกไว้เป็น หลักฐานและเพื่อความต่อเนื่องในการให้บริการพยาบาล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สงวนวรรณ เพื่องเพชร (2522 : 33) ได้ให้ความเห็นว่า พยาบาลจะต้องมีการตัดสินใจที่รวดเร็ว ถูกต้อง มีไหวพริบในการปฏิบัติงาน

ส่วนหัวข้อ มีการป้องกันการแพร่เชื้อในระหว่างให้การรักษาพยาบาล สอดคล้องกับ แนวคิดของ มยุรา กาญจนางกูร (2527 : 21 – 23) ได้กล่าวถึงบทบาทของพยาบาลเพื่อให้ บริการตามความต้องการของสังคม ไว้ข้อหนึ่งว่า ให้การป้องกัน โดยการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่ มุ่งปกป้องบุคคลจากสิ่งคุกคามสุขภาพ หรืออันตรายต่าง ๆ ซึ่งอาจจะตามมา ให้ปลอดภัยจาก

อันตรายและโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ กองงานวิทยาลัยพยาบาล (2525 : 1 – 2) ได้กำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลไว้ข้อหนึ่งว่า ร่วมมือในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรคในโรงพยาบาลและ/หรือชุมชน พยาบาลซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย จึงต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะดังกล่าว

1.2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย พยาบาลมีความต้องการในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้ก็เพราะว่าการทำงานของพยาบาลต้องเป็นผู้เฝ้าอยู่ตลอดเวลาและต้องมีความคิดเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นพยาบาลจึงต้องสามารถทำงานวิจัยเกี่ยวกับการพยาบาลและเรื่องอื่น ๆ ได้ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุดม สุภาไตร และสมจิตต์ กาญจนโกศล (2535 : 39) สามารถทำงานวิจัยหรือร่วมงานวิจัย เพื่อหาคำตอบปัญหาวิจัยจากงานที่ปฏิบัติ คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นความคาดหวังของวิชาชีพการพยาบาลด้านการวิจัย คือ สามารถร่วมทำการวิจัยและทำการวิจัย และสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานพยาบาลซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย จึงต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะดังกล่าว

1.2.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ พยาบาลมีความต้องการในระดับมากที่สุด ในหัวข้อ รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค สนับสนุนในความสำเร็จของผู้อื่น ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ พนม ลิ้มอารีย์ (2522 : 29) แบ่งบทบาทของผู้นำเกี่ยวกับการทำงานไว้หลายประการ เช่น แสวงหาข้อมูล ความคิดเห็น หรือให้ข้อมูลตามความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ และช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานให้บรรลุปเป้าหมาย เป็นต้น ข้อบังคับสภาการพยาบาล กำหนดให้พยาบาลวิชาชีพต้องปฏิบัติในหัวข้อที่ 2 ส่วนที่ 3 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน คือ พึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ไม่ทับถมให้ร้ายหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมงาน พึงส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของผู้ร่วมงาน พยาบาลซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย จึงต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะ ดังกล่าว

1.3 ตามความคิดเห็นของผู้ป่วย

1.3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากที่สุด ในหัวข้อ มีสุขภาพกายแข็งแรง ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ต้องการในระดับมาก เพราะว่าผู้ป่วยย่อมต้องคำนึงถึงตนเองในขณะที่เจ็บป่วย และต้องการความช่วยเหลือจากพยาบาลมาก นอกจากนี้ผู้ป่วยอาจเห็นว่าการพยาบาลเป็นงานหนักซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิการ์ กาญจนศักดิ์ (2513 : 42) เรื่องเกี่ยวกับปัญหา

การทำงานของพยาบาลบนตึกผู้ป่วยโรงพยาบาลนครสวรรค์ พบว่า พยาบาลทำงานหนักเกินหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนั้นพยาบาลจึงต้องเป็นผู้ที่แข็งแรง มีความต้านทานต่อโรคได้ ผู้ป่วยจึงต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะดังกล่าว

1.3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากที่สุด ในหัวข้อ ให้เกียรติต่อผู้ป่วย มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น มีความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ส่วนหัวข้ออื่นๆ ต้องการในระดับมาก ลอ อ หุตางกูร (2526 : 2) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลที่ส่งผลให้การพยาบาลมีคุณภาพในทัศนะของผู้รับบริการไว้ว่า พยาบาลจะต้องมีมารยาทและอัธยาศัยดี ให้เกียรติแก่ผู้รับบริการ บอกกล่าวเพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจ และร่วมมือในการรักษาพยาบาล เอาใจใส่ ให้ข้อมูลความรู้ที่จำเป็นต่อการปรับตัวและรักษาดูแลสุขภาพ ทำให้มีความเข้าใจ อบอุนใจ คลายกังวล ส่วน จิตต์ (CHITY . 1993 : 160) ได้สรุปค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ไว้ข้อหนึ่งว่า มีความซื่อสัตย์ต่อผู้ป่วย มีความจริงใจ ตรงไปตรงมา ผู้ป่วยจึงต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะดังกล่าว

1.3.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากทุกหัวข้อ ทั้งนี้ เพราะผู้ป่วยเป็นผู้มีปัญหาด้านร่างกายและ/หรือจิตใจ จึงต้องการพยาบาลที่มีคุณลักษณะแบบนี้ให้การดูแลผู้ป่วย ทั้งนี้สอดคล้องกับสมาคมพยาบาลอเมริกันได้กำหนดมาตรฐานของบริการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลไว้ดังนี้ (American Nurses Association . 1973) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางสุขภาพของผู้รับบริการ เป็นการปฏิบัติอย่างมีระบบต่อเนื่องกัน ข้อมูลจะต้องชัดเจนสื่อความหมายและบันทึกไว้อย่างถูกต้อง ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลจะต้องมาจากข้อมูลทางสุขภาพ แผนการพยาบาลจะต้องประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ซึ่งต้องมาจากข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล แผนการพยาบาลจะต้องประกอบไปด้วยข้อปฏิบัติการพยาบาลตามลำดับความสำคัญ หรือมีเกณฑ์การจัดวัตถุประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาลที่ให้กับผู้รับบริการ ต้องมาจากความร่วมมือของผู้รับบริการในการปรับปรุงคงไว้และปกป้องรักษาสุขภาพ กิจกรรมพยาบาลต้องช่วยให้ผู้รับบริการเพิ่มความสามารถด้านสุขภาพ และความก้าวหน้าด้านสุขภาพของผู้รับบริการ จะต้องมีการศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบ และกำหนดวัตถุประสงค์หรือปรับปรุงแผนการดูแลใหม่ ผู้ป่วยจึงต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะดังกล่าว

1.3.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากทุกหัวข้อ ซึ่ง

ใกล้เคียงกับการสำรวจความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อพยาบาล โดยคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ทศนา บุญทอง . 2535 : 208 – 209) สรุปส่วนที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพไว้ข้อหนึ่ง คือ มีความรู้ สังคมคาดหวังให้พยาบาลวิชาชีพเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ มีความชำนาญและสามารถนำความรู้ไปใช้กับผู้รับบริการได้อย่างถูกต้อง สามารถให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการในด้านสุขภาพได้ ผู้ป่วยจึงต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะดังกล่าว

1.3.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ ผู้ป่วยมีความต้องการในระดับมากทุกหัวข้อ เนื่องจากผู้ป่วยต้องการได้รับการที่ดีจากพยาบาล จึงต้องการพยาบาลที่มีคุณลักษณะแบบนี้ ซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดของ พนม สิมารีย์ (2522 : 29 – 30) แบ่งบทบาทเกี่ยวกับการทำงานไว้ หลายประการ เช่น วางแผนงานและขั้นตอนการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ ช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้ป่วยจึงต้องการให้พยาบาลมี คุณลักษณะดังกล่าว

2. ความสอดคล้องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

2.1 ด้านบุคลิกภาพ ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกัน คือ มีกิจกรรมทางสุขภาพเรียบร้อย พุดด้วยถ้อยคำสุภาพ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส ทั้งนี้เพราะการมีกิจกรรมทางสุขภาพเรียบร้อยย่อมเป็นที่พึงพอใจต่อผู้พบเห็นและผู้ร่วมงาน การแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเป็นการสร้างเสริมความภูมิใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้ผู้พบเห็นศรัทธาและเลื่อมใสจึงเป็นสิ่งเสริมบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับองค์การพยาบาลแห่งชาติอเมริกัน (National League of Nursing) ได้กำหนดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพที่ดีไว้หลายประการ ดังนี้ (ทศนา บุญทอง . 2535 : 203) รู้จักปรับตัว ว่องไว กระตือรือร้น สุภาพเรียบร้อย ความเป็นระเบียบ เป็นคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุดม สุภาไตร และสมจิตต์ กาญจนโกศล (2536 : 37 – 38) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของพยาบาลตามความคาดหวังของผู้รับบริการไว้ดังนี้ ลักษณะทั่วไป ในภาพพจน์ของผู้ป่วยมักคาดหวังให้พยาบาลมีลักษณะเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส กระฉับกระเฉงคล่องแคล่วว่องไว กิจกรรมทางสุขภาพนันทนาการ อ่อนโยน พุดจาซัดเจนไพเราะชวนฟัง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการสำรวจความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อพยาบาล บริการพยาบาล ของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ทศนา บุญทอง . 2535 : 208 – 209) ซึ่งสามารถสรุปส่วนที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพไว้ข้อหนึ่งว่า มีพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยการแต่งกาย

สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยถูกกาลเทศะ คล่องตัว กระฉับกระเฉง สีสหน้าไม่บึ้งตึง คร่ำเคร่ง มีความสุภาพ มีอารมณ์ขัน รอบคอบ และสามารถตัดสินใจได้อย่างเฉียบพลัน

2.2 ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกัน คือ มีความซื่อสัตย์ต่อเอง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น มีความเมตตาต่อผู้อื่น มีความกรุณาต่อผู้อื่น ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน เคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น อดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตรของผู้อื่น ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน ระจิตร์ นิคมรัฐ และคนอื่น ๆ (2532 : 19) ได้ศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ โดยศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยและความเมตตา กรุณา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 , 2 , 3 และ 4 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ส่วนพรจันท์ สุวรรณชาติ (2533 : 529 – 530) กล่าวถึงคุณลักษณะส่วนตัวของพยาบาลวิชาชีพไว้ดังนี้ อดทน เสียสละเวลาที่เป็นความสุขส่วนตัวให้กับงานได้ ซึ่งตรงกับ จอมจักร จันทรสกุล ก็ได้คาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ ไว้ข้อหนึ่งว่า (2522 : 34 – 35) มีความอดทน มีความเสียสละแม้แต่ความสุขส่วนตัวเป็นผู้มีจิตใจก่อรูปด้วยความเมตตา กรุณาและสงสาร ซึ่งสอดคล้องกับ องค์การการพยาบาลแห่งชาติอเมริกัน (National League of Nursing) ได้กำหนดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ ไว้ข้อหนึ่งว่า (ทศนา บุญทอง . 2535 : 203) มีสติรอบคอบ มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีทัศนคติที่ดีต่อการวิพากษ์วิจารณ์

ตามแนวคิดของ ลอธ หุตางกูร (2516 : 1) กล่าวไว้ว่า ผู้ร่วมงาน พยาบาล อาจารย์พยาบาล เป็นผู้ที่อยู่ในทีมสุขภาพ มีหน้าที่ให้บริการแก่ผู้มารับบริการโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ ศาสนา และมีจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นของตนเอง นอกจากนี้ยังต้องเข้าใจถึงความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological need) ของผู้รับบริการที่ไม่อาจเปิดเผยให้บุคคลทราบถึงโรคที่ตนเองเป็นอยู่ ถ้าโรคนั้นเป็นโรคที่สังคมรังเกียจ อาจทำให้เกิดความอับอายและไม่อยากให้ใครเป็นกังวลกับตนเองมาก นอกจากนี้ คุณลักษณะของพยาบาลตามความคาดหวังของผู้ป่วย คือ สามารถเก็บเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเขาหรือครอบครัวของเขาไว้เป็นความลับได้ และต้องเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ เสียสละ ขยันอดทน มีความซื่อสัตย์ ขอมรับนับถือในความเป็นมนุษย์และทำงานเพื่อมนุษยธรรม ซึ่งใกล้เคียงกับคุณลักษณะของพยาบาลตามความคาดหวังของประชาชน คือ เปี่ยมด้วยความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ มีความซื่อสัตย์ ขอมรับนับถือในคุณค่าของมนุษย์และทำงานด้วยความเสียสละ มีมนุษยธรรม

2.3 คุณลักษณะด้านการให้บริการพยาบาล ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกัน คือ ตั้งเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง ตั้งเกต

อาการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งตรงกับกองงานวิทยาลัยพยาบาล (2521 : 1 – 2) ได้กำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลไว้ข้อหนึ่งว่า สังเกต บันทึก รายงาน อาการเปลี่ยนแปลงและปฏิกิริยาของผู้ป่วยต่อการรักษาพยาบาล ตลอดจนความก้าวหน้าของการรักษาพยาบาล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับอัปเดลลา (มยุรา กาญจนางกูร . 2527 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Abdellam) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อมุ่งความสำคัญใน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลต่อทีมสุขภาพและต่อผู้ป่วย ข้อหนึ่งไว้ว่า พยาบาลต้องมีความสังเกตรายงานอาการและอาการแสดงส่วนต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางกายและจิตใจได้เป็นอย่างดี ข้อที่ให้การพยาบาลตามแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้ได้ถูกต้อง อธิบายสุขภาพทางด้านร่างกายของผู้ป่วยได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟาริดา อิบราฮิม (2533 : 535) ว่าความจำเป็นของการอธิบายปัญหาหรือภาวะสุขภาพของผู้ป่วยให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม นั้นเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพยาบาล ซึ่งใช้เป็นกลวิธีมุ่งไปสู่การชี้แจงถึงภาวะสุขภาพและความต้องการบริการพยาบาล และการปฏิบัติการพยาบาลตามแผนการที่กำหนดไว้ได้อย่างเด่นชัด ข้อที่รับฟังปัญหาของผู้ป่วย ให้คำแนะนำผู้ป่วยได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกสินี เห็นพิทักษ์ (2531 : 6) ได้กล่าวถึงบทบาทของพยาบาลไว้ข้อหนึ่งว่า เป็นที่ปรึกษา รับฟังปัญหาในฐานะผู้ชำนาญการด้านสุขภาพอนามัย สามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการเจ้าหน้าที่ที่อื่นหน่วยงานและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ สุจินต์ วิจิตรกาญจน์ (2529 : 30 – 31) ให้ความเห็นว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีความสามารถในการทำงานได้เป็นอย่างดี ควรมีคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ เช่น มีความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานของความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล และความสามารถที่จะตอบและอธิบายเหตุผลของการปฏิบัติการพยาบาลได้ มีความเข้าใจมนุษย์ คือ เข้าใจและเข้าถึงจิตใจของความรู้สึก ความต้องการ และความแตกต่างของแต่ละคนสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม ตามเหตุการณ์และสถานการณ์

ข้อที่สามารถจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยกับผู้ป่วยแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม มีการป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย สอดคล้องกับแนวคิดของ มยุรา กาญจนางกูร (2527 : 21 – 23) ได้กล่าวถึงบทบาทของพยาบาลเพื่อให้บริการตามความต้องการของสังคม ไว้ข้อหนึ่งว่า ให้การป้องกัน โดยการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่มุ่งปกป้องบุคคลจากสิ่งคุกคามสุขภาพหรืออันตรายต่าง ๆ ซึ่งอาจจะตามมา ให้ปลอดภัยจากอันตรายและโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ ข้อที่สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน สอดคล้องกับแนวคิดของมยุรา กาญจนางกูร (2527 : 21 – 23) ได้กล่าวถึงบทบาทของพยาบาลเพื่อให้บริการตามความต้องการของสังคมไว้ข้อหนึ่งว่า ให้การส่งเสริมสุขภาพ โดยการจัดกิจกรรม

เพื่อพัฒนาทรัพยากรทางด้านผู้รับบริการให้ปลอดภัยจากการเจ็บป่วย ดำรงความปกติสุขทั้งทางกาย จิต และสังคม ข้อที่กระตุ้นให้ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และ ปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้เหมาะสมกับระดับความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้ป่วย สอดคล้องกับ แนวคิดของ มยุรา กาญจนางกูร (2527 : 21 – 23) ได้กล่าวถึงบทบาทของพยาบาลเพื่อให้ บริการตามความต้องการของสังคม ไว้ข้อหนึ่งว่า ให้การฟื้นฟูสภาพเพื่อให้บุคคลได้ดำรงภาวะ ปกติสุขหลังจากการเจ็บป่วย ความเรื้อรังของโรค รอดพ้นจากความพิการทางกาย หรือใจ และถ้า ต้องพิการก็สามารถอยู่ร่วมกับความพิการได้อย่างมีคุณภาพ มีความพอใจถ้าต้องจากไปเนื่องจากความ รุนแรงของโรคหรือไม่สามารถให้หายได้อย่างเด็ดขาด ก็สามารถยอมรับสภาพและรับชีวิตเพื่อ เตรียมรับการจากไป หรือความเรื้อรังของโรคด้วยดี นอกจากนี้ ประคอง อิศรสมบัติ (2534 : 162 – 164) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการพยาบาลเพื่อสนับสนุนการดูแลตนเอง ไว้ว่า การพยาบาล เป็นการสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว มีส่วนร่วมในการดูแลตนเอง โดยพยาบาลพัฒนา ความสามารถของผู้รับบริการ และ/หรือ สนองตอบความต้องการดูแลตนเอง บทบาทพยาบาล และระบบบริการสุขภาพจึงมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรม การดูแลตนเองที่มีประสิทธิภาพกระตุ้นและส่งเสริมการดูแลตนเอง และลดอุปสรรคในการดูแล ตนเองด้วย การจัดระบบบริการที่มีประสิทธิภาพ และให้เพียงพอใช้ได้ง่าย

2.4 คุณลักษณะด้านวิชาการและวิจัย ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความสอดคล้อง กัน คือ สนใจติดตามความก้าวหน้าด้านการรักษาพยาบาล รู้จักค้นคว้าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของตนเอง รู้จักเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานของ การแก้ปัญหา สามารถวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการให้ ข้อมูลเพื่อการวิจัย สอดคล้องกับทัศนะของแพทย์ให้ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาล ไว้ว่า พยาบาลควรมีความรู้ในด้านวิชาการ รวดเร็ว มีทักษะ และผลงานเรียบร้อย มีทัศนคติ ที่ดีต่อผู้รับบริการ และศึกษาหาความรู้ด้านการรักษาพยาบาล และด้านอื่น ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ (กัลยา พัฒนศรี . 2524 : 276) และยังสอดคล้องกับจอมจักร จันทรสกุล (2522 : 34) ก็ได้คาด หวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลไว้หลายประการ เช่นเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ มีเหตุผล และความแม่นยำ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความสามารถ และพยายามหาความรู้ปรับปรุง ตนเองและงานอยู่เสมอ เป็นต้น นอกจากนี้ มยุรา กาญจนางกูร (2537 : 18 – 20) กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพต่อวิชาชีพ ข้อหนึ่งว่า สนใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้และความสามารถตามหลักวิชาเพียงพอสำหรับการให้การพยาบาล หรือการช่วยเหลือดูแลอื่น ๆ รวมทั้งศึกษา ค้นคว้า เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ บริการพยาบาล แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ระหว่างสมาชิกพยาบาลและสังคม ร่วมกันสร้าง

ความก้าวหน้าทางวิชาการแก่วิชาชีพพยาบาล เกศินี เห็นพิทักษ์ (2531 : 6) ได้กล่าวถึงบทบาทของพยาบาลเพื่อให้บริการตามความต้องการของสังคมไว้ ข้อหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการวิจัยหรือร่วมทำการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุดม สุภาไตร (2529 : 27) ว่าพยาบาลตามความคาดหวังของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล สามารถทำงานวิจัยหรือร่วมทำวิจัย และนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานให้ดีขึ้น นอกจากนี้ วิพรรณ วัฒนศัพท์ (2523 : 117 – 119) ได้กล่าวถึงขอบเขตบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลในด้านการศึกษาไว้ ข้อหนึ่งว่าให้ความร่วมมือในการทำวิจัย และรู้จักนำผลการวิจัยมาใช้ประกอบการปฏิบัติงานได้

2.5 คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกัน คือ กำหนดเป้าหมายของงานได้ชัดเจน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน รู้จักจัดการกับปัญหาและอุปสรรค เป็นตัวอย่างที่ดีด้านการงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ อุดม สุภาไตร (2529 : 27) ว่าพยาบาลตามความคาดหวังของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีกล้าแสดงความคิดเห็น เป็นทั้งผู้ให้คำปรึกษาที่ดี และรู้จักติดต่อขอความช่วยเหลือหรือขอคำปรึกษาแนะนำจากผู้อื่นเมื่อมีความจำเป็น สอดคล้องกับแนวคิด ของ ทิพาพันธ์ ศศิธรเวชกุล (2529 : 17) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของพยาบาลไว้ว่า มีความคิดริเริ่ม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม มีศิลปะในการทำงาน เป็นต้น นอกจากนี้ สิวลี สิริไล (2530 : 143 – 149) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อตนเองไว้ ข้อหนึ่งว่าประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการประกอบกิจแห่งวิชาชีพและส่วนตัว ส่วน สุจินต์ วิจิตรกาญจน์ (2529 : 30 – 31) ให้ความเห็นว่า พยาบาลที่มีความสามารถในการทำงานได้เป็นอย่างดีควรมีคุณลักษณะข้อหนึ่งดังนี้ ให้ความสำคัญด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้รับบริการ และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วมงานได้ คุณสมบัติข้อหนึ่งของการเป็นผู้นำ กล่าวคือ ผู้นำต้องไม่หยุดคิดในเรื่องการทำงานแก้ปัญหาทางคิดสิ่งใหม่ๆ คิดสร้างสรรค์ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ (วิจิตร อวาทะกุล . 2528 : 246) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พนม ถิ่นอารีย์ (2522 : 29 – 30) แบ่งบทบาทของผู้นำเกี่ยวกับการทำงานไว้หลายประการ เช่น แสวงหาข้อมูล ความคิดเห็น หรือให้ข้อมูลตามความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ และช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานให้บรรลุปเป้าหมาย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

สำหรับผู้บริหารของโรงพยาบาล ควรปฏิบัติดังนี้

1. ควรมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แบบสอบถามจากงานวิจัยนี้ และจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

พยาบาลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาพยาบาลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ ควรมีการคิดประกาศชมเชยผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้บุคคลอื่นนำไปเป็นตัวอย่าง

2. ควรเชิญพยาบาลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาตนเอง เป็นวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ และเล่าประสบการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา พฤติกรรมบริการให้เหมาะสม มีหลักการและเหตุผล ตั้งใจปฏิบัติงานที่รับผิดชอบด้วยความขยัน ชำนาญเพื่อพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ควรส่งเสริมให้พยาบาลมีโอกาสศึกษาต่อและ/หรือฝึกอบรมวิทยากรต่าง ๆ อันเป็นการเพิ่มความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์ เพื่อนำมาพัฒนาตนเองและพัฒนาระบบ ปฏิบัติงาน

4. ควรสนับสนุนให้พยาบาลเห็นความสำคัญของงานวิจัยทางการพยาบาลรวมทั้งงาน วิจัยทั่วไป โดยให้ทุนทำวิจัย เพื่อนำผลจากการวิจัยมาใช้พัฒนาตนเองและพัฒนางาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อ โรคเอดส์ว่า คุณลักษณะที่มีจริงเหมือนหรือใกล้เคียงคุณลักษณะที่พึงประสงค์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลเนตร โอฆานุรักษ์ และคนอื่น ๆ. โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง : ความรู้และทัศนคติของบุคลากรทางการแพทย์. กรุงเทพฯ : รายงานวิจัย กระทรวงสาธารณสุข, 2532.
- กรรณิกา กาญจนลิต. การศึกษาปัญหาการทำงานของพยาบาลบนเตียงผู้ป่วยในโรงพยาบาลนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.
- กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. เอกสารเกี่ยวกับขอบเขตและหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท. , 2525.
- กอบแก้ว กบิลกาญจน์. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับระดับขวัญของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ในคลินิกยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัดสำเนา.
- กอบกุล พันธุ์เจริญกุล. “ก้าวใหม่ของการศึกษาพยาบาลสู่ความเป็นเลิศในการปฏิบัติ,” เอกสารประกอบการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 41 ; 2534.
- กิตติยา ศรีเลิศฟ้า. “โรคเอดส์,” ตาสลีนเวชสาร. 6 (3) : 202-203 ; กันยายน – ธันวาคม 2531.
- กรุณา แดงสุวรรณ. การสร้างแบบวัดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ พ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539. อัดสำเนา.
- กัลยา ธรรมคุณ, ปราณี ภาณุภาส. ปัจจัยการขาดหายและการติดเชื้อของผู้เสพยาบ้าที่เข้ามารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลธัญญารักษ์. รายงานวิจัย กรุงเทพฯ : กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2540. อัดสำเนา.
- กุลยา ดันติผลาชีวะ. “จากผลการวิจัยสู่การพัฒนาการศึกษาพยาบาล,” สารสาธการพยาบาล. 4 (4) : 277 ; 2522.
- เกศินี เห็นพิทักษ์. หลักการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2533.
- คัมภีร์ มัลลิกะมาส. “พยาบาลกับการรับผิดชอบต่อวิชาชีพ,” นิตยสารโรงพยาบาลกลาง. 12 (12) : 35; เมษายน – มิถุนายน 2518.
- จอมจักร จันทรสกุล. “คุณภาพของพยาบาลในทรรสนะของผู้ร่วมงาน,” วารสารพยาบาล. 28 (3): 33-35 ; 2522.
- จริยวัตร คมพัยค์ณ์. “พยาบาลคือบุคคลผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง,” วารสารพยาบาล. 28 (3) : 65-81 ; 2533.

จินะรัตน์ ศรีภักธิโย. “ทิมปฏิบัติการพยาบาล,” วารสารสมาคมศิษย์เก่าพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. 4 (1) : 7-12; 2535.

จุฬารณย์ลักษณะ, สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้า. “บทบาทของสถาบันวิจัยจุฬารณย์ในการป้องกันโรคเอดส์,” ในการสัมมนาเรื่องเอดส์ : ภัยมืดที่ป้องกันได้. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยจุฬารณย์, 2532.

จุฬาลักษณ์ ธีรัตนพันธุ์. “การพัฒนาผู้นำทางการพยาบาล,” วารสารคณะพยาบาลศาสตร์. 13 (4) : 9-24 ; 2533.

จันทพงษ์ วะสี. “บุคลากรทางการแพทย์กับการติดเชื้อเอดส์,” แพทยสภาสาร. 20 (1) : 44-48 ; มกราคม – กุมภาพันธ์ 2534.

จันทพงษ์ วะสี และ สุดา ลุยศิริโรจนกุล. เอดส์ : อันตรายที่ป้องกันได้. กรุงเทพฯ : อักษรสมัย, 2531.

แจ่ม ปวงจันทร์. พัฒนาการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 7. พิษณุโลก : โรงพิมพ์ตระกูลไทย, 2-3 ; 2531

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2530.

ณัฐพร ลัทธยาพร. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. อัดสำเนา.

คารณี จามจุรี. “พยาบาลกับโรคเอดส์,” กองการพยาบาล. 16 (3) : 27-33 ; กันยายน – ธันวาคม 2532.

คุณกวีวรรณ เรืองรุจิระ. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติและการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

ทัศนา บุญทอง. “พยาบาลกับการพัฒนาบุคลิกภาพ,” เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาลหน่วยที่ 1-8 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 173-234 ; 2535.

ทิพย์รัตน์ สุทธิพงศ์. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

ทิพาพันธ์ ศศิธรเวชกุล. “มนุษย์สัมพันธ์กับงานพยาบาล,” วารสารพยาบาลศาสตร์. ปีที่ 4 (1) : 15 : มกราคม – มีนาคม 2539.

ธิดา จิวนอม. ความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช
เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

ธิดิมา จำปีรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมจริยธรรมของ
นักศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533. อัดสำเนา.

ธีระ งามสุต. “วิกฤติการณ์โรคเอดส์ในสังคมไทย,” ใน เอกสารการประชุมโครงการเวที
สาธารณสุข. หน้า 3 กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข, 2532.

ธำรง ทศนาญชลี. สมุดบันทึกประจำปี. กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2540.

ธัญญารักษ์ โรงพยาบาล. รายงานประจำปี 2540 การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดและสาร
เสพติดให้โทษ. กรุงเทพฯ : กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2540.

✓ นิตยา มิชัย. การสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของครูพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เชียงใหม่ :
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530. อัดสำเนา.

นิตยาวิดี พรหมอยู่. ความรู้เรื่องโรคเอดส์หันดภัยแห่งศตวรรษที่ 20. กรุงเทพมหานคร :
 โอ . เอส . พรินติ้งเฮาส์, ม.ป.ป.

บรรลุ สิริพานิช และ ประยูร กุณาสล. เอดส์หันดภัยของโลก. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้ว
 การพิมพ์, ม.ป.ป.

ประคอง อินทรสมบัติ. “การพัฒนาการพยาบาลเพื่อสนับสนุนการดูแลตนเองของประชาชน,”
 ใน เอกสารประกอบการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 รุ่งเรืองธรรม, 2536.

ประเสริฐ ทองเจริญ. “กลไกการเกิดโรคเมื่อติดเชื้อ HIV,” ใน เอกสารวิชาการประกอบการบรม
ครู การรักษาพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อโรคเอดส์. กรุงเทพฯ : องค์การทหารผ่านศึก กองฝึก
 อบรม กระทรวงสาธารณสุข, 64-70 ; 2532.

ประชา เชื้อภักดี. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางบุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของ
พยาบาลศิริราช. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526. อัดสำเนา.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์, 3 ; 2526.

✓ ประยุทธ์ ละม้ายแข. การสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์อำเภอ. วิทยานิพนธ์
 กศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2532. อัดสำเนา.

ประเสริฐ ทองเจริญ. “การคิดเชื้อเอชไอวีในประเทศไทย พ.ศ. 2528-2533,” 3 (11) : 7-14 ;
มกราคม 2534.

พนม ลิ้มอารีย์. กลุ่มสัมพันธ์. กาลสินธุ์ : จินตทัศน์การพิมพ์, 2522 .

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2536 .

พรจันทร์ สุวรรณชาติ. “ความต้องการของผู้ใช้บริการจากพยาบาล,” วารสารสมาคมพยาบาล
แห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2 (1) : 48-63 ; 2525.

พรจันทร์ สุวรรณชาติ. “อิสรภาพในการปฏิบัติการพยาบาล,” พยาบาลสาร. 11 (3) : 57-63 ;
2527.

พรจันทร์ สุวรรณชาติ. “คุณภาพของการปฏิบัติการพยาบาล,” ในเอกสารการสอนชุดวิชา
ประเด็นและแนวโน้มทางการพยาบาลหน่วยที่ 8 – 15. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : กิ่งจันทร์
การพิมพ์, 2535.

พรพิทย์ ชัยพิบาลสฤณดี. “การปฏิบัติการพยาบาล,” เอกสารประกอบการสอนวิชามโนคติและ
กระบวนการพยาบาล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ห้างหุ้นส่วนจำกัด
น้ำกั้งการพิมพ์, 676-682 ; 2527.

“พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540”
ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 114 ตอนที่ 75 ก : หน้า 1,23 ; ธันวาคม 2540.

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. การรับรู้และความคาดหวังของพยาบาลไทยต่อเอกลักษณ์ของวิชาชีพ
พยาบาล. รายงานวิจัย กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526 . อัดสำเนา.

เพชรวิ เอี่ยมวงศ์. คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลตำรวจ ตามทัศนะของ
อาจารย์และนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ. ปริญญาโท กสม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

พิกุลทิพย์ หงษ์เหิร และ ปราณี จาคีเกตุ. กฎหมายวิชาชีพการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 94-95 ; 2535.

เพ็ญศรี ชุนใช้. “บทบาทของผู้นำทางการพยาบาลกับการพัฒนางาน,” วารสารสมาคมพยาบาล
แห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 11 (1) : 17-26 ; 2534 .

ฟาริดา อิบราฮิม. เอกสารการสอนชุดวิชา มโนคติ และกระบวนการพยาบาล หน่วยที่ 8 – 15.
พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.

_____. “ความสำเร็จของพยาบาลอยู่ในการปฏิบัติ,” วารสารพยาบาล. 30 (2) :
55-61 ; 2534.

ฟาริดา อิบราฮิม. สาระแห่งวิชาชีพการพยาบาล. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์, 2535.

_____. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพยาบาล,” เอกสารการสอนชุดวิชาหมโนมติและกระบวนการพยาบาล หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. พิมพ์ครั้งที่ 9, 155-200. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2536.

_____. “พฤติกรรมเชิงพยาบาลวิชาชีพ,” วารสารพยาบาล. 42 (1) : 10-15 ; 2536.

_____. สารการบริหารการพยาบาล. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์, 2537.

เพิ่มสุข ดั่งขมกค. ลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และพยาบาลเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526 .
อัคราณา.

ฝนทอง หงส์พร้อมญาติ. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามความคาดหวังของพยาบาล และผู้ป่วย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
อัคราณา.

มยุรา กาญจนางกูร. “มโนคติทางการพยาบาล,” ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาหมโนมติและกระบวนการพยาบาล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช .
ห้างหุ้นส่วนจำกัดหนึ่งจัดการพิมพ์, 2527.

มัทนา หาญวนิชย์. “การดูแลรักษาผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์,” วารสารเกี่ยวกับโรคเอดส์. 22 - 23 :
กรุงเทพมหานคร. บริษัทไชร์ จำกัด, 2535.

มหิตล, มหาวิทยาลัย. การสัมมนาพยาบาลศาสตรศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
คณะพยาบาลศาสตร มหาวิทยาลัยมหิตล และวิทยาลัยกองทัพบก, 171 – 174 ; 2530.

ระจิตร นิคมรัฐ และคนอื่น ๆ . “การศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัย
พยาบาลสวรรคประชาธิภ,” วารสารพยาบาล. 38 (1) : 19 ; มกราคม – มีนาคม 2532.

ระบาควิทยา, กอง. “สรุปสถานการณ์โรคเอดส์ประจำวันที่ 31 ตุลาคม 2535,” รายงานการ
เฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์. 23 (44) : 618-619 ; 6 พฤศจิกายน 2535.

ราตรี ฉันทชล. ความรู้ เจตคติ และการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข. ปรินญาณินพนธ์ คส.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2536. อัคราณา.

รัตนา สาคร. การสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะเด่นของนักเทคนิคการแพทย์. วิทยานิพนธ์ คส.ม.
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2532. อัคราณา.

- ลออ หุตางกูร. นิเทศวิชาชีพพยาบาล. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2516.
- _____. จรรยาสำหรับพยาบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2523.
- _____. “จริยธรรมเพื่อคุณภาพการพยาบาล,” วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 5 (1) : 1-10 ; 2535.
- _____. “คุณธรรมและจรรยาวิชาชีพทางการพยาบาล”, เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาล หน่วยที่ 1-8 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2535. (351-439)
- วิพรรณ วัฒนศัพท์. ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลเกี่ยวกับสมรรถภาพที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่. วิทยานิพนธ์ ค.ม.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. ถ่ายเอกสาร
- วิวัฒน์ โรจนพิทยากร. “แนวทางการตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อ ในกลุ่มประชากรต่าง ๆ,” แพทยสภาสาร. 20 (1) : 49-58 ; มกราคม – กุมภาพันธ์ 2534.
- วิมลศรี ศรีสุพรรณ. “พยาบาลกับการเป็นครู,” พยาบาลสาร. 19 (1) : 63-65 ; 2535.
- ศิริชัย คาริกานนท์. คู่มือปฏิบัติงานเรื่องโรคเอดส์. ชัยนาท : ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2534.
- ศิริพร ถ้ามกิจา. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายสิบพยาบาลในทัศนะของผู้ผลิต ผู้ใช้และศิษย์เก่า. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533. อัดสำเนา.
- ศรีไพบลย์ สังข์บัวศรี. ผลการปฏิบัติงานและคุณลักษณะบุคลิกภาพของพยาบาลวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525. อัดสำเนา.
- สงวนวรรณ เฟื่องเพชร. จรรยาพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์หมามุกุฎราชวิทยาลัย, 2522.
- ✓ สมจิต หนูเจริญกุล. “วิธีการและหลักการที่จะไปสู่คุณภาพของการพยาบาล,” วารสารพยาบาล. 30 (4) : 151-165 ; 2524.
- สมคิด อิศระวัฒน์. “ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อวิชาชีพพยาบาล,” วารสารวิทยาลัยพยาบาลราชบุรี. 4 (2) : 25-31 ; 2535.
- ✓ ศาคร เข้มทอง. จิตวิทยาแนะแนว. นครราชสีมา : ศรีสุขการพิมพ์, 159-160 ; 2533.
- สาธารณสุข กระทรวง. “สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย,” ข่าวสารโรคเอดส์. 4 (18) : 3 กันยายน 2534.
- _____. “สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย,” ข่าวสารโรคเอดส์. 6 (6) : 30 มิถุนายน 2537.
- _____. “สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย,” ข่าวสารโรคเอดส์. 4 (2) : 28 กุมภาพันธ์ 2541.

สวลี ศรีวิไล และคณะ. ประเด็นและแนวโน้มทางการพยาบาล. กรุงเทพฯ : บริษัทรุ่งศิลป์
การพิมพ์, 2530.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. “จริยศึกษา,” เอกสารการสอนชุดวิชาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
หน่วยที่ 6-10. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.

สุจินต์ ผลากรกุล. บทบาทของกรมการแพทย์ในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์. กรุงเทพฯ :
กองดุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข, 2533.

สุจินต์ วิจิตรกาญจน์. “แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรพยาบาล,” ในเอกสารประกอบการ
สอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพพยาบาล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
2529.

✓ สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 84-85 ; 2531.¹⁹

สุพร พวงสรพันธ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาลกับ
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ พศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
มหิดล, 2533. อัดสำเนา.

สุรเทพ นพพรพันธุ์ และ จันทิมา นพพรพันธุ์. ความเข้าใจโรคเอดส์ของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล
ยะลาทุกระดับ. รายงานวิจัย กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข, 2532.

สุลักษณ์ มีชูทรัพย์. การบริหารการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพริตติ้ง กรุ๊ป,
131 ; 2534.

สุวรรณ อนุสันติ. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการพยาบาลผู้ป่วย
โรคเอดส์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น กรุงเทพมหานคร.
ปริญญา-นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
อัดสำเนา.

หมอนักข่าว ก. “โลกของเอดส์,” ใกล้หมอ. 13 (1) : 13 ; มกราคม 2532.

อรพรรณ ถิ่นบุญรัชชัย. “การเป็นที่ปรึกษา : บทบาทพยาบาลที่ทำนาย,” วารสาร
พยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 1 (1) : 74-84 ; 2532.

✓ อุดม สุภาไกร และ สมจิตต์ กาญจนโกสิน. “วิชาชีพการพยาบาลกับคุณภาพชีวิต,” ในเอกสาร
การสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาลกรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช, 2530.

อรุณ บุญมาก, ยุภา สุวรรณสาร. บันทึกนักบริหารสาธารณสุข. สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงสาธารณสุข, 2540.

- อำนวย ไตรสุภา, ทหาร พันธุ์. “การประชุม Thter – Country Consultation on Prevention and Control of AIDS กรุงเทพมหานคร 2529,” วารสารสมาคมแพทย์ทางกายโรคแห่งประเทศไทย. 3 (1) : 26-29 ; มกราคม 2529.
- อำนวย ไตรสุภา และรัชณี วัชรัมพร. โรคเอดส์สำหรับแพทย์. กรุงเทพฯ : กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย, 2530.
- อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม. กระบวนการบริหารการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 2 เชียงใหม่ : ภาควิชาบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534.
- อุไรวรรณ กะจะชาติ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ ของบุคลากรทางการพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดสระแก้วและจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539. อัดสำเนา.
- Alfano, G.J. “Healing or care tasking which will be,” The Nursing Clinics of North American. 15 : 273-380 ; June, 1971.
- Best John W. Research in Education. 4th edition. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1981.
- Bixler, G.K. & Bixler, R.W. The professional Status of nursing. American Journal of Nursing. 51 : 1142-1146 ; August, 1956.
- Brennan, Leslie and others. “The Battle Against AIDS,” Nursing 88. 18 (4) : 60-64 ; April, 1988.
- Biggar, R.J. “The AIDS Problem in Africa,” Lancet. 1 (84-72) : 79-83 ; 1986.
- Chater, S.S. “Differential characteristics of graduate students in nursing,” Nursing Research. 16 (2) : 146-153 ; 1967.
- Chitty, Kay Kitrell. “Acquired Immune Deficiency Syndrome (AIDS) Content in Accredited Nursing School Curricula and Development of Model Curriculum,” Dissertation Abstracts International. 49 (98) : 3673 ; 1988.
- Creasia, J.C., & Parker, B. “Conceptual foundation of professinoal nursing practice. St. Luis : Mosby – Year Book : 81 ; 1991.
- Divincenti, Marie. Adminstraing Nursing Service. Boston : Little – Brown and Company, 1973.
- Donoven, Helen M. Nursing Service Administration. Saint Louis : The C.V. Mosby Company, 1975.

- Dyer, E.D. and others. "Can Job Performance be Predicted from Biographical. Personality and Administrative Climate Inventory," Nursing Research. 294-305 ; 1972.
- Eichhorn, Elizabeth. Managing Maladaptive Attitudes Among Nursing Personnel. Supervisor Nurse. 12 : 25-30 ; 1981.
- Emanuel. "The Global Patterns and Prevalence AIDS and HIV Infection," AIDS. 2 (1): 2247-3252 ; January, 1988.
- Ethridge, P & Lamb, G. "Professional nursing case management improves quality access and costs," Nursing Management. 20 (3) :30-35 ; 1989.
- Francis, Sarr. "Integrating AIDS/HIV Concepts in Nursing Curriculum," International Nursing Review. 38 (2) : 49-51 ; March/April, 1991.
- Gallo. RC. "Frequent Detection and Isolation of cytopathic Retroviruses from Patients with AIDS and at Risk for AIDS," Science. 12 (1) : 500-503 ; December, 1984.
- Giottieb, Ms. And H.M. Schanke. "Pneumocystic Pneumonia," Los Angeles MMWR. 30 (2) : 250-252 ; June, 1981.
- Handerson, Virginia. The Nature of Nursing. New York : Mcmillan Co., 1966.
- Johnson, R. Winifred and Johnson, Douglas. Introduction to Nursing Care. New York : Gregg Devision Mc Graw – Hill Book Co., 1976.
- Chitty* Kay, Kittrell Chitty. Professional Nursing : Concepts and Challenger. London : Sounders Company, 160 ; 1993. *Sept 1993*
- Ketchum, Rence L. "Informational Needs of those Recently Diagnosed with Acquired Immune Deficiency Syndromes (AIDS)," Master Abstracts International. 2 (1) : 86 ; 1988.
- Longoria, Janice Marie. "Development of Instrument of Test Adolescent Knowledge Self Efficacy and Beliefs about AIDS," Master Abstracts International. 27 (3) : 371 ; 1988.
- L.Y. Kelly. Dimentionns of Professional Nursing. New York : Macmillan Company, 3-14 ; 1975.

- Macher, Am. And H. Masur. "Acquired Immune Deficiency Syndromes (AIDS)," Principle and Practice of Infection Disease. New York : Wiley, 1985.
- Manester, Vanie Clack and Werner, Anita Marie. Instrument for Study of Nurses Patient Interaction. New York : The Mcmillan Company, 1964.
- Mitchell, Pamela Holsclaw. Concept Basic to Nursing. New York : Mc Graw – Hill Book Co., 1973.
- Nelson, M. "Advocacy in nursing : A concept in evolution," Nursing Outlook. 36 (3): 136-141 ; 1988.
- Orem, Dorothea E. Nursing Concept of Practice. 2d ed. New York : Mc Graw – Hill Book Co., 1980.
- Petricciani, JC. "Licensed Test for Antibody to Human T-Lymphotropic Virus Type III Sensitivity and Specificity," Ann Inter Med. 103 (8): 726-729; June, 1985.
- Rine, Alice R. and Montag, Mildred L. Nursing Concept and Nursing Care. New York : A Wiley Biomedical Publication, 1976.
- Spalding, Eugenia Kenedy. Professional Nursing. 2d ed. Philadelphia : U.B. Lippincott Co., 1968 : 54.
- Therese, A.A. Psychology for Nurse. Baltimore : William and Winkins Co., 200; 1969.
- Tuazon, Cu. Labriola AM. "Management of Infections and Immunological Complications of Acquired Immune Deficiency Syndromes : Current and Future Prospects," Drug. 33 (3) : 66-84 ; March, 1987.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. หนังสือขอความอนุเคราะห์
2. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม
3. แบบสอบถาม

ที่ ทม 1007/8690

สำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบาราศนราดรุ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นางนันทนา ขวละออ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตถ์สุกกุล และ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ป่วย โดยขออนุญาตให้ผู้ป่วย จำนวน 60 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2541 – มกราคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางนันทนา ขวละออ ได้เก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร/โทรสาร.258 – 4119

ที่ทม 1007/8690

สำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธัญญารักษ์

ด้วย นางนันทนา ขาวละออ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ , ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจาก แพทย์ , ทันตแพทย์ , พยาบาล และผู้ป่วย โดยขออนุญาตให้แพทย์ , ทันตแพทย์ จำนวน 10 คน พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค จำนวน 150 คน และผู้ป่วย จำนวน 150 คน ตอบแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2541 – มกราคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางนันทนา ขาวละออ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258 – 4119

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ดร.นันทา ผู้รักษา
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์
โรงพยาบาลรัฐฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อจะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในโรงพยาบาลรัฐฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย และเพื่อศึกษาความสอดคล้องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในโรงพยาบาลรัฐฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย โดยศึกษาคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล คุณลักษณะด้านการให้บริการพยาบาล คุณลักษณะด้านวิชาการและวิจัย คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการคัดเลือกพยาบาลให้เหมาะสมกับหน้าที่ให้การดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

2. การตอบแบบสอบถามชุดนี้ ไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่ ตำแหน่งและหน่วยงานของท่าน แต่ประการใด ผู้วิจัยสงวนคำตอบของท่านเป็นความลับ โดยจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น จึงขอความกรุณาให้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความต้องการที่แท้จริงของท่าน

3. แบบสอบถาม มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามความคิดเห็นของท่านในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าคำตอบที่เป็นความจริง

1. เพศของท่านคือ () ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย

() อนุปริญญา

() ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. กรุณาอ่านคำอธิบายข้างล่างนี้

ผู้บริหาร หมายถึง แพทย์ ทันตแพทย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐราษฎร์ จังหวัดปทุมธานี นอกจากจะทำหน้าที่ตรวจ ส่งการรักษาผู้ป่วยแล้วยังทำหน้าที่เป็นผู้บริหารหน่วยงานด้วย
พยาบาล หมายถึง พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค ในโรงพยาบาลรัฐราษฎร์ จังหวัดปทุมธานี

ผู้ป่วย หมายถึง ผู้ป่วยติดเชื้อสเปซติดที่ได้รับการบำบัดรักษารูปแบบผู้ป่วยในโรงพยาบาลรัฐราษฎร์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งถือเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

สภาพของท่าน ตามรายละเอียดดังกล่าวแล้วคือ

() ผู้บริหาร

() พยาบาล

() ผู้ป่วย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามความคิดเห็นของท่านในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงข้อละช่องเดียว ดังนี้

<u>ต้องการมากที่สุด</u>	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น ท่านต้องการให้พยาบาลมีมากจะขาดไม่ได้
<u>ต้องการมาก</u>	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น ท่านต้องการให้พยาบาลมีมาก
<u>ต้องการปานกลาง</u>	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น ท่านต้องการให้พยาบาลมีพอสมควร
<u>ต้องการน้อย</u>	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น ท่านต้องการให้พยาบาลมีเพียงเล็กน้อย
<u>ต้องการน้อยที่สุด</u>	มีความหมายว่า	คุณลักษณะของพยาบาลที่ระบุในข้อความนั้น ท่านต้องการให้พยาบาลมีน้อยที่สุดหรือไม่ควร จะมีเลย

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาล	ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
	ด้านบุคลิกภาพ					
1.	มีกิจกรรมรยาทสุภาพเรียบร้อย					
2.	เป็นคนกระฉับกระเฉง ว่องไว					
3.	พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ					
4.	ใช้คำพูดชัดเจน					
5.	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย					
6.	แต่งกายถูกกาลเทศะ					
7.	ยิ้มแย้มแจ่มใส					
8.	ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้					
9.	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้					
10.	ยอมรับฟังคำแนะนำของผู้อื่นได้ ดี					
11.	ควบคุมอารมณ์ได้ดี					
12.	มีสุขภาพกายแข็งแรง					
13.	มีสุขภาพจิตดี					
	ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล					
1.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของ วิชาชีพได้อย่างเหมาะสม					
2.	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง					
3.	มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น					
4.	มีความเสียสละในเรื่องการ ทำงาน					
5.	มีความเสียสละในเรื่องส่วนตัว					
6.	มีความเมตตาต่อผู้อื่น					
7.	มีความกรุณาต่อผู้อื่น					
8.	ให้เกียรติต่อผู้ร่วมงาน					
9.	ให้เกียรติต่อผู้ป่วย					

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาล	ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
10.	เคารพในความเป็นมนุษย์ของ ผู้อื่น					
11.	อดทนต่อคำพูดที่ไม่เป็นมิตร ของ ผู้อื่น					
12.	ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่น					
13.	ปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน					
14.	มีความจริงใจในการปฏิบัติต่อผู้ อื่น					
ด้านการให้บริการพยาบาล						
1.	รวบรวมข้อมูลเรื่องความเจ็บ ป่วยของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง					
2.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้าน ร่างกายของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง					
3.	สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงด้าน จิตใจของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง					
4.	เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีส่วน ร่วมในการวางแผนการพยาบาล					
5.	ให้การพยาบาลตามแผนการ พยาบาลที่กำหนดไว้ได้ถูกต้อง					
6.	อธิบายสุขภาพทางด้านร่างกาย ของผู้ป่วยได้ถูกต้อง					
7.	อธิบายสุขภาพทางด้านจิตใจของ ผู้ป่วยได้ถูกต้อง					
8.	เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะ ทีมสุขภาพเท่านั้น					
9.	รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การ พยาบาล					

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาล	ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
10.	มีการตัดสินใจในการพยาบาลได้ เหมาะสมกับสถานการณ์					
11.	มีความสามารถจูงใจให้ผู้ป่วย ร่วมมือในการรักษาพยาบาล					
12.	ให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงโรค ของผู้ป่วยแต่ละคน					
13.	อธิบายเหตุผลของการปฏิบัติการ พยาบาลได้					
14.	รับฟังปัญหาของผู้ป่วย					
15.	ให้คำแนะนำผู้ป่วยได้					
16.	บันทึกการพยาบาลอย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน					
17.	สามารถจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้ ปลอดภัยกับผู้ป่วยแต่ละคนได้ อย่างเหมาะสม					
18.	มีการป้องกันภาวะแทรกซ้อน ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย					
19.	มีการป้องกันการแพร่เชื้อใน ระหว่างให้การรักษาพยาบาล					
20.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน โรคแก่ผู้ป่วย					
21.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน โรคแก่ญาติผู้ป่วย					
22.	สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ตามความต้องการของผู้ป่วย แต่ละคน					
23.	กระตุ้นให้ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน					

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาล	ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
24.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความ สามารถทางด้านร่างกายของผู้ ป่วย					
25.	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับ ความสามารถทางด้านจิตใจของ ผู้ป่วย					
26.	ปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้ เหมาะสมกับระดับความสามารถ ในการพัฒนาตนเองของผู้ป่วย					
1	<u>ด้านวิชาการและวิจัย</u> หมั่นศึกษาหาความรู้ด้านการ รักษาพยาบาล					
2	สนใจติดตามความก้าวหน้าด้าน การรักษาพยาบาล					
3.	รู้จักค้นคว้าสาเหตุของปัญหาที่ เกิดขึ้น					
4.	รู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการ ทำงานให้มีประสิทธิภาพ					
5.	สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ ใช้เพื่อปรับปรุงวิธีการให้การ พยาบาล					
6.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชา การและวิจัยของตนเอง					
7.	สามารถเผยแพร่ผลงานด้านวิชา การและวิจัยของหน่วยงาน					

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ พยาบาล	ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
8.	รู้จักเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อเป็น พื้นฐานของการแก้ปัญหา					
9.	สามารถทำงานวิจัยเพื่อหาคำ ตอบจากการวิจัย					
10.	สามารถวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็น ระบบ					
11.	ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานใน การให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย					
<u>ด้านการเป็นผู้นำ</u>						
1.	กำหนดเป้าหมายของงานได้ ชัดเจน					
2.	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วม งาน					
3.	รู้จักจัดการกับปัญหาและ อุปสรรค					
4.	ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของ ส่วนรวม					
5.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
6.	ยกย่องในความสำเร็จของผู้อื่น					
7.	สนับสนุนในความสำเร็จของ ผู้อื่น					
8.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านส่วนตัว					
9.	เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการงาน					
10.	เป็นผู้กล้าทำ					
11.	เป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็น					
12.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง					

ภาคผนวก ข

1. ค่าความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 24 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล
ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าความแปรปรวน (S^2)
1	.63
2	.61
3	.59
4	.94
5	.60
6	.57
7	.44
8	.60
9	.49
10	.56
11	.43
12	.49
13	.45

ค่าความเชื่อมั่น = 0.8120

ตาราง 25 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล

ข้อ	ค่าความแปรปรวน (S^2)
1	2.08
2	.54
3	.80
4	.50
5	1.35
6	.47
7	.55
8	.38
9	.39
10	.38
11	.56
12	.46
13	.39
14	.39

ค่าความเชื่อมั่น = 0.8084

ตาราง 26 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล
ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการให้บริการพยาบาล

ข้อ	ค่าความแปรปรวน (S^2)	ข้อ	ค่าความแปรปรวน (S^2)
1	.83	14	.49
2	.49	15	.83
3	.57	16	.55
4	.53	17	.55
5	.52	18	.53
6	1.40	19	.56
7	.55	20	.61
8	.50	21	.58
9	1.29	22	.65
10	.43	23	.60
11	.53	24	.58
12	.53	25	.64
13	.55	26	.59

ค่าความเชื่อมั่น = 0.9224

ตาราง 27 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล
ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านวิชาการและวิจัย

ข้อ	ค่าความแปรปรวน (S^2)
1	.54
2	.84
3	.50
4	1.05
5	.66
6	.63
7	.56
8	.61
9	.64
10	.61
11	.53

ค่าความเชื่อมั่น = 0.8767

ตาราง 28 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ด้านการเป็นผู้นำ

ข้อ	ค่าความแปรปรวน (S^2)
1	.95
2	.63
3	.56
4	.55
5	.46
6	.55
7	.58
8	.57
9	.61
10	.51
11	.47
12	.55

ค่าความเชื่อมั่น = 0.8695

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางนันทนา ขาวละออ (สกุลเดิม วงษ์สุรินทร์)
เกิดวันที่	3 สิงหาคม พุทธศักราช 2499
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	504/1 หมู่ 1 บ้านพักโรงพยาบาลธัญญารักษ์ ถนนวิภาวดีรังสิต ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130 โทร. 9989129
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพ 7 วช. หัวหน้าเตียง 5/1 งานถอนพิษยาใน กลุ่มงานการพยาบาล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ถนนวิภาวดี – รังสิต ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130 โทร. 5310080 – 8 ต่อ 352
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2515	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสายน้ำผึ้ง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2517	มัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนกวิทยาศาสตร์ จากโรงเรียนเทวศน์ศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2521	ประกาศนียบัตร (เทียบเท่าปริญญาตรี) วิชาพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง จากวิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา
พ.ศ.2532	สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต วิชาเอกบริหารสาธารณสุขเน้นการบริหารโรงพยาบาล จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ.2536	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาและการแนะแนว จากวิทยาลัยครูพระนคร
พ.ศ.2542	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาคณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล
ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์
โรงพยาบาลรัฐญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ
ของ
นันทนา ขาวละออ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โรงพยาบาลรัษฎารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ด้านบุคลิกภาพ ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ด้านการให้บริการพยาบาล ด้านวิชาการและวิจัย ด้านการเป็นผู้นำ และศึกษาความสอดคล้องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พยาบาล และผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหาร จำนวน 10 คน พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค จำนวน 132 คน และผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ได้แก่ ควบคุมอารมณ์ได้ ละเอียดยรอบคอบ ซื่อสัตย์ รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ป่วยได้ถูกต้อง รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล บันทึกการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง มีความรู้ด้านวิชาการและวิจัย มีความเป็นผู้นำ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามความคิดเห็นของพยาบาล ได้แก่ สุขภาพเรียบร้อย กระฉับกระเฉง ใช้คำพูดชัดเจน แต่งกายสะอาดถูกกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่นได้ ยอมรับผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ได้ สุขภาพแข็งแรง ละเอียดยรอบคอบ ซื่อสัตย์ เสียสละ ให้เกียรติผู้อื่น มีความจริงใจ รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ป่วยได้ถูกต้อง เปิดเผยความลับของผู้ป่วยเฉพาะที่มสุขภาพ รู้ปัญหาของผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล บันทึกการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง มีการป้องกันการแพร่เชื้อโรค มีความรู้ด้านวิชาการและวิจัย มีความเป็นผู้นำ

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามความคิดเห็นของผู้ป่วย ได้แก่ มีสุขภาพแข็งแรง ให้เกียรติผู้ป่วย ซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความสามารถด้านการให้บริการพยาบาล มีความรู้ด้านวิชาการและวิจัย มีความเป็นผู้นำ

4. ความสอดคล้องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย

4.1 ด้านบุคลิกภาพ ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกัน คือ สุขภาพเรียบร้อย พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส

4.2 ด้านค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกัน คือ ซื่อสัตย์ มีเมตตากรุณา ให้เกียรติผู้อื่น อ่อนน้อม ไม่เปิดเผยความลับ ปฏิบัติต่อผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน

4.3 ด้านการให้บริการพยาบาล ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกัน คือ สังเกตและอธิบายอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง ให้การพยาบาลตามแผนการพยาบาล รับฟังและให้คำแนะนำผู้ป่วย เตรียมสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมตามความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน มีการป้องกันภาวะแทรกซ้อน

4.4 ด้านวิชาการและวิจัย ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกัน คือ ติดตามความก้าวหน้าด้านการรักษาพยาบาล รู้จักหาสาเหตุของปัญหา บันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้ความร่วมมือเพื่อการวิจัย เผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและวิจัยของตนเองได้

4.5 ด้านการเป็นผู้นำ ทั้งผู้บริหาร พยาบาล ผู้ป่วย มีความต้องการสอดคล้องกัน คือ กำหนดเป้าหมายของงานชัดเจน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน จัดการกับปัญหาและอุปสรรคได้ เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการงาน

**A STUDY OF DESIRABLE CHARACTERISTICS OF NURSES
TAKING HEALTH CARE OF RISK TAKING AIDS PATIENTS
AT THANYARAK HOSPITAL IN CHANGWAT PATHUM THANI**

AN ABSTRACT

BY

NUNTANA KHAWLAOR

**Presented in partial fulfillment of requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University**

May 1999

The purpose of this research was to study desirable characteristics of nurses taking health care of risk taking aids patients at Thanyarak Hospital in Changwat Pathum Thani, the characteristics were personality , professional ethics , nursing practice , academic excellence and leadership , and to agree desirable characteristics of nurses as idea by administrator , nurse and patient . The subjects were 10 administrators , 132 professional nurses and technique nurses and 160 risk aids patients . The instrument used for collecting data was questionnaires . Percentage, arithmetic mean and standard deviation were used to analyze data .

The findings were as follow:

1. Desirable characteristics of nurses as idea by administrators were stable emotion, meticulousness, honesty, good data collector, patient-complaint awareness, good nursing recording, academic competence and leadership.

2. Desirable characteristics of nurses as idea by nurses were politeness, activeness, clear speech, proper clothes, situation awareness, open mind, stable emotion, good health, meticulousness, honesty, devotion, others respect, tidy mind, good data collector, counsel keep, patient-complaint awareness, good nursing recording, infection precaution, academic competence and leadership.

3. Desirable characteristics of nurses as idea by risk aids patients were good health, client respect, honesty, tidy mind, nursing practice, academic competence and leadership.

4. Desirable characteristics of nurses commonly idea by administrator, nurses and risk aids patients were as follow :

4.1 Personality aspect : were politeness, polite speech, neat clothes and happy face.

4.2 Professional Ethics aspect : were honesty, kindness, other respect, endurance, counsel keep and client in discrimination.

4.3 Nursing practice aspect : were client-symptom observation, standard practice, good counselor, individually response to client needs and complication prevention.

4.4 Academic Excellence aspect : were up-to-date practice, problem cause seek, systemic recording and analyze, research cooperation and research publication.

4.5 Leadership aspect : were clear goal setting, staff advising, problem handle skill and good job example.